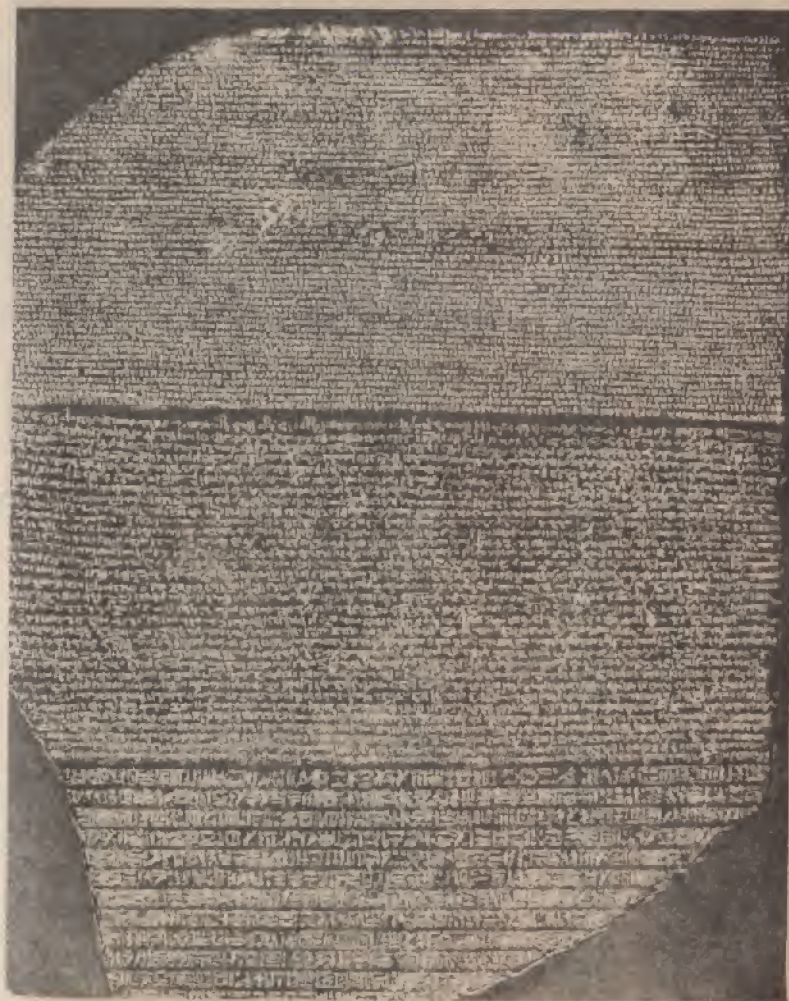
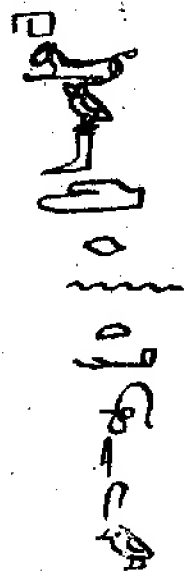

እነሱም ቢሆኑ በመገመገሙ ዘመናቸው በእስከ እንደ
 ሌደው የሚሠሩት ዘዴ በቀጥታ እነገሩትም ከአዲሱ ግሪኮች እን
 ዱ ሠየሙት በመገመገሙ የተገኘው ብልህነት ፕሮፋሰሮች የተ
 ባከው ብዙ እሳብን እንደነሱ በተሳሳተ ስራ የመግሰድ ሥራ ነው።
 ሐምሳኤ እንግሊዝ ተኩሳን ረገጠ ሲታይ ኢትዮጵያ ጣልያን ወይ
 ም የኢትዮጵያ ግንብ የኢጣል ያዩት ስሽነደው ወይም ተኩሳ
 ባንባላ ካይ፣ ቆሞ ሲታይ ጣልያን ኢትዮጵያን ማሸነፍ ነው
 እየተባሰው እንደሚተረጎም እንደ አምራት ያንድ ስርዓዊ መልክ
 ነገረው ባከባት በ፲ አባባዎች ካይ ተቀምጦ በእርሱ ስርዓዊ
 ሙን ነገሩ በባባዎች በገመድ እየገባ ተተኝ እንደሚሄድ ተከሎ የታ
 የ እንደሆነ ስሞራው (የዓብዱልገሰ) ፲ቱን አባባዎች (ጌዩሶር
 ደምር ነጮች) ይዞ መመከሱ ነው ተብሎ ይነገራል። ቀሪው
 ንጉሠ ያሚገዛቸው አገሮች የሚወደቀውና የሚሸልማቸው መሆኑ
 ንግዶችና ካህናቶች የርሱና የአምላኩ ግንኙነትን ግንባር ያከብሩ
 ስህፃን ስለሆነ ይረዳማል።

[illegible]

፩፻፳፯

የዚህ ሀገር፡ ምስጢራዊ፡ ስህተት፡ በነገሩ፡ ጥቅም
 ሙት፡ ኢቃውንት፡ በቀር፡ ሕዝብና፡ መሀገገ፡ ሲተረጎም፡ ይህ
 ማል፡ እንጂ፡ ነገሩ፡ ሌላውንቶች፡ ከሥራና፡ ከጉዳዩ፡ እይጠቀም
 በትም፡ ነበር፡ ነገር፡ ግን፡ ቀጥሎ፡ በክውን፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ በ፫፫ው፡ ሺ፡
 ፋመትካይ፡ ግሪኮች፡ “ሂዬ ሮግኪ፡ ቅዱስ፡ የሠላሳ፡ ቅርጽ” ብለው፡
 የሠየሙትን፡ ጥዚያው፡ ጥበቃ፡ ያልወጣውን፡ ሠላሳ፡ አወጡ፡
 የዚህ፡ የሂዬ ሮግኪ፡ ቅርጽና፡ ሥራውንቶች፡ ጥዚያው፡ ጥጥት
 ግሪኮች፡ የመነሡ፡ በመሆኑ፡ ሠላሳ፡ እያሉ፡ ያዘጋጁት፡ ነፋሱን
 ወገን፡ ፍጥረት፡ ስወገን፡ እንደሰጠ፡ ወይም፡ የሰውነቱን፡ እንደሰጠ፡ እኩዚ
 ያም፡ ዕቃንና፡ የሚረጋገጥ፡ ነገርን፡ ነው፡ ከምሳሌ፡ የእጅ፡ ስእል፡ ያ
 ያፋ፡ ስእል፡ “ሂ” የወፋ፡ ስእል፡ “መ” የሆነ፡ ስእል፡ “ሀ” ተብሎ፡
 ይነበባል፡ ከምሳሌ፡ ጥላታ፡ የሚገኙትን፡ የስእል፡ ሠላሳ፡ እንደሚሰጡት፡
 የስእል፡ መስክ

የምናውቀው፡ የመጠንቀቂያ
 ሴት፡
 የቀፍ፡ እንግግ
 ጉጉት
 እግር
 እጅ
 እፍ
 የወሀ፡ እንግግ
 ዳቦ
 ነገድ
 የተፈጠረ፡ መጽ
 የስትሰልት፡ ቅጠል
 ነር፡
 ግጽ፡

የሠላሳነት፡ ስሙ
 ሀ
 ሐ
 መ
 በ
 ዳ
 ሊ
 ነ
 ተ
 ስ
 ስ
 ሲ
 ሰ
 ወ

እንዲሁ፡ ፩፻፳፯ ጊዜ፡ ሠላሳና፡ ስስቱ፡ የስእል፡ ሠላሳና፡
 ቃል፡ እንዲሁ፡ ፩፻፳፯ ጊዜ፡ እንዲሁ፡ የስእል፡ ሠላሳና፡ ጥጥትና፡
 ፍ፡ ሙከራ፡ ሙከራ፡ ሙከራ፡ እንግግ፡ ሲገኝ፡ ይቻላል፡ ከም
 ሳሌ፡ እንዲሁ፡ “ሂ” የመስቀል፡ ምልክት፡ “ሀ” ተብሎ፡ ይነበባል፡
 እንዲሁ፡ እንግግ፡ “ሕይወት” ወይም፡ “ሕይወት” ይሁን፡ ተብሎ፡
 ሥ፡ ይተረጎማል፡ እንዲሁ፡ የጉጉት፡ ስእል፡ “መ” ተብሎ፡ ተነገረ፡
 “በውስጥ” ተብሎ፡ ይተረጎማል፡ ፫ የሴት፡ ስእል፡ “ሀ” ሲገኝ
 ፫ ይኸን፡ ይነገራል፡ የተሰኘ፡ እንዲሁ፡ “ፕ. ሊ” ተብሎ፡ “መውጣት
 ተብሎ፡ ይተረጎማል፡ ግጽ፡ በግንባር፡ ያገኘ፡ ፕ. ሊ፡ ጭማሪ፡
 ጭማሪ፡ “መውጣት” ማለት፡ ነው፡ ይህም፡ ማናቸውም፡ ስእል፡ በሠ
 ደረጃነት፡ በሚያገኝበት፡ ጊዜ፡ የሠላሳና፡ ስም፡ የሚያገኘው፡ በሠ
 ካ፡ እንግግ፡ ነው፡ ከምሳሌ፡ ፫ በሠላሳነት፡ የእጅ፡ ስእል፡ ያ
 ተብሎ፡ ሲነበብ፡ ሠላሳና፡ እጅ፡ የሚጠራበት፡ ስሙ፡ ዲ.ሊ.ተ.ተ.ብ
 ሎ፡ ተከውሎ፡ በሠላሳና፡ ስም፡ ይጠራል፡

እነዚህን፡ የመስኮ፡ ሠላሳና፡ ከስምም፡ ለእንግግ፡
 ሐገሥም፡ የሚጠቀሙት፡ ቅጥረቶች፡ እነዚህ፡ ፳፻ የሚደርሱ፡
 የስእል፡ ሠላሳና፡ ከእነዚህን፡ ግንባር፡ በእነዚህ፡ ሠላሳና፡ ቃላት፡
 በሴት፡ መቅደስታችሁና፡ በሴት፡ መንግሥታችሁ፡ ግድግዳና፡ በመ
 ቃላትና፡ በሐውልት፡ ዙፋንና፡ ሲጽፉ፡ እንዲሁ፡ ቃላቶች፡ ጥጥት፡
 ያ፡ ግሪኮች፡ ጥጥት፡ ወዲያችሁ፡ ጥጥት፡ ወይም፡ ጥጥት፡ ወገን፡
 ዝምረው፡ ቅልቅል፡ ይጽፉ፡ ነበር፡ እንግግ፡ ጊዜ፡ ግንባር፡ የ
 ተገኘው፡ ያሕፍ፡ እጅ፡ እንዲሁ፡ ግንባር፡ ጥጥት፡ ያሕፍ፡
 ይ፡ የሚነጥብ፡ ነው፡

ይኸን፡ የመስኮ፡ የግንባር፡ ጥንታዊ፡ የስእል፡ ሠላሳና፡ በሠ
 ያሕ፡ መበርከት፡ በተርጉሙና፡ በእንግግ፡ ጥጥትና፡ መከዋወጥ፡ ሲገኝ
 ጉግርም፡ የቅከም፡ ስም፡ የሆኑት፡ ያሕ፡ ሠላሳና፡ ጥጥት፡ እያ

ጠኑ. ሃህከት. ፲. ዓመት. ይበሰጥ. ጸገቶ. ሲሠራበት. ሮሊ. በደ.
 32 ይና፡ በ፳ ሃካ. በብረትና. በብር. በወርቅ. ስቃ. መሣሪያ. ሐውልት
 ካይ. ሃሚቀረዳው. በቀር. ከመከከት. አካዋፎ. ከደባም ትና
 አጸኩት. በጠቅላላው. አዘውትር. ሥጋዊና. መገረዛዊ. ጉዳይ. መጽ
 ሌይ. እንዲሆን. ለፍቶ. ከሐሰት. በተዘጋጀ. "ፓፒካስ. በሚባል
 ው. በዛፋ. ሐፕ. ካይ. የተደረገው. ብዙ. ሃው. በዚህ. ሌደክና. በዚህ.
 ሐፕ. ብዙ. መጻሕፍት. ይጽፏ. ነበር. ሃህኩ. ይበሰጥ. በየ፳፭
 መፅሐፍ. የተሰራው. አምላክ. እንዲገኝ. ይደግጡበ
 ትና. ይደረግዋል. የነበረው. መጽሐፍ. በፍሪስ. በኩብር. መዜውን
 ያየሁት. በጣም. ያበደንቃል.

ነገር. ገን. ይህ. የሐሰት. ሌደክ. እያገደገዱት. በመሃል
 ብዙ. ጊዜ. መፍጸት. ~~የመጣው~~. በከተሰማቸው. በ፲፫፻ ዓመ
 ት. ከባር. በቀስ. በሌት. በእጅ. ጥሎ. ጥሎ. እያረገው. አመጽ
 እንዲሚመጥ. አገሪቱ. ሳይሆን. የቀረው. በት. ሌደክ
 የተባከው. እውጡና. ይሠራበት. ገርመር. በዚህም. መገኘት. የመ
 ይበቃ. ሆኖ. በከተገኘ. በ፲፫ ዓመት. ካይ. ሃህኩ. ይበሰጥ. ተገ
 ሽኩ. አፕሮ. ሕዝብ. ሁኩ. እያረገው. አመጽ. እንዲሚጽፉ.
 "ዓምቲ. በ- የሕዝብ. ሌደክ. የተባከው. ወጣ. ይህም. በመሠረ
 ተገሽኩ. የወጣው. የሕዝብ. ሌደክ. የተሠራው. መሠራት. የ
 ገርመር. በጥንት. (ወደ. ብደ) ተሰላላ. ሳብደገም. ኢቢያገጥ.
 ታናሾ. እስያም. ሳማሹ. አገር. ወጥሮ. ይገዛ. በነበረው. ታሪክ
 (ቲርሐቅ) በሚባለው. በኢትዮጵያው. ገንሥ. ዘመን. ሃው.
 ሱም. የነበረበት. ዘመን. በ፲፫፻ እስከ. በ፲፫፻ ዓመት. ሰው. ሃህኩ
 በቲንኩ. ዓሚ. ያወጡት. የሚያወርዱት. ሕዝብ.

ይሁን. እንጂ. ይህ. የተገኘው. ሁከቱም. ዓይነት. እ

ጠኑ. አመጽ. ሲመጥ. ሳከ. የቀድሞው. መሐረፍ. አቀማመጡ. የ
 ሚያምረው. መሐረፍ. በከጣፋ. በሐውልትና. በመቃብር. ሕገዳ
 ካይ. የሚቀረዳው. በቀድሞው. የእኔ. ሌደክ. ከሥራ. ከመ
 ሐሰት. አመጽ. ሕዝብ. ሁከት. ጊዜ. በተገኘው. ሌደክ. በጣ
 ሌና. በፍጥነት. (የሐፕ. ወረቀት) ካይ. ይጽፍ. ገርመር.

እንዲህ. ሆኖ. ሲኖር. ትሐቅ. እስከገደር. የፋርስ. መጥ
 ሳህት. እስከጥፋ. ሳብደገ. በያዘና. የርሱ. ተገታዮቹ. እነጥፋኩ
 ሚ. (በፕሊዮስ) ሳብደገ. እያስተዳደሩ. የግሪክ. ሥራ. ጣሊያ. በጣ
 ጊዜ. የሠራው. የተገኘው. የሳብደገ. ሌደክ. ቀረና. ከግሪክ
 ና. ሃህኩ. ተቀላቅሎ. የወጣው. ሃህኩ. የሚባለው. ሌደክ. ጽ
 ሐፍ. ተተክቶ. ይሠራበት. ገርመር. ይኸው. የሃህኩ. ሌደክ.
 ከክር. በሌት. በ፲፫ ዓመት. ገርመር. ሃህኩ. ሳብደገ. በከተ
 እስከ. በ፲፫ ዓመት. ሳብደገ. በ፲፫ ዓመት. ሳብደገ. በ፲፫ ዓመት.
 ታዮቹ. የቀረጠጥ. ገንደገ. ሳብደገ. እየቀመ. በከተረገ. በሚገን
 ብተው. ሳብደገም. ይዘው. በከተረገ. ጊዜ. በሃህኩ. ሌደክ
 የሌላቸው. የእኔ. ሌደክ. ጽሐፍ. እንዲገን. ከፍሪት. ይኸው
 እስከ. ዛሬ. ጽንፋ. እነሆ. ይሠራበት.

የሃህኩ. ሳብደገ. ሌደክ. በየተራ. ከገባ. መሆኑ. ይኸው
 የእስከና. የሐቅ. በእኔ. የሚያመክንት. ጥንታዊ. የሳብደገ.
 ጽሐ. ሌላቸው. ሳብደገ. በከተረገ. የእውሮፓ. ሕቃውንት.
 በፕገቱ. ከተማ. በቲብ. በመሃረክና. በኩብር. በየሀውልት.
 በየወቅቱ. አምጽና. ሳብደገ. ካይ. እየተመከንት. ሕገዳው. በ
 ሚያደገቀበት. ጊዜ. ጽሐፍ. እያደረገ. ጽሐፍ. ሳብደገ. ወይስከ
 እኔ. ይሆን. እያደረገ. ብዙ. ዘመን. ሲቀጥሉበት. ሮሊ. ሳማሹ

ዓባይና፡ የቀድሞ፡ ኢትዮጵያ፡ — የግብፅ፡ ገዢነት፡ በኢትዮጵያ፡
 ላይ፡ ተቀምጧል፡ ይኛ፡ — ራምሲስ፡ ይኛ፡

የዚህ፡ የጥንታዊያን፡ ግብዖች፡ የሥዕል፡ ፈደል፡ ብዛቱን፡ ግማሹ
 በ፩፡ ሲያቆመው፡ ግማሹ፡ በየጊዜው፡ ከሚገኘው፡ ምልክት፡
 ጋር፡ እስከ፡ ይሄ፡ የሚያደርሰው፡ እለ፡ የፈደሉ፡ የሰዋሰው፡ መን
 ገድ፡ ብዙ፡ ነው፡ ይኸን፡ በትክክል፡ ለመረዳት፡ ለኔም፡ ላንባ
 ቢም፡ ሰፊ፡ ጥናት፡ አለፈላጊ፡ ነው፡ ስለዚህ፡ እሁን፡ እጭር፡
 አሳቡን፡ ከተረዳን፡ በኋላ፡ የዚህን፡ ጉዳይ፡ ትተን፡ የቀድሞ፡ ፈር
 ዖኖች፡ የኑቢያ፡ ኢትዮጵያን፡ እንደምን፡ እንደገዙ፡ ዓባይም፡ ለኑ
 ብያና፡ ለግብፅ፡ የሚሰጠውን፡ ጥቅምና፡ በነርሱ፡ ዘንድ፡ ያለውን፡
 ክብር፡ ወደ፡ መመልከት፡ እንለፍ፡

ከሚያምር፡ እዳራሹ፡ ወጥቶ፡ በሠረገላ፡ ተቀምጦ፡ እየተጉ
 ሳመመ፡ ገራና፡ ቀኝ፡ የደሰታ፡ ድምፅ፡ ለሚያሰማው፡ ሕዝብ፡
 ፈገግታ፡ እያሳየ፡ ለረዥም፡ ዘመን፡ እንደሚጓዝ፡ መሰፍን፡ የዓባ
 ይም፡ ውሃ፡ ከእዳራሹ፡ ከጣና፡ ወጥቶ፡ ለኑብያና፡ ለግብፅ፡ መሬት፡
 ሕይወት፡ እየሰጠ፡ ከረዥም፡ ጉዞ፡ በኋላ፡ እዘመዱ፡ እሚደብራ፡
 ባሕር፡ ይገባል፡ ሁል፡ ጊዜ፡ እግረ፡ መንገዱን፡ ለእሻዋማው፡
 አገር፡ ለግብፅ፡ ያፈር፡ ስንት፡ እንዳቀበለ፡ ይኖራል፡ ለዚህ፡
 ውሰታ፡ ግብፃውያኑም፡ ኑብያዎቹም፡ ሳይቀሩ፡ ለዓባይ፡ የአምላክ
 ነት፡ ደረጃ፡ ሰጥተው፡ በሕይወት፡ ላይ፡ ሕይወት፡ ከምትጨምር
 ላቸው፡ ከፀሐይ፡ እኩል፡ እያመለከ፡ የነጭ፡ በሬ፡ መሥዋዕት፡
 ሲያቀርቡለት፡ ኖረዋል፡

ዓባይ፡ የቀድሞው፡ የኛ፡ የግዕዝ፡ ጽሑፍ፡ ዓባዊ፡ እንዳንድ፡
 ጊዜም፡ ፈለገ፡ ግዮን፡ ሲሰው፡ ይገኛል፡ ፈረንጆች፡ «ኒል»፡ ከሚ
 ሉት፡ ጋር፡ ግጥሚያ፡ የለውም፡ ጥንታዊያን፡ ግብዖች፡ ከኛ፡
 ይበልጥ፡ ዓባይን፡ በመውደድና፡ በማከበር፡ ያመልኩበታል፡
 ለሙን፡ የአማልክቶቻቸው፡ ካሠናት፡ ይኸውም፡ ማለት፡ የቀለም፡
 ሰዎች፡ የሆኑት፡ «ሐፒ — ትዱስው፡ ወንዝ»፡ የሚሉትን፡ ያልተ

ማረው፡ ሕዝብ፡ ደግሞ፡ «አቱር፡ ወይም፡ እውር — ወንዝ»፡ ብለ
 ውት፡ ይገኛል፡

የግብፅ፡ አገር፡ ራሱ፡ የደቡብና፡ የሰሜን፡ አገር፡ እንደሚባ
 ለው፡ ንጉሡም፡ (ፈርዖኑ)፡ የደቡብና፡ የሰሜን፡ ንጉሥ፡ እንደሚ
 ባል፡ ዓባይንም፡ የደቡብና፡ የሰሜን፡ ዓባይ፡ ብለው፡ ምስሉን፡
 ለምለም፡ ነገር፡ በራሳቸው፡ ባሠሩ፡ በእጃቸው፡ ለአማልክት፡ የሚ
 ሰጥ፡ የፍራፍሬ፡ ስጦታ፡ በያዙ፡ ሰዎች፡ ተስሎ፡ ይታያል፡ እንዳ
 ንድ፡ ጊዜም፡ ብቻውን፡ ይሳላል፡ ከምስሉ፡ ይቱ፡ በሉቭር፡ የተቀ
 መጡትን፡ ተመልክቻለሁ፡ የአማልክቱ፡ ካሠናት፡ ዓባይ፡ ከእሴ
 ሪስ፡ (በጎ፡ እድራጊው፡ እምላክ)፡ ከንድ፡ እየፈለሰ፡ ለፍጥረት፡
 ሁሉ፡ ሕይወትን፡ የሚሰጥ፡ ራሱ፡ ከፀሐይ፡ የሚወዳደር፡ እምላክ፡
 ነው፡ ብለው፡ ለዚህ፡ ለበጎው፡ ተግባርና፡ ለእምላክነቱ፡ የሚገባ፡
 መዝሙር፡ ደርሰውለት፡ መዝሙሩን፡ ማሰፔር፡ የሚባለው፡ ወደ፡
 ፈረንሳዊ፡ ተርጉሞታል፡

የሆነ፡ ሆኖ፡ የአማልክት፡ አገር፡ ከሚባለው፡ ከኢትዮጵያ፡
 ከሚመነጨው፡ ዓባይ፡ ሕይወታቸውን፡ ደጅ፡ የሚጠት፡ የጥንት፡
 ከተሞች፡ መርዌ፡ ናፓታ፡ ቲብ፡ ሐሌዎ፡ ፖሊስ፡ መምፈስ፡ ...
 በሚያልፍበት፡ መንገድ፡ ላይ፡ ተኩልኩለው፡ ይታያሉ፡ ከነዚህ፡
 መርዌና፡ ናፓታ፡ የኢትዮጵያ፡ (የኑብያ)፡ ሐሌዎ፡ ፖሊስ፡ መም
 ፈስ፡ የግብፅ፡ ከተሞች፡ ናቸው፡ ባለሙቸው፡ በር፡ ከተማ፡ ብሉ፡
 ሄርዱቱስ፡ የሰየመው፡ የቲብ፡ (ጠባይድ)፡ ከተማ፡ ግን፡ በሁለቱ፡
 አገሮች፡ መካከል፡ ሆኖ፡ የደከመ፡ ግብፃዊ፡ ፈርዖን፡ ሲለቀው፡
 የበረታ፡ ኢትዮጵያዊ፡ ንጉሥ፡ ሲይዘው፡ እንደ፡ ካምቤዝ፡ ሶርያዊ፡
 ንጉሥ፡ የጨከነ፡ ወራሪ፡ ሲያፈርሰው፡ ያገር፡ ተወላጅ፡ የሆነ፡
 ንጉሥ፡ መልሶ፡ ሲጠግነው፡ ኖሯል፡ የጠላትን፡ እፍራሽነት፡ ያገር፡
 ተወላጅን፡ ጠጋኝነት፡ እንደ፡ ቲብ፡ ደገና፡ እድርጎ፡ የታዘበ፡ ከተማ፡
 አይገኝም፡ ይሁን፡ እንጂ፡ እሁለት፡ አገር፡ ወሰን፡ ላይ፡ የተገኘ፡
 ከተማ፡ ሁል፡ ጊዜ፡ የጦር፡ እውድማ፡ የጉበዝ፡ ጉራ፡ መሆኑ፡
 በቲብ፡ አልተዘመረምና፡ እሁን፡ ወደ፡ ዋናው፡ ጉዳይ፡ እንመለስ፡

የኢትዮጵያ፡ ዝርዝሩ፡ ነገድ፡ ግማሹ፡ በዋሻ፡ ግማሹ፡ በበረሃ፡
 የቀረው፡ በጎጆ፡ ሲኖር፡ የሠለጠነት፡ ወገኖች፡ ዛሬ፡ ጀበል፡ ባርጋ፡

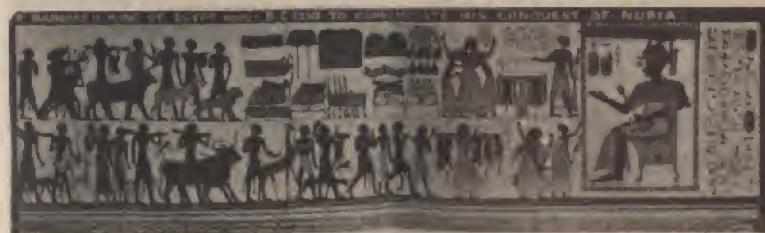
በሚባለው፡ አጠገብ፡ ያን፡ ጊዜ፡ ናፓታ፡ የሚባለውን፡ ከተማ፡
ከትመው፡ ከናፓታም፡ በፊት፡ ሌሎች፡ ስመ፡ ጥር፡ ባልሆኑ፡ መን
ደሮች፡ በያለበት፡ ይኖሩ፡ ነበር። በዚያን፡ ጊዜ፡ ከ፪፡ ሺ፡ እስከ፡
፳፻፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ ድረስ፡ የአካሱም፡ ድምፅ፡
ገና፡ አልተሰማም፤ ምናልባት፡ መኖሩ፡ እንኳን፡ ባይካድ፡ እንደኋላ
ኛው፡ ዘመን፡ ዕውቅ፡ አልሆነም።

የዚያን፡ ዘመን፡ ኢትዮጵያውያን፡ ከዚህ፡ በፊት፡ እንዳመለ
ከትነው፡ በግብዖች፡ ዘንድ፡ ኩሽ፡ በነቢያቱና፡ በዓረቦች፡ ዘንድ፡
ሳባ፡ በግሪኮች፡ ዘንድ፡ ኢትዮጵያውያን፡ እየተባሉ፡ የሚጠሩት፡
ናቸው። ነቢያቱ፡ እነኢሳይያስ፡ አንድ፡ ጊዜ፡ ኩሽ፡ ብለው፡ መል
ሰው፡ ኢትዮጵያውያን፡ ብለው፡ የሚጠሩበት፡ ጊዜ፡ መኖሩን፡ የቀ
ሩት፡ እንኳን፡ እግረ፡ መንገዳቸውን፡ ስማቸውን፡ ብቻ፡ እየጠቀሱ፡
በያልፉ፡ ግሪኮቹ፡ እነሆሚር፡ እነሂሮዱቱስ፡ እነዴዮዶር፡ ከዚህ፡
ቀደም፡ እንደ፡ ጠቀሰነው፡ ስለጥንቶቹ፡ ኢትዮጵያውያን፡ የጠባይ፡
ዝርዝር፡ ሲሰጡ፡ «ኢትዮጵያውያን፡ መልካቸው፡ ያማረ፤ ቁመና
ቸው፡ ረገሹም፡ እንግዳ፡ ተቀባዮች፤ በአፋቸው፡ አሰት፡ የማይ
ገባ፡ አርጅተው፡ የሚሞቱ፤ አማልክት፡ የሚያፈትሯቸው፤ በማ
ንም፡ ተገዝተው፡ የማያውቁ፡ . . . » እያሉ፡ የሰውን፡ ጠባይ፡
በባሕርይ፡ ያለውን፡ ጉድለቱንና፡ ምላቱን፡ እንደዛሬ፡ ማበጠር፡
ምንም፡ ያህል፡ ባልተለመደበት፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ ደህነኛ፡ የሆነውን፡
ቅጽል፡ ሁሉ፡ ለኢትዮጵያውያን፡ አሸክመው፡ እንዳለፉ፡ ሌሎች፡
ደግሞ፡ ራሳቸው፡ ጢንዚዛ፡ ወይም፡ ዝኖን፡ የሚመስሉ፡ በዋሻ፡
የሚኖሩ፡ እያሉ፡ የጸፉትን፡ ባለፈው፡ ተመልክተናል።

ያን፡ ጊዜ፡ በሰፊው፡ የኢትዮጵያውያን፡ ግዛት፡ ብለው፡ ግሪ
ኮቹ፡ የሚጠሩትን፡ ግብዖቹ፡ የደቡብ፡ ምድር፡ የኩሽ፡ አገር፡ የሚ
ሉትን፡ ወሰኑን፡ በትክክል፡ መለየት፡ ይቸግራል። በሆንም፡ ከሰሜን፡
ግብፅ፡ ከአንደኛው፡ የዓባይ፡ ፈሳሽ፡ ውድቀት፡ (ካታራክት)፡
ይዋሰንና፡ ከምሥራቅ፡ የኤርትራ፡ ባሕር፡ ከአዱሊስ፡ እስከታች፡
እስከ፡ ኤል፡ ማንደብ፡ ድረስ፡ ነው። ከደቡብና፡ ከምዕራብ፡ ወገን፡
ግን፡ በዚያን፡ ዘመን፡ በዚህ፡ ክፍል፡ የታወቀና፡ የሚከላከል፡ መን
ግሥት፡ ስለአልነበረ፡ እዙፋን፡ እንደወጡት፡ ነገሥታት፡ ድካምና፡

አግግዊ፡ ራምሴስ፡ በሠረገላ፡ ሆኖ፡ የኑብያን፡ ወታደር፡ በቀስት፡ ሲወጋ፡
(ቢት፡ አል፡ ዋሊ ።)

ከድሉ፡ በኋላ፡ ከ፬፡ አገሮች፡ የኑብያ፡ መልክተኞች፡ ያመጡለትን፡ ግብርና፡
ገጸ፡ በረከት፡ ሲቀበል።
(ቢት፡ አል — ዋሊ ።)

CITY HALL LIBRARY
OF
ADDIS ABABA

ኃይል፡ በየጊዜው፡ ሲሰፋም፡ ሲጠብም፡ የኖረ፡ ይመስላልና፡ የዚያን፡
ጊዜ፡ ኢትዮጵያ፡ እንደዛሬው፡ የፖለቲካ፡ ወሰንን፡ በትክክል፡ መለ
የት፡ አይቻልም።

በግምት፡ ከ፪፡ ሺ፡ ዓመት፡ ዝምር፡ በኢትዮጵያውያንና፡ በግ
ብዓውያን ወሰን፡ መካከል፡ ጠብ፡ ፍቅር፡ ዝርፈያ፡ ግድያ፡ ምርኮ፡
ሲፈራረቅ፡ ኖሯል። ከክርስትና፡ በፊት፡ ከ፩፻፷፱፡ ዓመት፡ ወዲህ፡
ግብዓት፡ ዕድል፡ አጋጣጥኛውና፡ ከቀድሞ፡ ዝምር፡ ያልበረደው፡
ሥልጣኔያቸው፡ በዚህ፡ ጊዜ፡ ይበልጥ፡ ተስፋፋ። ከመካከላቸው፡
አሕዋሲስ፡ አንደኛ፡ ተከታዩ፡ አሜንሆቴብ፡ አንደኛ፡ ከነርሱ፡
ወዲህ፡ የተነሡት፡ እንቅስቃሴስ፡ ቮኛ፡ ከጊዜ፡ ወደ፡ ጊዜ፡ ኃይል፡
ግጥሞችና፡ ሥነጥንት፡ ዝምር፡ ግራና፡ ቀኝ፡ በመካከለኛው፡ ምሥ
ራትና፡ በሊቢያ፡ ሲሰፋፋ፡ ወደ፡ ደቡብ፡ እየመጡ፡ ኢትዮጵያንም፡
ለመውረር፡ አቅባቂቡ።

በነዚህ፡ ፈርዖኖች፡ የዘመን፡ አኳያ፡ የነበሩት፡ የኑብያ፡ ኢት
ዮጵያውያን፡ ነገሥታት፡ እንደሚኒምሐት፡ እነዓውዕ፡ በዚህ፡ ጊዜ፡
የነበራቸው፡ ኃይልና፡ ሥልጣኔ፡ ከግብዓቱ፡ ያነሡ፡ ነው። ሥልጣኔ፡
ቢኖራቸውም፡ ያው፡ ከግብዕ፡ የመነጨ፡ ሥልጣኔ፡ በመሆኑ፡ ከነ
ዚህ፡ ከግብዓቱ፡ ፈርዖኖች፡ ለመወዳደርና፡ ለመመከት፡ የዚያን፡
ዘመን፡ አትግቸው፡ አልፈቀደላቸውም።

ግብዓውያኑ፡ ከነዚህ፡ ፈርዖኖች፡ በፊት፡ ሄክሶስ፡ የሚባሉት፡
የሴፍን፡ ባለግልና፡ መጋቢ፡ አድርገውት፡ የነበሩት፡ ከምሥራቅ፡
አገር፡ መጥተው፡ ይገዙዋቸው፡ በነበረ፡ ጊዜ፡ «ከጠላት፡ ቀንበር፡
አድኑን»፡ እያሉ፡ አግልከቶቻቸውን፡ ፕታህን፡ ኦሲሪስን፡...
ይለምኑ፡ ነበር። ገዥዎቻቸው፡ ወጥተው፡ ነፃነታቸውን፡ አግኝ
ተው፡ በአሁኑ፡ ጊዜ፡ ኃይል፡ ሲሰጣቸው፡ ደግሞ፡ የምንገዛው፡
ሰፊ፡ ግዛት፡ ስጠን፡ ድል፡ አድራጊነትን፡ አጥናጽፈን፡...
እያሉ፡ በሰለት፡ ለነዚያው፡ አግልከት፡ መሥዋዕት፡ ያቀርቡ፡
ዝምር፡ አግልከቶቻቸው፡ የፈተኛው፡ ፕታህና፡ የኋለኛው፡ አዋ
ንም፡ በነቢያቶቻቸውና፡ በካህናቶቻቸው፡ አንደበት፡ «የምሥራቅን፡
አገር፡ እንድትመታ፡ የኑብያን፡ አገር፡ እንድትወጋ፡ ፈቀድሁልህ፡
..... ከንዴ፡ ካንተ ጋራ፡ ናት፡ .....» እያሉ፡ ለፈርዖኖቹ፡

ይነግሩ፡ ዝምር፡ ከባርነት፡ ከወጡ፡ በኋላ፡ ሌላውን፡ ባሪያ፡ ለማ
ድረግ፡ መነሣት፡ በግብዓውያን፡ አልተዝመረም፡ ባቢሎንም፡ አሰ
ርም፡ ፋርስም፡ ግሪክም፡ ሮማም፡ ዓረብም፡ የዛሬም፡ ፈረንጆች፡
በሌላው፡ ሲገዙ፡ ኖረው፡ ሌላውን፡ መልሰ፡ ለመግዛት፡ በመመ
ኘት፡ በዚህ፡ ረገድ፡ ያላቸው፡ የታሪክ፡ መሥመር፡ የሁሉም፡ አንድ፡
ዓይነት፡ ነው። ካልደከመና፡ ካልፈራ፡ በቀር፡ ሲቻለው፡ የራሴ፡
አገር፡ ይበቃኛል፡ ብሎ፡ በራሱ፡ አገር፡ ተሰብስቦ፡ የኖረ፡ ሕዝ
ብና፡ መሪ፡ በታሪክ፡ ውስጥ፡ እይገኝም፡ በሰው፡ መገዛት፡ መሮ
ኛልና፡ እኔም፡ የበው፡ አገር፡ አልወርም፡ የሚል፡ ለመውረር፡ አቅ
ሙን፡ ያልተግመነው፡ ብቻ፡ ነው።

ስለዚህ፡ አሕዋሲስ፡ የሚባለው፡ ፈርዖን፡ በ፩፻፷፱፡ ፩፻፹፩፡
፩፻፶፪፡ መካከል፡ የኢትዮጵያን፡ ወሰን፡ እያለፈ፡ መውጋትና፡ መዝ
ረፍ፡ ዝምረ፡ ተከታዮቹም፡ አሜንሆቴብ፡ አንደኛ፡ ተትሞሲስ፡
አንደኛ፡ ከርሱ፡ ይበልጥ፡ እየገፉ፡ ብዙ፡ አገር፡ ያዙ። ከነርሱ፡
በኋላ፡ የተነሣው፡ ተትሞሲስ፡ ቮኛ፡ የሚባለው፡ ፩፻፷፱፡ ፩፻፶፪፡
ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ መካከል፡ የነገሠው፡ ፈርዖን፡
ከነርሱ፡ በበለጠ፡ በያለበት፡ ጦር፡ እየላከ፡ የኢትዮጵያን፡ (ኑብያን)፡
አገር፡ እስያዝ። በምሥራቅ፡ በኩል፡ ብዙ፡ አገሮች፡ አስገብሮ፡
ግብዕን፡ እማግንን፡ አደረሰ። ከያለበት፡ በዘረፋም፡ በግብርም፡
የሚገባው፡ ዕቃ፡ ብር፡ ወርቅ፡ የግብዕን፡ መንግሥት፡ አከበረው፡
«ወርቅ፡ ባንተ፡ ዘንድ፡ እንዳሸዋ፡ ነውና፡ እባክህን፡ ላክልን»፡
እያሉ፡ የባቢሎን፡ ነገሥታት፡ ይለምኑት፡ ዝምር።

ሻምፖሲያን፡ የሚባለው፡ የፈረንሳዊ፡ ተወላጅ፡ የፕንቱን፡
የግብዓቱን፡ ፈደል፡ ያፈታቱን፡ ምሥጢር፡ እስኪገልጸው፡ ድረስ፡
እነዚህ፡ የግብዕ፡ ነገሥታት፡ ባገራቸው፡ ውስጥና፡ ካገራቸው፡
ውጪ፡ የወሩት፡ ብዙ፡ ታሪክ፡ ተደብቆ፡ ይኖር፡ ነበር። በኋላ፡ ግን፡
ባለፈው፡ እንደተመለከትነው፡ የፈደሉ፡ ፍቺ፡ ከታወቀ፡ በኋላ፡
ብዙ፡ የጀርመንና፡ የእንግሊዝ፡ የፈረንሳዊና፡ የአሜሪካ፡ ሊቃው
ንት፡ በጓድ፡ በጓድ፡ እየሆኑ፡ ወደጥንታውያኑ፡ ከተማ፡ ወደ፡ መም
ራስቴብ፡ ሉከሶር፡ ካርናቅ፡ እየመጡ፡ በየሐውልቱ፡ በየቤተ፡
መቅደሱ፡ በየቤተ፡ መንግሥቱ፡ ያጻራሽ፡ ግድግዳ፡ ላይ፡ የፈርዖ

ናቹ፡ አጽም፡ እሚሸፈንበት፡ የንጩትና፡ የድንጋይ፡ ልባስ፡ በውስጡና፡ በውጭውም፡ እንደ፡ ሥዕል፡ ተጽፎ፡ ከሚገኘው፡ ላይ፡ ግማሹ፡ ሊቃውንት፡ ሲገለብጥ፡ የቀረው፡ ሊቃውንት፡ ወደ፡ የቋንቋው፡ ከተረጎመው፡ በኋላ፡ ብዙ፡ የፈርዖኖቹ፡ የጦርነት፡ የመንግሥትና፡ የነገሥታት፡ የአማልክትና፡ የካህናት፡ ታሪክ፡ ከነሥርዓቱ፡ መገኘት፡ ቻለ ።

ከዚህ፡ ውስጥ፡ ፈርዖኖቹ፡ እነቱትሞሲስ፡ እነራምሲስ፡ ኑብያን፡ ያስገበሩበት፡ ታሪክ፡ አብሮ፡ ተገኘ ። በዚህ፡ ታሪክ፡ በእስራኤል፡ ጊዜ፡ የእስራኤል፡ አምላክ፡ በነቢያቱ፡ አማካይነት፡ ለመሳፍንቱ፡ ለነሶምሶን፡ ለነጌዴዎን፡ ለነገሥታቱ፡ ለነሳላል፡ ለነዳዊት፡ . . . ፍልስጥኤምንና፡ አሞንን፡ ሞአብንና፡ አማሌቅን፡ በእጅህ፡ አሳልፏል፡ ሰጥቻቸዋለሁ፡ ውጋቸው፡ ፍጃቸው፡ እንደሚለው፡ እንደዚህ፡ ከዚህ፡ በፊት፡ ስሙን፡ ያነሳነው፡ አሞን፡ የሚባለው፡ መቅደሱ፡ በካርናቅ፡ (ቴብ)፡ የሚገኘው፡ የግብፃውያን፡ አምላክ፡ ልጄ፡ ወዳጄ፡ ለሚላቸው፡ ለነቱትሞሲስ፡ ለነራምሲስ፡ የምሥራቅን፡ አገር፡ የኑብያን፡ ምድር፡ ሰጥቻለሁና፡ ውጋቸው፡ እያለ፡ የተናገራቸውና፡ እነርሱ፡ የመለሱት፡ የምስጋና፡ ቃል፡ የሚያቀርቡለት፡ ስለትና፡ መሥዋዕት፡ ሁሉ፡ አብሮ፡ ተገኘ ።

ቱትምሲስ፡ (ቱትህሚስ-ትሑትህሚስ)፡ በአሥራስምንተኛው፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ ውስጥ፡ ከነገሡት፡ ዋነኞች፡ ነገሥታት፡ የሚቆጠር፡ ታላቅ፡ ፈርዖን፡ ነው ። በካርናቅ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ግድግዳ፡ ላይ፡ ተገኝቶ፡ የተተረጎመው፡ ታሪኩ፡ በምሥራቅ፡ አገር፡ አሶራውያንን፡ ፊንቃውያንንም፡ በደቡብ፡ በኩል፡ የኑብያን፡ አገር፡ ማስገበሩ፡ እንደዚሁም፡ የርሱ፡ እጎት፡ የምትሆን፡ ሐታሱ፡ (ሐሽፕሱዊት)፡ የምትባለው፡ የሥልጣን፡ ተካፋይ፡ ሆና፡ ለብቻዋ፡ ጦር፡ አዘጋጅታ፡ ጉንት፡ የሚባለውን፡ አገር፡ ወግታ፡ የከበረ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ እንጨት፡ ዕጣን፡ ሽቱ፡ እንዳስመጣች፡ ታወቀ ። ጉንት፡ የተባለው፡ አገር፡ ሰሜናዊው፡ ኢትዮጵያችን፡ እስከ፡ ኤል፡ ማንደብ፡ ያለውና፡ የየመንንም፡ ግዛት፡ ጭምር፡ ነው ።

ይኸን፡ ጽሑፍ፡ ከጥንቱ፡ ፊደል፡ (ሂዩሮግሊፍ)፡ ላይ፡ የገለበጡትና፡ የተረጎሙት፡ በግብፅ፡ አገር፡ በታሪካዊ፡ የከተማ፡ ፍራሾች፡ በሉክዕርና፡ በካርናቅ፡ ብዙ፡ ዘመን፡ በጥናት፡ የኖሩት፡ ሙሴ፡ እጉስት፡

ዳግማዊ፡ ራምሴስ፡ የሥርዖን፡ ምርኮኞች፡ እየመታ፡ ሲሆዋ ። (ገረ፡ ገረ፡ ክልር ።)

ሙሴ ፡ በቤቱ ፡ ያደገው ፡ ዳግማዊ ፡ ራምሴስ ፡ በዙፋኑ ፡ ሐውልቱ ፡ በቶሪኖ ፡ የሚገኝ።
(ፕራምፖሊኒ »)

ኤድዋርድ ፡ ማሪዩት ፡ (AUGUSTE EDUARD MARIETTE)
የሚባሉትና ፡ ሙሴ ፡ ቪኮንት ፡ ኤማኑኤል ፡ ደ ፡ ሩገ፤ (VICOMTE
EMANOUEL DE ROUGÉ) ናቸው (፩) ።

ከነርሱ ፡ መጽሐፍ ፡ ላይ ፡ እኔ ፡ ደግሞ ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ ስተረ
ጉመው ፡ በዚያው ፡ በተገኘው ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ አሞን ፡ አምላኩ ፡
ለፈርዖኑ ፡ ለቱትሞሲስ ፡ እንደዚህ ፡ ሲለው ፡ ይነበባል ።

«ና ፡ ወደኔ ፡ ልጄ ፡ ሆይ ፡ ያደረግሁልህን ፡ ተመልከተህ ፡ በደ
ስታ ፡ ዝለል ። በዘለዓለማዊ ፡ ሕይወት ፡ የተመላኸው ፡ ተበቃዩ ፡
ልጄ ፡ ሆይ ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ መቅደሴ ፡ ስትመጣ ፡ ልቤ ፡ በደስታ ፡ ይመ
ላል ፡ . . . . . በሁሉም ፡ አገሮች ፡ ላይ ፡ ድልን ፡ እስጥሃለሁ ፡ በልባ
ቸው ፡ ፍርሃትና ፡ ድንጋጤ ፡ አሳድራለሁ ። ባንተ ፡ ላይ ፡ ግን ፡ ከን
ዴን ፡ ለጥበቃ ፡ እዘረጋለሁ ፡ የኑብያን ፡ አገር ፡ (ኢትዮጵያን) በሺና ፡
በእልፍ ፡ የሚቆጠሩትን ፡ አገሮች ፡ ባንድነት ፡ አሥፌ ፡ እስጥሃለሁ።
የምሥራቅን ፡ አገር ፡ የኑብያን ፡ ምድር ፡ እንድትመታ ፡ ፈቅጂል
ሃለሁ ። ኃይልህን ፡ ዘርጋ ፤ እንደ ፡ ወንድሞችህ ፡ የመሰለውን ፡ ግር
ማዊነትህን ፡ አሳያቸዋለሁ ፡ . . . ላንተ ፡ ጽናትና ፡ ኃይል ፡ ይሆን ፡
ዘንድ ፡ የነሱን ፡ ከንድ ፡ ባንተ ፡ ላይ ፡ ጨምሬዋለሁ ፡ . . . ጠላቶ
ችህን ፡ በጫማህ ፡ ሥር ፡ ጣልጓቸው ፤ . . . እንደትእዛዜ ፡ ዓለም ፡
በወርዱም ፡ በስፋቱም ፡ ምዕራቡም ፡ ምሥራቁም ፡ ያንተ ፡ ነው ።
. . . . በረጋ ፡ ልብ ፡ በሕዝቦች ፡ መካከል ፡ ትገባለህ ፡ እኔ ፡ ራሴ ፡
ስለምመራህ ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ትእዛዝህን ፡ ሊቃወም ፡ አይችልም ።
የሕይወት ፡ መንፈስ ፡ ነሥቻቸዋለሁና ፡ ድምፅህን ፡ ጨኸትህን ፡
እስከ ፡ ዋሻቸው ፡ ድረስ ፡ እሰማቸው ፡ . . . . በግንባርህ ፡ ያለው ፡
አምላካዊ ፡ መንፈሴ ፡ ይገለባብጣቸዋል ፤ በጠጉራቸውም ፡ አስተሳ
ስሮ ፡ ወደ ፡ አንተ ፡ ያመጣቸዋል ። የእክሊል ፡ ብርሃን ፡ በዜጎችህ ፡
ላይ ፡ ያበራል ። ከሰማይ ፡ በታች ፡ ማንም ፡ ሽፍታ ፡ ባንተ ፡ ላይ ፡
ሊነሣ ፡ አይችልም ። ሁሉም ፡ ግብራቸውን ፡ በገርባቸው ፡ ተሸክ
መው ፡ እንዳገኙበት ፡ ወዳንተ ፡ ይመጣሉ ። በግርማዊነትህ ፡ ፈት
ይሰግዳሉ ።

(፩)VICOMTE DE ROUGÉ - ETUDE DIVERS MONUMENTS: DU
RÈGNE DE TOUTMOSIS III ፡፩ ፡ ፩ ፡ ፩፩ ፡

መቼም ፡ ይኸን ፡ የመሰለውን ፡ ንግግር ፡ በቅትጥሲስ ፡ የኛ ፡ በራዎሲስ ፡ ጀኛ ፡ ዘመን ፡ የነበሩት ፡ የአዋን ፡ ሊቃኑ ፡ ካህናትና ፡ ነቢያት ፡ እንዲሁም ፡ እንዲሁም ፡ በጥበብ ፡ ሐውልቱን ፡ እናገረው ፡ ወይም ፡ ራሳቸው ፡ ከአሳባቸው ፡ እያመነጩ ፡ የጸፉት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የእስራኤል ፡ ንጉሥ ፡ ዳዊት ፡ ዓይን ፡ በሙ ፡ ወዲያራላዩ ፡ እና ፡ በሙ ፡ ወዲያራላዩ ፡ የሚላቸው ፡ እንዲሁም ፡ ይኸን ፡ ባሰረው ፡ ያነበ ብነውን ፡ ቃል ፡ ተናገረው ፡ እስመሆኑ ፡ የታወቀ ፡ ነው ፡ ነገር ፡ ግን ፡ እንደዘመኑ ፡ ልግድ ፡ እንድ ፡ ንጉሥ ፡ ለውጊያ ፡ ወደ ፡ ሌላው ፡ አገር ፡ ለመሔድ ፡ ሲያስብ ፡ ለአዎላክ ፡ ተገቢ ፡ የሆነውን ፡ መሥዋዕት ፡ በቤተ ፡ መቅደሱ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ውጭ ፡ ሲያቀርብና ፡ የሚ ዘምትበት፤ አገር ፡ ለግሸንፍ ፡ መቻል ፡ አለመቻሉን ፡ ሲጠይቅ ፡ የጣዎቱ ፡ ነቢያትና ፡ ካህናት ፡ የተግሩ ፡ ሊቃውንት ፡ ናቸውና ፡ እላይ ፡ ያነበብነውን ፡ የመሰለ ፡ አነጋገር ፡ በሕልም ፡ ዓይተው ፡ ወይም ፡ ከአሳባቸው ፡ ቀርጸው ፡ ለንጉሡ ፡ ይነገሩታል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ፈርዖኑ ፡ ቅትጥሲስ ፡ የኛ ፡ በጦር ፡ መሣሪያና ፡ በሠራዊት ፡ ብዛት ፡ እትዩታያን ፡ እየወጋ ፡ ብዙ ፡ አገር ፡ መያዙ ፡ የተረጋገጠ ፡ ነው ። በወጣትነቱ ፡ ወራት ፡ እንደነ ገሠ ፡ አሳቡ ፡ ሁሉ ፡ ግዛት ፡ በግስፋት ፡ ጉዳይ ፡ ስለተያዙ ፡ በግግሹ ፡ የጦር ፡ ግንባር ፡ ሰው ፡ እየላከ ፡ በቀረው ፡ ራሱ ፡ እየዘመተ ፡ ከአባ ቶቹ ፡ የተረፈውን ፡ የኑብያን ፡ አገር ፡ አስገበረ ። ከቀድሞ ፡ ዝምር ፡ ለግብፅ ፡ አንገዛም ፡ ብለው ፡ ሁልጊዜ ፡ የፈርዖናቸውን ፡ ኃይል ፡ ይመልሱ ፡ የነበሩት ፡ የኑብያ ፡ እትዩታያውያን ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ተሸንፈው ፡ ገበሩ ። የቀሩት ፡ የዘወትር ፡ ውጊያና ፡ ዘረፋ ፡ ስለአጠቃቸው ፡ ወደ፡አትባራ ፡ ወደ ፡ ተከዜ ፡ ሸሹ ። ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ የግብፅ ፡ ጦር ፡ ወደዚሁ ፡ አገር ፡ ባይቀመጥ ፡ እንኳን ፡ በየብስ ፡ በባሕር ፡ በመርከብ ፡ መጥቶ ፡ የተረፉትን ፡ ተዋግቶ ፡ ብዙ ፡ ባላባቶች ፡ ግርኮ ፡ ተመልሷል ።

የገበሩት ፡ አገሮች ፡ ከየአገራቸው ፡ ከሚገኘው ፡ የቀንድ ፡ ከብትም ፡ ከአራዊትም ፡ ከአትከልትና ፡ ከፍራፍራ ፡ ይዘው ፡ ብርም ወርቅም ፡ ዕጣንም ፡ ከርቢም ፡ በመርከብ ፡ እየወሰዱ ፡ ለኃያሉ ፡ ፈርዖና ፡ ለአዎላክ ፡ ለአዋን ፡ ይገብሩ ፡ ዝመር ። ያመጡትንም

ግብርና ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ በፈርዖን ፡ ፈት ፡ አበቀምጠው ፡ «ወሐዩ ፡ ንጉሥ ፡ ሆይ ፡ ለተቀደለው ፡ ሰውነትህ ፡ ሰላምታ ፡ እናቀርባለን ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ግብፅን ፡ እናውቅም ፡ ነበር ፤ አባቶቻችንም ፡ ወደዚህ ፡ እልመጡም ። የሕይወት ፡ መንፈስ ፡ ሰጠን ፤ መሬት ፡ ሁሉ ፡ ከሜግህ ፡ በታች ፡ ናት ።» እንደአሉት ፡ ከሐውልቱ ፡ ላይ ፡ ይነበባል ።

በቅብ ፡ ከተማ ፡ በካርናት ፡ የአዋን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ውስጠኛ ፡ ግድግዳ ፡ ላይ ፡ ቅትጥሲስ ፡ የኛ ፡ ራሜን ፡ ኬፔር ፡ (ደጉ ፡ አምላክ) የሁለቱ ፡ አገር ፡ (የደቡብና ፡ የሰሜን ፡ የኩሽና ፡ የግብፅ) ንጉሥ ፡ ለዘላለም ፡ የሚኖረው ፡ በጦር ፡ ያስገበራቸው ፡ አገሮች ፡ ተብሎ ፡ የገደ ፡ አገሮች ፡ ስም ፡ በዝርዝር ፡ ተጽፎ ፡ ይገኛል ። ከነዚህም ፡ በመሄመሪያው ፡ መሥመር ፡ የሚገኘው ፡ የኛው ፡ የኩሽ ፡ አገር ፡ ነው ፡ በተዘረዘሩት ፡ አውራጆች ፡ ውስጥ ፡ አዳሊት ፡ (ዑትሊት) ፡ ታካፋ ፡ ሐግሱ ፡ ታና ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ስለአለበት ፡ አዳሊስ ፡ ትግፈ ፡ አማሴን ፡ ጣና ፡ ግለቱ ፡ ሳይሆን ፡ እይቀርም ፡ ተብሎ ፡ ተገምቷል ። ከዚህ ፡ ጋራ ፡ እሱም ፡ ራሱ ፡ ደጉ ፡ አምላክ ፡ እየተባለ ፡ መጠራቱ ፡ ልግድ ፡ ነው ። ከዝርዝሩ ፡ ጉን ፡ ደግሞ ፡ የኡኤኤኤ ፡ የፑንት ፡ አገር ፡ ስዎች ፡ የገበሩበት ፡ ሥዕል ፡ ይታያል ።

በቅትጥሲስ ፡ የኛ ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የጠቀሰናት ፡ ሐታሱ ፡ (ሐት ፡ ስሄፕሱ ፡ ሐትስሆፕሱዊት) ፡ እንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ራግካ ፡ ወይም ፡ ግካፈ ፡ የምትባል ፡ የቅትጥሲስ ፡ ጀኛ ፡ ልጅ ፡ የቅትጥሲስ ፡ የኛ ፡ እጎትና ፡ ወዲያውም ፡ ሚስት ፡ ነበረች ። ይህንኒ ፡ ሴት ፡ ኃይለኛና ፡ ጥበበኛ ፡ ስለሆነች ፡ በዘመኗ ፡ በፊት ፡ ከቅትጥሲስ ፡ ጀኛ ፡ በሁኑ ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ ከቅትጥሲስ ፡ የኛ ፡ ጋር ፡ ሆና ፡ የንጉሥነት ፡ ሥልጣን ፡ እየተሻግች ፡ እንደ ፡ ንግሥት ፡ ሆና ፡ ለራሷ ፡ ሐውልት ፡ በራሷ ፡ ስም ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ እያወራች ፡ እንደዚሁም ፡ የራሷን ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ እየላከች ፡ አገር ፡ ግስወጋቷ ፡ ምርኮ ፡ ግገኘቷ ፡ ተጽፎአል ።

ሐታሱ ፡ ጦር ፡ የላከችበት ፡ አገር ፡ ፑንት ፡ ይባላል።እርሱም ፡ በቀይ ፡ ባሕር ፡ በኩል ፡ እድርጎ ፡ የባብ ፡ ኤል ፡ ግንደብና ፡ የደቡብ ፡ ዓረብ ፡ (የመን) ፡ ከፍል ፡ ነው ፡ ተብሏል።ይህች ፡ የሴት ፡ ንግሥት ፡ በቅብ ፡ ከተማ ፡ ለአምላክ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ካሠራች ፡ በኋላ ፡ ለዚሁ ፡

ሐታሱ፡ (ሐትሰ፡ ሐፕሱዊት፡) ሻምዱር ።

ቤተ፡ መቅደስ፡ እገልግሎት፡ የሚውል፡ ዕጣን፡ ከርቤ፡ ሽቱ፡ ሌላም፡ የከበረ፡ ነገር፡ እንዲያመጡላት፡ ጦር፡ አዘጋጃች ። አዘጋጅታ፡ ከጨረሰች፡ በኋላ፡ እንደደንቡ፡ በሊቀ፡ካህኑ፡ አማካይነት፡ ዘመቻው፡ የሚቀናት፡ መሆኑን፡ አምላኳን፡ ብትጠይቀው፡ የተሰጣት፡ መልስ፡ ፑንትን፡ ሰጥቼቸዋል፡ እስካሁን፡ እስከ፡ አማልክት፡ እገሮች፡ ድረስ፡ ያለውን፡ መንገዱን፡ ማንም፡ የማያውቀውን፡ ማንም፡ እስከ፡ ዛሬ፡ ወደ፡ ዕጣኑ፡ አገር፡ የደረሰ፡ የለም። የቀድሞ፡ ሰዎች፡ በወሬ፡ ያወሩት፡ ከመሰማቱ፡ በቀር፡ ከግብፃውያን፡ ማንም፡ አልሔደበትም፡ የሚል፡ ሆነ ።

ስለዚህ፡ ሐታሱ፡ ወታደሮቿን፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ ፩፻፳፻፳-፩፻፴፻፹፱፡ ዓመት፡ ላይ፡ በቼ፡ መርከብ፡ አድርጋ፡ ወደ፡ ዚሁ፡ አገር፡ ልካ፡ እንዳስመታች፡ መርከበኞቹም፡ ደርሰው፡ ከፑንት፡ መስፍን፡ ፓሪሁ፡ ከሚባለው፡ ጋር፡ ተዋግተው፡ እንዳሸነፉትና፡ እንደማረኩት፡ ከዚያ፡ የሚፈልጉትን፡ የእንጨትና፡ የእትክልት፡ ዛፍ፡ የዝኖን፡ ጥርስ፡ ዕጣን፡ ከርቤ፡ ሽቱ፡ ባሪያ፡ ድንክ፡ ይዘው፡ ወደ፡ አገራቸው፡ ወደቴብ፡ እንደተመለሱ፡ ዛሬ፡ ደ፡ ይርካል፡ ባሕሪ፡ በሚባለው፡ ሥፍራ፡ የማራኪዎቹና፡ የተማራኪዎቹ፡ ሥዕል፡ ፑንት፡ አገር፡ ሔዶ፡ የመጣው፡ መርከብ፡ በላዩ፡ ላይ፡ ይዘው፡ የመጡት፡ ሽታው፡ የሚጣፍጥልዩ፡ ልዩ፡ የእትክልትና፡ የዛፍ፡ የአዕዋፍና፡ የዓጣዎች፡ ሥዕል፡ የፑንት፡ አገር፡ መንደርና፡ ቤት፡ ከነመሰላሉ፡ ይታያል ። እንደዚሁም፡ ተማርኮ፡ የመጣው፡ ፓሪሁ፡ የሚባለው፡ መስፍን፡ አፍንጫው፡ ረዘም፡ ያለ፡ ጢማም፡ የራስ፡ ጠጉሩ፡ አጠር፡ ያለ፡ እጅ፡ ጠባቡን፡ በቀበቱ፡ አሥሮ፡ በቀበቱው፡ ላይ፡ ጩቤ፡ እንዳንጠለጠለ፡ ያንገቱን፡ ዙሪያ፡ ትልልቅ፡ ዶቃ፡ ወይም፡ ቊርበተ፡ ሐሊም፡ በሚመስል፡ ጌጥ፡ እንዳጌጠ፡ በግራ፡ ቅልጥሙ፡ ላይ፡ ብዙ፡ የተደራረቡ፡ የወርቅ፡ አምባሮች፡ እንዳደረገ፡ በእጁ፡ እንደበትረ፡ መንግሥት፡ ያለ፡ የብረት፡ ወይም፡ የጠንካራ፡ እንጨት፡ ዱላ፡ እንደያዘ፡ ሚስቱን፡ አቲ፡ የምትባለዋን፡ እንዳስከተለ፡ ይታያል። የሚስቱ፡ የአቲ፡ ልብስ፡ ከርሱ፡ ረዘም፡ ያለ፡ ሆኖ፡ እንደርሱ፡ አንገቷን፡ ቊርበተ፡ ሐሊም፡ በሚመስል፡ ነገር፡ አጊጣ፡ ጠጉሯን፡ በደንብ፡ ተሠርታ፡ ትታያለች ።

የባሏና፡ የሚሰትዩዋ፡ ልብስና፡ ጌጥ፡ የጨቢው፡ ትጥት፡ ካገራች
ንና፡ ከግራብ፡ አገር፡ ባላባቶችና፡ በዎች፡ ትጥቅና፡ ልብስ፡ ምንም፡
ያህል፡ ስለማይራራት፡ የሐታሱ፡ ሰዎች፡ በቀይ፡ ባሕር፡ ላይ፡
በመርከብ፡ መጥተው፡ የተዋጉት፡ ያን፡ ጊዜ፡ ጉንት፡ ያሉት፡ የዛ
ሬውን፡ የኢትዮጵያን፡ ስሜንና፡ ምሥራቅን፡ የመንገድም፡ ጭምር፡
መሆኑ፡ ይታመናል። ሽቶው፡ ከግራብ፡ እንደሆነም፡ ዕጣኑና፡ ከር
ቤው፡ ከውጋዴንጥ፡ ከአውሳ፡ ከሉግሌ፡ አገር፡ ሊሆን፡ ይችላል።

ሐታሱ፡ ይኸን፡ ሁሉ፡ ምርኮ፡ ካገኘች፡ ወዲህ፡ ሰቢተ፡ መቅ
ደሷና፡ ለራሱዋ፡ የሚገባውን፡ ከአከፋረሰች፡ በኋላ፡ ጭፈ፡ የሚሆን
ውን፡ የሽቱ፡ አትከልት፡ በቤተ፡ መንግሥቷ፡ ዙሪያ፡ አስተከሰ
ችው፡ ይባላል።

ይህ፡ ታሪክና፡ ቃል፡ ተደብቆ፡ ሲኖር፡ ከዚህ፡ በፊት፡ እንዳ
መለከትሁት፡ መሴ፡ አጉስት፡ ግሪቶት፡ የፈርዖኖች፡ ቤተ፡ መን
ግሥትና፡ የአግልከቱ፡ መቅደስ፡ በነበረበት፡ በካርናትና፡ በሉከ
ሶር፡ በሌላውም፡ ሥፍራ፡ እያስቆፈሩ፡ ከየፍራሹ፡ ጽሑፋን፡ ሲገ
ሰብጡ፡ መሴ፡ ደ፡ ሮፕ፡ ወደ፡ ፈረንሳዊ፡ ተርጉመው፡ የቀትም
ሲስ፡ ዜና፡ መዋዕልና፡ ልዩ፡ ልዩ፡ የሐውልት፡ ጥናት፡ በሚል፡
እርእስት፡ አውጥውታል። እንደዚሁም፡ እነምስተር፡ ሰፕሲዮስ፡
ቤርኛና፡ ብሩሽግ፡ በጀርመንና፡ በእንግሊዝኛ፡ ቋንቋ፡ ሌሎችም፡
በየበኩላቸው፡ ከሌላው፡ የግብፅና፡ የፈርዖኖች፡ ታሪክ፡ ጋር፡
እያወጡ፡ የዓለም፡ ሕዝብ፡ በየቋንቋው፡ እንዲያነበው፡ አድር
ገዋል።

እንግዲህ፡ ግብፆች፡ የተደጉ፡ ኢትዮጵያ፡ የሚባለውን፡ የዛ
ሬውን፡ ቡዳን፡ ከእስገበሩ፡ ከእትባራ፡ ወዲህ፡ ስሜኑንና፡ ምሥ
ራቁን፡ የዛሬውን፡ ኢትዮጵያ፡ ጦር፡ እየላኩ፡ ካስመቱ፡ በኋላ፡
የወዲህኛውን፡ እንኳን፡ ነዋሪ፡ ጦር፡ አስቀምጠው፡ ጨርበው፡
ባይገዙት፡ የኑብያውን፡ (የዛሬውን፡ ቡዳን፡) ግዛት፡ በመሉ፡
ወደ፡ ራሳቸው፡ ግዛት፡ ደባልቀው፡ ሹም፡ ሽር፡ ያደርጉበት፡
ዝመር። ለዚሁ፡ ግዛት፡ የበላይ፡ አስተዳዳሪ፡ የፈርዖኑ፡ የበዛር፡
ልጅ፡ አልጋ፡ ወራሹ፡ ሆነ። የግዕርግ፡ ስሙም፡ የኩሽ፡ ንጉሣዊ
ገዥ፡ ተባለ። በውስጡም፡ ከቀደምዎቹ፡ ከኢትዮጵያ፡ ነጋሢዎች፡

ውስጥ፡ ታግኙ፡ እየተመረጠ፡ አብሮ፡ ወይም፡ የበታች፡ ሆኖ፡
ይገዛ፡ ዝመር። ይኸውም፡ በኋለኛው፡ ዘመን፡ ሮግውያን፡ በፓስ
ስቲን፡ ግዛት፡ ያገር፡ ተወላጁን፡ ሄሮድስንና፡ ሮግዊውን፡ ሊላጡ
ሰን፡ ከሾሙት፡ ጋር፡ የሚመሳሰል፡ ነው።

እነዚህ፡ የኢትዮጵያ፡ (ኩሽ፡) ነገሥታትና፡ ሕዝብ፡ የጦር
ነቱ፡ ዝርዝር፡ እንኳን፡ ባይገኝ፡ ጊዜ፡ በተመቻቸው፡ ቀጥር፡ የግ
ብፅን፡ ገዥዎች፡ እባርረው፡ የራሳቸውን፡ ነፃ፡ መንግሥት፡ ለግ
ጽጽም፡ የታገሉት፡ ባጭሩ፡ በየጽሑፉ፡ ተጠቅሰ፡ ይገኛል። ዳሩ፡
ግን፡ ከቀትምሲስ፡ ይኛ፡ ከኃይለኛዬቱ፡ እገቱ፡ ከሐታሱ፡ በኋላ፡
እየተከታተሉ፡ የነገሡት፡ ፈርዖኖች፡ ይበልጥ፡ እያየሉ፡ ስለ
ሐዱ፡ የነፃነት፡ ተስፋቸው፡ እየራቀ፡ ሐደ።

ከቀትምሲስ፡ ይኛ፡ በኋላ፡ ከኃይለኛዬቱ፡ ፈርዖኖች፡ መካከል፡
ይበልጥ፡ ገናና፡ ስመ፡ ጥር፡ የሆነው፡ ራምሲስ፡ ይኛ፡ (ግሪኮች፡
ሴሶትሪስ) የሚሉት፡ ነው። ራምሲስ፡ ግስት፡ ትርጓሜው፡ የፀ
ሐይ፡ ልጅ፡ ግስት፡ ነው። እርሱም፡ አባቱ፡ ሴቲ፡ ይኛ፡ ሲሞት፡
በወጣትነቱ፡ ጊዜ፡ በአሥራ፡ ስምንት፡ ዓመቱ፡ ነገው። ምንም፡
እንኳን፡ እንዳንድ፡ ንጉሥ፡ ሐውልቱን፡ ራሱ፡ በዘመኑ፡ ሲያስቀ
ርጽ፡ ታሪኩንም፡ በዘመኑ፡ ከዚህኛ፡ ሊቃውንት፡ ውስጥ፡ ሲያጽፍ፡
ከንቱ፡ ውዳሴና፡ ምስጋና፡ ግስጫመሩ፡ እንዳንድ፡ እውነት፡
ያልሆነ፡ ነገርም፡ ጣልቃ፡ ግስገባቱ፡ ባይቀርም፡ አብዛኛው፡ ከሐ
ውልት፡ የተገኘው፡ ታሪኩ፡ እውነት፡ ነው። የራምሲስን፡ ዝግገን
ትና፡ ድፍረት፡ የሚናገሩት፡ እሱው፡ ራሱ፡ በዘመኑ፡ በያለበት፡
ያስቀረጸቸው፡ ሐውልቶች፡ ናቸው። ልዩ፡ ልዩ፡ ቤተ፡ መቅደስና፡
ከተማ፡ ይልቁንም፡ ብዙ፡ ሐውልት፡ በግሠራት፡ ራምሲስ፡ ከሌ
ሎቹ፡ ሁሉ፡ ፈርዖኖች፡ እንደሚበልጥ፡ ጸሐፊው፡ ሁሉ፡ አረጋግ
ጧል። በሕይወቱ፡ በሉከሶር፡ ካሠራቸው፡ ሐውልቶች፡ እንዲገኙ
ለባሰ፡ የሚባለው፡ መሐንዲስ፡ ፓሪስ፡ ወስዶት፡ ኮንኮርድ፡ በሚ
ባለው፡ እደባባይ፡ መካከል፡ ቆሞ፡ ይታያል። የቀረው፡ በመምረሱ፡
በቲብ፡ በሉከሶር፡ ግማሹ፡ ቆሞ፡ ግማሹ፡ ተኝቶ፡ ሲታይ፡ ከነ
ዚሁ፡ ከተማዎች፡ የፈርዖኖቹንና፡ የአግልከቱን፡ የከህናቱን፡ ሐው
ልትና፡ መግሪያ፡ ግማሹን፡ የፈረንሳዊና፡ የእንግሊዝ፡ መንግሥ

ዳግማዊ ራምሲስ በቀኙ፣ አሞንን በግራው፣ ሙትን (ሴት፣ አምላክ)፣ አድርጎ፣ እርሱ፣ በመካከል፣ ተሠልሶ፣ ያሠራው፣ ሐውልት፣ ሐውልቱ፣ በቀረጥ፣ የሚገኝ (ፕራምፖሲጺ ።)

ታት፡ በግብፅ፡ ላይ፡ የበላይነት፡ ሥልጣን፡ በነበራቸው፡ ሰዓት፡ በሊቃውንት፡ እያስመረመሩ፡ በመርከብ፡ እግዘው፡ ወደየከተማቸው፡ ወስደው፡ ሙዚውማቸውን፡ (የታሪካዊ፡ ዕቃ፡ ቤታቸውን) አስጊጠውበታል። የቀሩት፡ ከተሞች፡ እንደፍሎራንስ፡ እንደቀሪና፡ እንደሮማ፡ እንደቤርሊን፡ ያሉትም፡ በየበኩላቸው፡ ባገር፡ ተወላጁና፡ በታሪካዊ፡ ጽሑፍ፡ መሪነት፡ እየቆፈሩ፡ ወይም፡ በግዥ፡ ያገኙትን፡ ወደየአገራቸው፡ አስመጥተዋል ።

ከሁሉ፡ ይበልጥ፡ የራምሲስን፡ ታሪክ፡ የያዘው፡ የካርናት፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ነው ። በዚሁ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ራምሲስ፡ ዳግማዊ፡ የኑብያ፡ ኢትዮጵያውያንና፡ የምሥራቅ፡ ግዛቶች፡ በሸፈቱበት፡ ጊዜ፡ እንደምን፡ እንደተዋጋቸው፡ ከድፍረቱ፡ ከዠግንነቱ፡ ጋር፡ የአሞን፡ ርዳታ፡ ጭምር፡ እየተዘረዘረ፡ ተጽፎ አል ። በምሥራቅ፡ አገር፡ ስለአደረገው፡ ጦርነት፡ ከየሐውልቱ፡ ላይ፡ የተተረጉመው፡ እንደዚህ፡ የሚል፡ ነው ።

በነገሠ፡ በአምስተኛው፡ ዓመት፡ መሳፍንቱንና፡ መኳንንቱን፡ አስከትሎ፡ በጦር፡ ሠራዊቱ፡ (ግብፃውያን፡ ኢትዮጵያውያን፡ ሊቢያውያን፡) ታጅቦ፡ ሊዋጋ፡ ሐደ 1 ኻያ፡ የሚሆኑ፡ የኬታ፡ የሂቲቲ፡ (ሶርያ፡ ሚሶፖታምያ፡ ፓለስቲን)፡ ሕዝቦች፡ በየነገሳቸው፡ ተሰልፈው፡ ራምሲስን፡ ለመመከት፡ ይጠባበቃሉ ። ራምሲስ፡ ወደነሱ፡ በሚጓዝበት፡ ጊዜ፡ የበድዊን፡ ሰዎች፡ በሲና፡ በምድያን፡ የሚገኙ፡ ለገዢህ፡ ሰላዮች፡ ሆነው፡ መንገድ፡ በመምራት፡ ራምሲስን፡ አሳስተው፡ ከጦር፡ ሠራዊቱ፡ ለይተው፡ በጠላቶቹ፡ እጅ፡ ጣሉት ። በአጠገቡ፡ የነበሩት፡ ወታደሮችም፡ በፍጹም፡ ሸሹ፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ ራምሲስ፡ እንደዚህ፡ ሲል፡ ወደ፡ አምላኩ፡ ጮኸ ።

« ቀስተኞቹ፡ ፈረሰኞቹ፡ ትተውኝ፡ ሸሹ ። ከነሱ፡ ውስጥ፡ አንድ፡ ስንኳ፡ በጉኔ፡ ሆኖ፡ የሚዋጋ፡ የለም፡ አባቴ፡ አሞን፡ ሆይ፡ ሐሳብህ፡ ምንድን፡ ነው? አባት፡ ልጄን፡ ይከዳልን፡ ወይስ፡ በትእዛዝህ፡ አልሐድሁምን፡ አንደበትህና፡ ምክርህ፡ አልመሩኝምና፡ በዓልህን፡ በታላቁ፡ አላከበርሁምን፡ ቤትህንስ፡ በምርኮ፡ አልሞላሁምን፡ ዓለም፡ ሁሉ፡ ገጸ፡ በረከቱን፡ ሊያቀርብልህ፡ ይሰበሰባል፡ ጮኸ ።

ቤተ : መቅደስህን : በርስተ : ጉልት : አከበርሁ ። በሽቶና : መዓዛው :
በሚጣፍጥ : ሳር : ላይ : ጫሺ : በሬ : ለመሥዋዕት : አረድሁልህ :
ቤተ : መቅደስህን : በታላላቅ : ሕንፃ : አሠራሁ ። ዘለዓለማዊ : ዓፀ
ድም : በዙሪያው : አስተከልሁ : . . . ትልልቅ : መርከቦች : ላንተ :
የሚገባውን : የየአገራቸውን : ግብር : ይዘው : በባሕር : ላይ : ይጓ
ዛሉ : . . . አባቴ : ሆይ : ባልታወቁ : ሕዝቦች : መካከል : ሆኜ :
ስምህን : እጠራለሁ : በፊትህ : ብቻዬን : ነኝ : ቀስተኞቼና : ፈረሰ
ኞቼ : ርዱኝ : ብዬ : ስሙህ : ትተውኝ : ሸሹ ። ነገር : ግን : ከሺ :
ቀስተኞ : ከሺ : ፈረሰኛ : ከአሥር : ሺ : ገጣጥ : አሞንን : እመርጣ
ለሁ ። »

የአምላኩ : የአሞን : መልስ ።

«ራምሲስ : ሆይ : ድምፆችህን : ሰማሁ : እጠገብህ : ነው :
ያለሁት : እኔ : ፀሐዩ : አባትህ : ነኝ : ከንዴ : ካንተ : ጋር : ነው :
ከብዙ : ሺ : ሰዎች : እኔ : እሻልሃለሁ ። በመካከላቸው : ስገባ : የጠ
ላቶችህ : ፪ሺ፭፻ : መንኮራኩሮች : በፈረሶችህ : (፩) ። ፊት : ይሰ
ባበራሉ ። የጠላቶችህ : ልብ : ይደክማል : ከንዳቸው : ይዝላል :
ቀስታቸውን : ለመወርወር : ጠራቸውንም : ለመያዝ : ልብ : እያ
ገኝም ። አዞ : ወደ : ባሕር : እንደሚወረወር : ወደ : ባሕር : እወረ
ውራቸዋለሁ : አንዳቸው : በአንዳቸው : ላይ : ተነባብረው : ገደል :
ይገባሉ : . . . ከነሱ : ውስጥ : አንዳቸውም : ወደ : ኋላቸው : እን
ዲያዩ : አልፈቅድም : የወደቀም : አይነሣም ።

ይህ : ሁሉ : ሲሆን : የራምሲስ : ጋሻ : ገጣጫ : የጠላት : ጦር :
ከቢ : እየሠራ : ሲመጣ : ይመለከት : ነበርና : በተራው : ለጌታው :
ለንጉሡ : እንደዚህ : አለው : «ጌታዬ : ሆይ : ለጋሱ : ንጉሥ : ሆይ :
በጦርነት : ቀን : የግብፅ : ጠባቂ : አንተ : ብቻ : ነህ : አሁን : ግን :
በጠላት : ሰልፍ : መካከል : ብቻችንን : ነን : ውጊያህን : አቁም :
(ሸሸተን) : ነፍሳችንን : እናድን : ደጉ : ጌታዬ : ራምሲስ : ሆይ :
ምን : ማድረግ : እንችላለን ።

(፩) የተቀመጠበትን : ሠረገላ : የሚሰቡ : ፈረሶችን ።

የአሞን : በዓል : በሚውልበት : ቀን : ቀላውስት : ምስሉ : ያለበትን : ታንኳ :
ተሸነመው : ሲሆኑ ። (ዴስከሪፕሲዮን ደ : ሌጂፕት)

CITY - HALL LIBRARY
of
ADDIS ABABA

እንደ ገና፡ እያስጠፈለቀ፡ ወይም፡ ጽሕፈቱን፡ እንሥቶ፡ የራሱን፡ ስም፡ እያሠራ፡ አጻፈ ። ባለሟሎቹ፡ መኳንንትና፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ የርሱን፡ ባለሟልነት፡ ላለማጣት፡ በዚህ፡ ሥራው፡ ሊወቅሱት፡ የቻሉ፡ አይመስልም ።

ጳጳሎች፡ እስኪጮሁ፡ ድረስ፡ እየተደበደቡ፡ በግብፅ፡ እገር፡ የሸክላ፡ ጡብ፡ ይሠሩ፡ የነበረው፡ ለዚህ፡ ለርሱ፡ መኩሪያና፡ መመኪያ፡ ለሚሆነው፡ ሐውልትና፡ ለቤተ፡ መቅደሱ፡ ለቤተ፡ መንግሥቱም፡ ሥራ፡ ነበር ። እስራኤሎች፡ ብቻ፡ ሳይሆኑ፡ በርሱ፡ ዘመን፡ የተገኘ፡ ምርኮኛና፡ ገባር፡ ወዘተ፡ እያንጠባጠቡ፡ በሥራ፡ ማስኗል ።

የራምሲስ፡ የሚስቶቹና፡ የቁባቶቹ፡ ቊጥር፡ በደንብ፡ ቢታወቁና፡ ቢመዘገቡ፡ ከሰሎሞን፡ ሳይበልጡ፡ አይቀሩም ። ከነዚህ፡ ውስጥ፡ ሦስቱ፡ እገቶቹ፡ ሦስቱ፡ የገዛ፡ ልጆቹ፡ ነበሩ ። ከነርሱም፡ ፩፻፲፩፡ ወንድ፡ ፶፩፡ ሴት፡ ልጆች፡ ነበሩት ። በዚያን፡ ዘመን፡ ስለ፡ ጋብቻ፡ የተወሰነ፡ ሕግና፡ ሥርዓት፡ አልነበረም ። የእውነተኛው፡ እግዚአብሔር፡ ሕግና፡ ትእዛዝ፡ ገና፡ በሲና፡ ተራራ፡ አልተሰማም ። ከዚህም፡ በቀር፡ የዚያን፡ ዘመን፡ ንጉሥ፡ በሚገዛው፡ እገር፡ ከበብ፡ ውስጥ፡ የፈቀደውን፡ ለማድረግ፡ ልቡ፡ የተመኘውን፡ ለመፈጸም፡ ሙሉ፡ ሥልጣን፡ ነበረው ። በአስተዳደርና፡ ቅጣት፡ በመስጠት፡ በዚህቹ፡ ላይ፡ የነበረው፡ መብት፡ ወሰን፡ አልነበረውም፡ ንጉሥ፡ ሆኖ፡ በሥጋ፡ ላይ፡ ያለው፡ ሥልጣን፡ እንሶት፡ በነፍስም፡ ላይ፡ ሥልጣን፡ ለማግኘት፡ ካህን፡ መሆን፡ ይችላል ። ከዚያ፡ አልፎ፡ ወደ፡ እምላክነት፡ ደረጃ፡ ውስጥ፡ ይገባል ። እይገባህም፡ የሚል፡ ቃል፡ የተነፈሰ፡ ቢገኝ፡ መላሱ፡ ይቆረጣል ። በዚህ፡ መሠረት፡ ራምሲስ፡ ራሱን፡ እንደ፡ እምላክ፡ ያስቂጠረ፡ ከእማልክቱ፡ ጋር፡ እንደጓደኛ፡ መሆኑን፡ ለማስረዳት፡ በቀኙ፡ የአሞንን፡ በግራው፡ የሙትን፡ (ሴት፡ እምላክ)፡ እርሱ፡ በመካከል፡ ሦስተኛ፡ ተቀምጦ፡ ሦስቱ፡ ተሠልሰው፡ ከንድና፡ ከንዳቸውን፡ እቆላልፈው፡ በዘመኑ፡ የተሠራው፡ ሐውልት፡ እስከ፡ ዛሬ፡ ይታያል ። በዚህ፡ ዓይነት፡ ራምሲስ፡ በዘመኑ፡ የንጉሥነት፡ የእምላክነት፡ ደረጃን፡ ያጣመረ፡ የአሞን፡ ራ፡ (የፀሐዩ፡ የአሞን)፡ ልጅ፡ ራሱ፡

የመዋቲ ፡ ጉዞ ፡ በገሐነም ፡

ከግራ፡ ወደ፡ ቀኝ፡ ስድስት፡ ተግባሮችን፡ የሚያሳይ፡ ሥዕል፡ ነው። በመገኘቱ መሪያው፡ የቀበሮ፡ ገጽ፡ ያለው፡ አኑቢስ፡ የሚሉት፡ እምላክ፡ የሞተውን፡ ሰው፡ እየመራ፡ ልብ፡ ወደሚመዘንበት፡ ያደርሰዋል። እኛው፡ አኑቢስ፡ የሚቼ፡ ልብ፡ ንጹሕ፡ ወይም፡ ኃጢአተኛ፡ መሆኑን፡ ዘሚዛን፡ ሲመዘን ። ሌላው፡ የወፍ፡ ገጽ፡ ያለው፡ ውጤቱን፡ ሲጽፍ ። በሚዛኑ፡ አጠገብ፡ በላተኛው፡ እውራ፡ ምናልባት፡ የሚቼ፡ ልብ፡ ኃጢአተኛ፡ እንደሆነ፡ ለመብላት፡ ውጤት፡ የሚጽፈውን፡ እምላክ፡ እየተመለከተ፡ ሲጠባበቅ። ሚቼ፡ ንጹሕነቱ፡ በሚዛን፡ ከተረጋገጠ፡ በኋላ፡ ያምራ፡ ገጽ፡ ያለው፡ ሆሩስ፡ የሚባለው፡ እምላክ፡ ሚቼን፡ እየመራ፡ ምውታንን፡ ሊያጸድቅ፡ ወደሚችለው፡ አሲሪስ፡ ወደሚባለው፡ የምውታን፡ እምላክ፡ ሲወስደው ። አሲሪስ፡ ጀ፡ የሴት፡ አማልክት፡ በኋላው፡ አቁም፡ በዙፋኑ፡ ተቀምጦ፡ ዘውዱን፡ ደፍቶ፡ ይጠባበቃል ።

ኢ ፡ ማሉ ፡ ገሮ ፡ ይስሐቅ ።

አምላክ ፡ ይባል ፡ ነበር ። በመገመሪያው ፡ ዘመን ፡ መንግሥቱም ፡
ለአምን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሊቀ ፡ ካህን ፡ የሚሾም ፡ ትልቅ ፡ ሰው ፡
ጠፍቶ ፡ ስለነበረ ፡ የአምን ፡ በዓል ፡ (አፔት) ፡ ባመቱ ፡ በጀኛው ፡
ወር ፡ በዋለበት ፡ ቀን ፡ የአምን ፡ ምስል ፡ የተቀመጠበትን ፡ ከወር
ቅና ፡ ከፕሩ ፡ እንጨት ፡ የተሠራውን ፡ ቃሬዛ ፡ (መንበር) ፡ ሠላሳ
ቀሳውስት ፡ ተሸክመው ፡ ዙረት ፡ (ዑደት) ፡ ሲደረግ ፡ ራምሲስ ፡ ዳግ
ማዊ ፡ በንጉሣዊ ፡ ልብሱ ፡ ላይ ፡ የሊቀ ፡ ካህኑን ፡ ልብስ ፡ (የድመት ፡
ወይም ፡ የነብር ፡ ቆዳ) ፡ ደርቦ ፡ በዓሉን ፡ ይመራ ፡ ነበር ። ይኸን
ንም ፡ የሊቀ ፡ ካህንነት ፡ ሥራ ፡ ደርቦ ፡ በያዘበት ፡ ዘመን ፡ ስያሜው ፡
ቀዳማዊ ፡ የአምን ፡ ነቢይ ፡ የደቡብና ፡ የሰሜን ፡ ንጉሥ ፡ ሕይወትን ፡
የተመላው ፡ ራምሲስ ፡ ዳግማዊ ፡ ይባላል ። በኋላ ፡ ግን ፡ ነቡኔፍ ፡ የሚ
ባለው ፡ ተመርጦ ፡ የሊቀ ፡ ካህንነቱን ፡ ሹመት ፡ ወሰደ (፩) ።

ይኸን ፡ በመሰለ ፡ ወሰን ፡ በሌለው ፡ ሥልጣንና ፡ ጌትነት ፡ ራም
ሲስ ፡ ዳግማዊ ፡ በኋለኛው ፡ ዘመን ፡ ታላቁ ፡ ራምሲስ ፡ ተብሎ ፡ የተ
ሰየመው ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ከ፩፻፪፻፶፪ ፡ እስከ ፡ ፩፻፪
፻፶፭ ፡ ዓመት ፡ (ከዚህ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ የሚያደርጉት ፡ ፡ ፡) ፡ ግብ
ፃውያንን ፡ የኑብያ ፡ ኢትዮጵያውያንን ፡ ሊቢያን ፡ የከነዓንንና ፡ የሶ
ርያን ፡ የሚሰጥታሚያን ፡ (ኬታ ፡ ሒቲቲ ፡ ታውሩ) ፡ አገሮች ፡ ፳፯
ዓመት ፡ ገዝቶ ፡ በተወለደ ፡ በ፹፭ ፡ ዓመቱ ፡ ሞተ ። ከርሱም ፡ ቀጥሎ ፡
ከልጆቹ ፡ አንዱ ፡ ከእሳቱ ፡ ከኢሲት ፡ ኖፍሪት ፡ የተወለደው ፡ ሚኒ
ፕታህ ፡ ወይም ፡ መሬንፕታህ ፡ (የፕታህ ፡ ወዳጅ) ፡ የሚባለው ፡
ነገሡ ። በርሱም ፡ ዘመን ፡ ጽኑሎች ፡ በሙሴና ፡ በአሮን ፡ እየተመሩ ፡
ግብፅን ፡ ለቀው ፡ አባቶቻቸው ፡ አብርሃም ፡ ይስሐቅና ፡ ያዕቆብ ፡
ወደነበሩበት ፡ ወደከነዓን ፡ መጡ (፪) ።

በዚህ ፡ ላይ ፡ ላስታውስ ፡ የምፈልገው ፡ ብሉይ ፡ ኪዳን ፡ የግ
ብፅን ፡ ነገሥታት ፡ ሁሉንም ፡ ፈርዖን ፡ እያለ ፡ ከመጥራት ፡ በቀር ፡
የየግል ፡ ስማቸውን ፡ አይለይም ። ግብዮቹ ፡ በጥንት ፡ ዘመን ፡ ንጉ
ሣቸውን ፡ «ፓር-አኦ ፡ (ወይም) ፡ ፓራ-ኦኦ ፡ ይሉት ፡ ነበር ፡ ትር

ሮሜ—ርይ ፡ የሚባለው ፡ ትልቁ ፡ የአምን ፡ ሊቀ ፡ ካህን ፡ (ሐውልቱ ፡
በካይሮ ፡ መዝራውም ፡ ጉስታቭ ፡ ለፌቭር ።)

(፩) LES GRANDS SACERDOES D'AMON - GUSTAVE LEFEVRE

፩፻፮ ፡— ፩፻፶፫ ፡

(፪) ኦሪት ፡ ዘጸአት ፡ ም ፡ ፫—፲፩

ግግውም፡ ትልቁ፡ መንበር፡ ወይም፡ ትልቁ፡ አዳራሽ፡ ግለት፡
 ነው። ከዚያ፡ በቀን፡ ብዛት፡ ፓራ፡ ኡኡ፡ ፈርዖን፡ ወደግለት፡ አዘ
 ነበረ፡ ምናልባት፡ ይኸን፡ የሰየሙበት፡ ምክንያት፡ ንጉሡ፡ የአ
 ምላክ፡ ግንደር፡ ነው፡ ለግለት፡ ይሆናል። ስለዚህ፡ በበጥሊሞስ፡
 ፈደላደል፡ ዘመን፡ ሰብአ፡ (ሰባ)፡ የአይሁድ፡ ሊቃውንት፡ ብሉ
 ይን፡ ወደግሪክ፡ (ጽርዕ)፡ ሲተረጎሙ፡ በዚያን፡ ዘመን፡ (ጀጅጊ፡
 ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡) የግብፆችን፡ ታሪክ፡ የያዘው፡
 ፈደል፡ ምሥጢሩ፡ ስላልተገለጸ፡ የየአንዳንዱን፡ ንጉሥ፡ ስም፡
 ለግወቅ፡ አልቻሉም፡ ይሆናልና፡ ነገሥታቱን፡ ሁሉ፡ ፈርዖን፡
 አያሉ፡ ያለቶት፡ ቃል፡ ወደ፡ ጊዜያችን፡ ይኸው፡ ደረሰ።

ዛሬ የግን፡ የአውሮፓ፡ ትጉሃኑ፡ ሊቃውንት፡ የጥንትን፡ የግ
 ብዕ፡ ከተሞች፡ እየቆፈሩ፡ ከሐውልት፡ ከቤተ፡ መንግሥትና፡ ከቤተ፡
 ክህነት፡ ሕንፃ፡ ላይ፡ የተጻፈውን፡ ፓፒሩስ፡ ከሚባለው፡ ከልጥ፡
 ብራና፡ ላይ፡ ያገኙትን፡ ጽሑፍ፡ ገልጠው፡ ተርጉመው፡ ዘመ
 ንን፡ ከዘመን፡ አነጣጥረው፡ ከመሳከሩ፡ ወዲህ።

፩ኛ፡ ሙሴ፡ ያደገበትና፡ የንጉሥ፡ ልጅ፡ የተባለበት፡ መጽ
 ሐፍ፡ ቅዱስ፡ ፈርዖን፡ ብሎ፡ በጠቅላላው፡ ያለፈው፡ የግብፅ፡
 ንጉሥ፡ ደንበኛ፡ የመጠሪያ፡ ስሙ፡ ራምሲስ፡ (የፀሐይ፡ ልጅ)፡
 መሆኑ፡ ሊታወቅ፡ ቻለ።

፪ኛ፡ ሸኤሎቹን፡ እስቅም፡ ብሎ፡ ያስቸገረውንና፡ በኋላ፡ ለቆ፡
 እነሱን፡ ሲያሳድድ፡ በኤርትራ፡ ባሕር፡ ሰጠው፡ ብሎ፡ መጽሐፍ፡
 ቅዱስ፡ ፈርዖን፡ እያለ፡ ያለፈውን፡ ዛሬ፡ የዚህ፡ ፈርዖን፡ ደንበኛ፡
 ስሙ፡ መኔፕታህ፡ የጥታህ፡ ወዳጅ፡ ወይም፡ መሬንፕታህ፡ የጥ
 ታህ፡ መቅደስ፡ መባሉ፡ ተገለጸ። ደግሞ፡ አንዳንድ፡ ጊዜ፡ ስሙና፡
 የተግባር፡ ስሙ፡ ተደባልቆ፡ ወይም፡ ተያይዞ፡ መረከን፡ ጥታህ፡
 ሆቴፕ፡ ሂማ፡ (ከአውነት፡ ጋር፡ የተዋሐደው፡ የጥታህ፡ ወዳጅ)፡
 ይባላል።

እርሱም፡ የገዛበት፡ ዘመን፡ እንደአውሮፓ፡ ቀጥር፡ ከ፩፻፪
 ፻፳፭፡ አስከ፡ ፩፻፪፻፩፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡
 ድረስ፡ ነው።

የራምሲስ፡ ጀኛና፡ የመኔፕታህ፡ የነጋሢነት፡ የሐረግ፡ ዘርፍ፡
 (ዲኖስቲ)፡ ፲፱ነኛ፡ ነው። ከዚያ፡ ሸኛው፡ የሐረግ፡ ዘርፍ፡ እንደነ
 ረሱ፡ የቲብ፡ ዘር፡ የሆነው፡ ከገዛ፡ በኋላ፡ ሸጀኛው፡ የታኒትና፡
 የቲብ፡ ድብልቅ፡ ዘር፡ ነው። ሸጀኛው፡ የነጋሢ፡ ዘር፡ የሊቢያና፡
 የቡባስቲ፡ ነገድ፡ ተብሎ፡ በየፈራረቃ፡ ገዝቶ፡ ሸጀኛው፡ የታኒት፡
 ዘር፡ ሸጀኛው፡ የባይስ፡ ዘር፡ ከገዛ፡ በኋላ፡ በተራሸው፡ ኢትዮጵያ
 ውያን፡ ሸጀኛ፡ የዘር፡ ሐረግ፡ ሆነው፡ ለገዢነት፡ መግባታቸውን፡
 እነሆ፡ ወደፊት፡ እንመለከታለን።

ስለዚህ፡ አሁን፡ የዚህን፡ ጉዳይና፡ ከግብፅ፡ የኃያላን፡ ፈርዖ
 ኖች፡ መካከል፡ ኢትዮጵያን፡ የገዙትን፡ የቀትሞሲስንና፡ የራም
 ሲስን፡ አገዛዝ፡ በዚሁ፡ እናቆምና፡ ወደኑብያ፡ (ኢትዮጵያ)፡ አሳ
 ባችንን፡ መልስን፡ በተለያዶ፡ በየመጽሐፉ፡ የሚገኘውን፡ የነገ
 ሥታቱን፡ ስም፡ የገዙበትን፡ ዘመንና፡ የነበሩበትን፡ ጊዜ፡ የሚያ
 መለከተውን፡ ዝርዝር፡ እንመልከት።

ምዕራፍ ፱።

ባገራችን፡ የተለመደው፡ የነገሥታት፡ ዝርዝርና፡ የዶክተር፡
 ራይዝነር፡ ዝርዝር፡ ልዩነት።

ከንግሥተ፡ ሳባ፡ እስከ፡ ባዚን፡ ያሉት።

ስማቸውና፡ ቀጥረው።		የነገሡበት፡ ዘመን።		ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡
፩	ንግሥተ፡ ሳባ፡	፵፩		በ፩፻፲፫፡ ዓመት፡
፪	ምኒልክ፡ ፩ኛ፡ (ዳዊት)፡	፳፭		፱፻፳፱
፫	ሐንድዮን፡ - - - -	፩		፱፻፶፯
፬	ሲራህ፡ ፩ኛ፡ (ቀማይ)፡	፳፮		፱፻፶፯
፭	አሚንሆቴፕ፡ ዘግዱር፡	፵፩		፱፻፵ - - -
፮	አክሱማይ፡ ራሚሱ፡ - -	፳		፳፻፳፱

CITY - HALL LIBRARY
 of
 ADDIS ABABA

ከንግሥተ ፡ ሳባ ፡ እስከ ፡ ባዚን ፡ ያሉት ፡ የንግሥታት ፡ ዝርዝር ።

ሰማቸውና ፡

ከክርስቶስ ፡

ቀረጥቸው ።

የንግሥታት ፡ ዘመን ፡

ልደት ፡ በፊት ፡

፩	ሲራህ ፡ ጀኖ ፡ (አውስቶ ፡)	፬	ጽጌጽ፱ ዓመት ፡
፪	ተዋሰያ ፡ ጀኖ ፡ - - -	፭	ጽጌ፬
፫	አብራላቶስ ፡ ፒያንኪያ ፡ ጀኖ ፡	፮	ጽጌ - - -
፬	አክሱማይ ፡ ወረደ ፡ ፀሐይ ፡	፯	ጽጌ፭
፭	ካሰሐታ ፡ ሐንድቶን ፡ - - - -	፲	ጽጌ፮
፮	ሳባካ ፡ ጀኖ ፡ - - - -	፲፩	ጽጌ፱
፯	ኒካንታ ፡ ቅንዳኬ ፡ ጀኖ ፡ - -	፲፪	ጽጌ - - -
፰	ዳውሶ ፡ ቲርሐቅ ፡ (ወረደ ፡ ነጋሽ) ፡	፲፫	ጽጌ - - -
፱	አርድአሚን ፡ አውስያ ፡ - - -	፲፬	ጽጌ፭
፳	ገሰቶ ፡ - - -	፲፭	ሰዓት ፡
፳፩	ኑአትሚአሙን ፡ - - - - -	፲፮	ጽጌ፭
፳፪	ቶግድቶን ፡ ፒያንኪያ ፡ ጀኖ ፡	፲፯	ጽጌ፭
፳፫	አሚንኦስሮ ፡ ጀኖ ፡ - - -	፲፰	ጽጌ፱
፳፬	ፒያንኪያ ፡ ጀኖ ፡ (አውጥቶ ፡)	፲፱	ጽጌ፱
፳፭	ዙዋራ ፡ ንብረት ፡ አስፑርታ ፡	፳	ጽጌ፱
፳፮	ሰይፋይ ፡ ሐርሲአተው ፡	፳፩	ጽጌ፱
፳፯	ረዎኃይ ፡ ናስቶሶናን ፡	፳፪	ጽጌ፱
፳፰	ሐንዲው ፡ አብራ ፡	፳፫	ጽጌ፱
፳፱	ሰፈልያ ፡ ነኪሶን ፡	፳፬	ጽጌ፱
፳፲	አግልቡል ፡ ሰዌኮስ ፡	፳፭	ጽጌ - - -
፳፯	ድስሙረት ፡ (ወረደ ፡ ነጋሽ) ፡	፳፮	ጽጌ፱
፳፳	አውስያ ፡ ቡራኮስ ፡ - - -	፳፯	ጽጌ፱
፳፲፩	ቀኒዝ ድስሚስ ፡ - - -	፳፰	ጽጌ፱
፳፲፪	አድራስ ፡ - - -	፳፱	ጽጌ፱
፳፲፫	ካስህታ ፡ ወልደ ፡ አጉሁ ፡	፳	ጽጌ፱
፳፲፬	ኤላልቶን ፡ ተአኒኪ ፡	፳፩	ጽጌ፱
፳፲፭	አትሲርክአሚን ፡ ጀኖ ፡	፳፪	ጽጌ፱
፳፲፮	አትሲርክአሚን ፡ ጀኖ ፡	፳፫	ጽጌ፱

ከንግሥተ ፡ ሳባ ፡ እስከ ፡ ባዚን ፡ ያሉት ፡ የንግሥታት ፡ ዝርዝር ።

ሰማቸውና ፡

ከክርስቶስ ፡

ቀረጥቸው ፡

የንግሥታት ፡ ዘመን ፡

ልደት ፡ በፊት ፡

፬	ሐዲና ፡ - - - -	፲	ጽጌ፱ ዓመት ፡
፭	አትሲርክአሚን ፡ ጀኖ ፡	፲፩	ጽጌ፱
፮	አትሲርክአሚን ፡ ጀኖ ፡	፲፪	ጽጌ፱
፯	ኒካውላ ፡ ቅንዳኬ ፡ ጀኖ ፡	፲፫	ጽጌ፱
፰	ባስራ ፡ - - -	፲፬	ጽጌ፱
፱	ኒካውሲስ ፡ ቅንዳኬ ፡ ጀኖ ፡	፲፭	ጽጌ፱
፳	አውጥጥ ፡ አራውራ ፡	፲፮	ጽጌ፱
፳፩	አርካሚን ፡ ጀኖ ፡	፲፯	ጽጌ፱
፳፪	ከልዓስ ፡ ጀኖ ፡ (ከሊትሮ) ፡	፲፰	ጽጌ፱
፳፫	ዙዋራ ፡ ንብረት ፡	፲፱	ጽጌ፱
፳፬	ሶትቶ ፡	፳	ጽጌ፱
፳፭	ሰይፋይ ፡	፳፩	ጽጌ፱
፳፮	ኒኮሲስ ፡ ቅንዳኬ ፡ ጀኖ ፡	፳፪	ጽጌ፱
፳፯	ረዎኃይ ፡ አርሚን ፡ ጀኖ ፡	፳፫	ጽጌ፱
፳፰	ፈልያ ፡ ሐርኒክህት ፡	፳፬	ጽጌ፱
፳፱	ሀንዲ ፡ አውኪራራ ፡	፳፭	ጽጌ፱
፳	አግሀቡ ፡ ብሲህራን ፡	፳፮	ጽጌ፱
፳፩	ሱላይ ፡ ከዋውሚኑን ፡	፳፯	ጽጌ፱
፳፪	ሙስልኒ ፡ ቀራርሚር ፡	፳፰	ጽጌ፱
፳፫	ነግሳይ ፡ ብሲኒቲ ፡	፳፱	ጽጌ፱
፳፬	ኤትሲኒካዊር ፡	፳	ጽጌ፱
፳፭	ሰፈልያስ ፡ አብራሚን ፡	፳፩	ጽጌ፱
፳፮	ሠናይ ፡	፳፪	ጽጌ፱
፳፯	አወሲና ፡ ንግሥት ፡	፳፫	ጽጌ፱
፳፰	ዳዊት ፡ ጀኖ ፡	፳፬	ጽጌ፱
፳፱	አግልቡስ ፡	፳፭	ጽጌ፱
፳	በዋውል ፡	፳፮	ጽጌ፱
፳፩	በረዋስ ፡	፳፯	ጽጌ፱

ከንግሥተ ሳባ ፡ እስከ ፡ ባዚን ፡ ያሉት ፡ የነገሥታት ፡ ዝርዝር ።

ሰማቸውና ፡

ከክርስቶስ ፡

ቀጥረው ፡

የነገሡበት ፡ ዘመን ፡ ልደት ፡ በፊት ፡

፳፫ ዳኒዳድ ፡

፲

፳፱ ዓመት ፡

፳፬ አሞይ ፡ መሐሲ ፡

፩

፳፱

፳፭ ኒኮትሪስ ፡ ፀንደኬ ፡ ንግሥት ፡ ፳፮ ፡ ፲

፳፱

፳፮ ኖልኪ ፡

፪

፲፪

፳፯ ሉዛይ ፡

፫

፲

፳፰ ባዚን ፡

፬

፭

በፊተኞቹ ፡ ዝርዝር ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከትነው ፡ በዚህ ፡

በአሁኑም ፡ ከንግሥተ ፡ ሳባ ፡ ዝምሮ ፡ በባዚን ፡ በሚጨርሰው ፡

የነገሥታት ፡ ዝርዝር ፡ ላይ ፡ በሰማቸውና ፡ በገዙበት ፡ ዘመን ፡ ልክ ፡

በነበሩበት ፡ ጊዜ ፡ እምነት ፡ ሊጣልበት ፡ አይቻልም ። ለምሳሌ ፡

በ፳፻ውና ፡ በ፳፻ው ፡ በ፲፻ው ፡ ቀጥሮ ፡ የተመለከቱት ፡ ንግሥተ ፡

ሳባ ፡ ምኒልክ ፡ አክሱማይ ፡ ወረደ ፡ ፀሐይ ፡ የሚባሉ ፡ ነገሥታት ፡

በነብያ ፡ በተለይ ፡ በናፓታና ፡ በመርፄ ፡ መንግሥት ፡ ታሪክ ፡

ውስጥ ፡ የሉም ። ምናልባት ፡ የወዲያኛው ፡ የሳባና ፡ የወዲህኛው ፡

የኖብያ ፡ ነገሥታት ፡ ተደባልቀው ፡ ተጽፈው ፡ ይሆናል ። እንደዚህ ፡

ሁም ፡ በ፱ ፡ ቀጥሮ ፡ የተመለከትነውን ፡ አብራልዮስ ፡ ፒያንኪ ፡ የሚ

ባለውን ፡ የነገሡበትን ፡ ዘመን ፡ ይህ ፡ ዝርዝር ፡ ፳፻፲ ፡ ዓመት ፡ ከክ

ርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ሲያደርገው ፡ የዚህን ፡ ንጉሥ ፡ ታሪክ ፡

ሐውልቱንም ፡ የፓፒሩሱንም ፡ (የብራናውንም) ፡ ጽሑፍ ፡ በቅርብ ፡

እየመረመሩ ፡ የጻፉት ፡ እነማሪዬት ፡ እነሩገዢ ፡ የቀሩትም ፡ ሁሉ ፡

፳፻ ፡ ዓመት ፡ ግድም ፡ ወደታች ፡ ዝቅ ፡ ያደርጉታል ።

ሬዝነርና ፡ (REISNER) ሌፕሲውስ ፡ (LEPSIUS) ከየሐውልቱና ፡

ከየብራናው ፡ ጽሑፍ ፡ መርምረው ፡ ከካሰህታ ፡ ጀምረው ፡ የሚሰ

ጡት ፡ ዝርዝር ፡ ከዚህ ፡ እንደሚከተለው ፡ ነው ።

ከንግሥተ ፡ ሳባ ፡ እስከ ፡ ባዚን ፡ ያሉት ፡ የነገሥታት ፡ ዝርዝር ።

ሰማቸውና ፡

ከክርስቶስ ፡

ቀጥረው ፡

የነገሡበት ፡ ዘመን ፡ ልደት ፡ በፊት ፡

፩ ካስህታ ፡

»

፳፻፱ ዓመት ፡

፪ ፒያንኪ ፡

»

፳፻፱

፫ ቫባካ ፡ (ሳባካ ፡ ሳባቆን) ፡

»

፳፻፲

፬ ቫባታካ ፡

»

፳፻

፭ ታሃርት ፡ (ቲሂራት ፡ ቲርሃት) ፡

»

፳፻፳፭

፮ ታኑታሚን ፡

»

፳፻፳፫

፯ አትሌርሳ ፡

»

፳፻፳፫

፰ ሲንካሚኒስኬን ፡

»

፳፻፵፫

፱ አንላሚን ፡

»

፳፻፳፫

፲ አስፔልታ ፡

»

፳፻፲፫

፲፩ አንትሌክ ፡

»

፳፻፳፭

፲፪ ማልኒኬን ፡

»

፳፻፵፫

፲፫ ኔልማይ ፡

»

፳፻፵፭

፲፬ ኔታክላታታሚን ፡

»

፳፻፵፫

፲፭ ካርጋሚን ?

»

፳፻፲፫

፲፮ አስታጋርካሚን ፡

»

፳፻፲

፲፯ አቫሴሀራት ?

»

፳፻፳፭

፲፰ ናሳክህማት ?

»

፳፻፶፭

፲፱ ማልዊባሚን ?

»

፳፻፶፫

፳ ታልክሃርሚን ፡

»

፳፻፳፫

፳፩ ሄሪትታርካሚን ፡

»

፳፻፲፭

፳፪ ባግካከሪን ፡

»

፳፻፲፭

፳፫ ሄርሳቲፍ ፡

»

፳፻፳፯

፳፬ ፓንክሃሌር ?

»

፳፻፳፯

፳፭ አክሃራታን ፡

»

፳፻፵፪

፳፮ ናስታሴን ፡

»

፳፻፳፭ (፩)

በዚህ ፡ ዓይነት ፡ እነፈይዝነር ፡ የሠሩት ፡ የነገሥታት ፡ ዝርዝርና ፡ በተለምዶ ፡ ባገራችን ፡ እስካሁን ፡ የሚደረደረው ፡ ዝርዝር ፡ በዘመኑም ፡ በሰውም ፡ በሰሚሊያይ ፡ ዘመኑ ፡ እጅግ ፡ የራቀው ፡ የነዚህ ፡ የነገሥታት ፡ ስምና ፡ ዝርዝር ፡ ምናልባት ፡ ሰፊ ፡ ጊዜ ፡ ተገኝቶ ፡ እስኪጣራ ፡ ድረስ ፡ እንደዚሁ ፡ እንሰፈውና ፡ ከነዚሁውስጥ ፡ ያንዳንዶቹን ፡ ነገሥታት ፡ በተሰይ ፡ ግብፅን ፡ የገዙትን ፡ አሜጥር ፡ ታሪክ ፡ እንመልከት ።

ምዕራፍ ፡ ፲ ።

ከፒያንኪ ፡ ፪ኛ ፡ በፊት ፡ የነበሩት ፡ ነገሥታት ።

ከፒያንኪ ፡ ፪ኛ ፡ በፊት ፡ ብዙ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ እንዳሉ ፡ ዝርዝሩ ፡ ያላየናል ። ንግሥተ ፡ ሳባንና ፡ ቀዳማዊ ፡ ምኒልክንም ፡ እዚያው ፡ ውስጥ ፡ እንዲያውም ፡ የዝርዝሩ ፡ መዝሙሪያ ፡ አድርጓቸዋል ። ንግሥተ ፡ ሳባንም ፡ ከፊተኛው ፡ ተከታትሎ ፡ ሲመጣ ፡ ፶፪ኛ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንግሥት ፡ አድርጓታል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ንግሥተ ፡ ሳባንና ፡ ቀዳማዊ ፡ ምኒልክ ፡ የነበሩበት ፡ ጊዜ ፡ ፩፻፱፻ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በግብፅ ፡ አገር ፡ ፳፩ኛው ፡ የታኒትና ፡ የቴባውያን ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ (ዲናሲቲ) ፡ የሚባሉት ፡ (ስሜንዶዝ ፡ ፕሱሴኒስ ፡ ፩ኛውና ፡ ፪ኛው ፡ አሜን ፡ ሆቴፕ ፡ ፫ኛውና ፡ ፬ኛው) ፡ የሚገዙበት ፡ ዘመን ፡ ነው ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ በደቡብ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ጨርቦ ፡ የግብፅ ፡ ገዢነት ፡ የተነቀለ ፡ አይመስልም ። በፓለስቲን ፡ የዳዊት ፡ ልጅ ፡ በሎሞን ፡ ከነዚህ ፡ አላይ ፡ ከጠቀስናቸው ፡ የግብፅ ፡ ነገሥታት ፡ ያንዱን ፡ የፕሱሴኒስን ፡ (ፓኒትፓሲብካኒት) ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ አግብቶ ፡ ታላቁን ፡ የእግዚአብሔር ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ የሚሠራበት ፡ መንግሥቱን ፡ በገናንነት ፡ የሚያስተዳድርበት ፡ ዘመን ፡ ነው ።

በዚህ ፡ በ፲ኛውና ፡ በ፱ኛው ፡ በ፳ኛውም ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በሰሜን ፡ ኢትዮጵያ ፡ በኋላ ፡ የገነነውና ፡ አሁን ፡ ገናንነቱን ፡ በሐውልቱና ፡ በጽሑፉ ፡ የምናውቀው ፡ የአክሱም ፡ መንግሥት ፡ እስካሁን ፡ አለመነሣቱን ፡ የሰባውያንና ፡ የአክ

ሱምን ፡ ታሪክ ፡ የመረመሩት ፡ ሊቃውንት ፡ ሁሉ ፡ አረጋግጠዋል። ከአትባራ ፡ ወንዝ ፡ ወዲያ ፡ በኑብያ ፡ ግን ፡ እነዚያው ፡ በኢትዮጵያ ዊነት ፡ የምንጠራቸው ፡ መዝሙሪያ ፡ ነፃ ፡ ሆነው ፡ በኋላ ፡ እነቱ ትሞሲል ፡ ቀጥሎም ፡ እነራምሲስ ፡ ፪ኛ ፡ ካስገበርዋቸው ፡ ወዲህ ፡ አሁንም ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ከግብፅ ፡ እየተነጠሉ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ እነሱ ፡ እያጠቁ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ በግብፃውያኑ ፡ እየተገዙ ፡ ኑሯቸውን ፡ ይቀጥላሉ ። የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ ከፊተኛው ፡ ዝርዝር ፡ ተከታትሎ ፡ ከመጣውና ፡ ባሁኑ ፡ ዝርዝር ፡ ከሚታዩት ፡ ውስጥ ፡ ዋነኞቹ ፡ ቀጥለው ፡ ያሉት ፡ ናቸው ። ከነርሱም ፡ አብዛኞቹ ፡ በፊት ፡ በቴብና ፡ (ካርናት) ፡ በናፓታ ፡ ለሚገኘው ፡ ለአሞን ፡ መቅደስ ፡ የቀሳውስት ፡ አለቃ ፡ የነበሩ ፡ ናቸው ፡ እንጂ ፡ አንዳንዶቹ ፡ የኛ ፡ ሊቃውንት ፡ እንደሚሉት ፡ በአሪትና ፡ በእግዚአብሔር ፡ የሚያመልኩ ፡ አልነበሩም ። በዝርዝር ፡ ላይ ፡ ፵፫ኛ ፡ ሆኖ ፡ የምንመለከተው ፡ ሔር ፡ ሆር ፡ የተባለው ፡ ንጉሥ ፡ ከግብፅ ፡ ፈርዖን ፡ ከራምሲስ ፡ አራተኛ ፡ ሴት ፡ ልጁና ፡ አሜን ፡ ሆቴብ ፡ ከተባለው ፡ ከአሞን ፡ ካህን ፡ የተወለደ ፡ ነው ። እርሱም ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ከግብፅ ፡ ንጉሥና ፡ ከኢትዮጵያው ፡ ካህን ፡ በመወለዱ ፡ ሁለቱን ፡ አገሮች ፡ ደርቦ ፡ እንደገዛ ፡ ይተረካል ። ስሙ ፡ ባንዳንድ ፡ መጽሐፍ ፡ ላይ ፡ ሔር ፡ ሆር ፡ ሲል ፡ በዚያ ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡ አሜንሲ ፡ ሔር ፡ ሆር ፡ ወይም ፡ ሚይ ፡ አሙሔር ፡ ሆር ፡ ይባላል ። ትርጓሜው ፡ ካህኑ ፡ ንጉሥ ፡ ወይም ፡ የአሞን ፡ ወዳጅ ፡ ግለት ፡ ነው ። (፩) ። እርሱም ፡ እላይ ፡ እንዳመለከትነው ፡ የነራምሲስ ፡ ወገኖች ፡ ከታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ ድካምና ፡ ውድቀት ፡ ሲሰማቸው ፡ የአሞን ፡ ሊቀ ፡ ካህንነቱና ፡ መንፈሳዊ መሪነቱ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ የራምሲስ ፡ ተወላጅነቱ ፡ ስለረዳው ፡ ታሕታይንና ፡ ላዕላይ ፡ ግብፅን ፡ ደርቦ ፡ ለመግዛት ፡ ቻለ ። የገዛበት ፡ ዘመን ፡ ፲፮ ዓመት ፡ የነበረበት ፡ ዘመን ፡ ፩፻ ፡ ፩መቶ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ መሆኑ ፡ ባንዳንድ ፡ መጽሐፍ ፡ ይጠቀሳል ።

የሔር ፡ ሆር ፡ ተከታዩ ፡ ፒያንኪያ ፡ ፩ኛ ፡ የተባለውና ፡ የትርብ ፡ ተከታዮቹ ፡ ናፓታን ፡ እንጂ ፡ በታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ መግዛታ

ቸው፡ እጽሑፍ፡ ላይ፡ አይገኝም ። ከርሱ፡ ወዲህ፡ አትሰርክ፡
አሜን፡ በዝርዝሩ፡ ላይ፡ ቀጥር፡ ይገኛል፡ ሆኖ፡ ሐንድሮ፡ የሚለው፡ ይገኛል፡
ካስፋት፡ ነገሥታትና፡ ከሐር፡ ሆር፡ ወዲህ፡ በመ፡ ጥርነት፡
ያለው፡ ይኸው፡ አስተርክ፡ አሜን፡ ሐንድሮ፡ ነው፡ ጻፉ፡ ግን፡
በርሱ፡ ንጉሥነት፡ ብዙ፡ አከራካሪ፡ ነገር፡ አለ፡ የኛዎቹ፡ የቀዳ
ማዊ፡ ምኒልክ፡ ልጅና፡ እሪታዊ፡ ያደርጉታል፡ እሪታዊ፡ አለመ
ሆኑ፡ ግን፡ የታወቀ፡ ነው፡ እንደ፡ አባቱ፡ እንደ፡ ሮክ፡ አሜን፡
እርሱም፡ የአሞን፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ አገልጋይ፡ ነው፡ እንጂ፡ በሙ
ሉና፡ በእስራኤል፡ አምላክ፡ የሚያምን፡ አልነበረም፡ አስተርክ፡
አሜን፡ ማለትም፡ በሙ፡ የአሞን፡ አገልጋይ፡ ወይም፡ ወዳጅ፡
ማለት፡ ነው፡ እንደዚሁም፡ ይህ፡ አስተርክ፡ አሜን፡ ወደፓለስ
ቲን፡ አገር፡ ዘልቆ፡ ይሁዳንና፡ እስራኤልን፡ ሰማርያን፡ የወረ
ረው፡ የግብፅ፡ ንጉሥ፡ ነው፡ ዚራክ፡ ማለትም፡ የግብፅ፡ ፈርዖን፡
አቦርክሆን፡ ጀኛ፡ የተባለው፡ ነው፡ በማለት፡ ብዙ፡ የመላ፡ ክር
ክር፡ አለ፡ ከዘመኑ፡ ርቀትና፡ ከማበረጃ፡ ጥፋት፡ የተነሣ፡ እስካ
ሁንም፡ ውሳኔ፡ አላገኘም፡ ዚራክ፡ የተባለው፡ የኢትዮጵያ፡ ንጉሥ፡
በነገሠ፡ በ፲ኛው፡ ዓመት፡ እንድ፡ ሚሊዮን፡ የአግረኛ፡ ጦር፡ በ፲፫
ሠረገላ፡ የተቀመጠ፡ ሠራዊት፡ ይዞ፡ ግብፅን፡ እንደ፡ ወረረ፡
ከዚያም፡ የግብፅን፡ ሀብት፡ ጨምሮ፡ ወደ፡ ፓለስቲን፡ ዘምቶ፡
መሸነፋ፡ ተጽፏል፡ ጀኛ፡ ዜና፡ መዋዕል፡ ምዕራፍ፡ ፲፩፡ ቀጥር፡
፪፡ እስከ፡ ፲፫፡ ተመልከት፡

ከአስተርክ፡ አሜን፡ ወይም፡ ከዚራክ፡ ቀጥሎ፡ አሜን፡
ሆኑት፡ ነገሡ፡ እርሱም፡ በዝርዝሩ፡ ጀኛ፡ ቀጥር፡ የተመለከትነው፡
ነው፡ ቶማ፡ ጽዮንም፡ ይሉታል፡ ቶማ፡ ጽዮን፡ ማለትም፡ የጽዮን፡
ፀሐይ፡ ወይም፡ የጽዮን፡ ንጉሥ፡ ማለት፡ ነውና፡ ይህ፡ ንጉሥ፡
እሪታዊ፡ ነው፡ የሚሉ፡ አሉ፡ ነገር፡ ግን፡ ዋነኛው፡ በሙ፡ አሜን፡
ሆኑት፡ ስለሆነ፡ እንደዚያው፡ እንደአባቶቹ፡ እንደ፡ ናፓታ፡ የቀላ
ውብት፡ ነገሥታት፡ የአሞን፡ አገልጋይና፡ አማኝ፡ ይመስላል፡ እን
ዳንድ፡ ጊዜ፡ አሜን፡ ሆኑት፡ ሚይ፡ አሙን፡ ይባላል፡ በግብፃው
ያን፡ ጥንታዊ፡ ቋንቋ፡ አሜን፡ ሆኑት፡ ማለት፡ ትርጓሜው፡ የአ
ሞን፡ ፍቅረኛ፡ ማለት፡ ነው፡

የሆነ፡ ሆኖ፡ ከርሱ፡ ቀጥሎ፡ ራሚሱ፡ ወይም፡ ዘግዳር፡ እን
ደግማሽቹ፡ አክሱማይ፡ የተባለው፡ ነገሡ፡ በቀን፡ ብዛት፡ ራሚሱ፡
ተባለ፡ እንጂ፡ በሙ፡ እንደግብፃዊ፡ ነገሥታት፡ ራምሲስ፡ የፀሐይ፡
ልጅ፡ ሳይሆን፡ አይቀርም፡ ዘግዳር፡ ሲል፡ ግዕዝኛውን፡ የግዳር፡
በሰሚመስል፡ ወደ፡ ባባዊነት፡ የሚጠጋ፡ ይመስላል፡ ዘግዳር፡
ትርጓሜው፡ ገፈ፡ ማለት፡ ነው፡ ምክንያቱም፡ በተወለደ፡ በወሩ፡
እናቱ፡ በለሞተችበት፡ ነው፡ የሚሉ፡ አሉ፡ እርሱም፡ ጽ፡ ዓመት፡
ገዝቶ፡ ከሞተ፡ በኋላ፡ በርሱ፡ ምትክ፡ እውስጡ፡ ነገሡ፡ እርሱም፡
በዝርዝሩ፡ ላይ፡ በ፪ኛ፡ ቀጥር፡ የሚታየው፡ ነው፡ በሙ፡ ሲራህ፡
ጀኛ፡ አስተርክ፡ አሜን፡ ጀኛ፡ ስመ፡ መንግሥቱ፡ ወረደ፡ ፀሐይ፡
ነው፡ ይላሉ፡ ይህ፡ ንጉሥ፡ ዚራክ፡ ወይም፡ ሲራህ፡ ጀኛ፡ ወደ፡
ፓለስቲን፡ አገር፡ ዘምቶ፡ የተሸነፈ፡ ጊዜ፡ ብዙ፡ ኢትዮጵያው
ያን፡ አልቀው፡ ነበርና፡ የነርሱን፡ ደም፡ ለመበቀል፡ ወደ፡ ፓለስ
ቲን፡ ሄዶ፡ ከዮራም፡ ከእስራኤል፡ ንጉሥ፡ ጋር፡ ተዋግቶ፡ እን
ሩን፡ አጠፋፍቶ፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ ተመልሷል፡ ይላሉ፡ ጀኛ፡ ዜና፡
መዋዕል፡ ፳፩፡ ምዕራፍ፡ ፲፮-፲፯፡ ቀጥር፡ ነገር፡ ግን፡ በዚህ፡ ላይ፡
የሚለው፡ በኢትዮጵያ፡ አጠገብ፡ ያሉትን፡ ዓረቦች፡ አስነሣበት፡
ይላል፡ እንጂ፡ ኢትዮጵያውያን፡ ተዋግተው፡ አሸነፉት፡ አይልም፡
ከእውስጡ፡ ወይም፡ ከሲራህ፡ ጀኛ፡ ቀጥሎ፡ ሳባካ፡ ጀኛ፡ (ሳባካ -
ስባቆን) ነገሡ፡ የሳባካ፡ ጀኛ፡ ስመ፡ መንግሥቱ፡ እንደ፡ ሲራህ፡
ጀኛ፡ ወረደ፡ ፀሐይ፡ መሆኑን፡ ትውልዱም፡ ቀዳማዊ፡ ምኒልክ፡
አትራምን፡ አትራም፡ አብራልዮስን፡ ሲወልድ፡ አብራልዮስ፡ ከአ
ሞን፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ዘር፡ እንዲት፡ ቤት፡ አግብቶ፡ ሳባካን፡
ወለደ፡ ይላሉ፡ ከዚሁ፡ አያደዘው፡ ሳባካ፡ በዘመነ፡ መንግሥቱ፡
የእሪትን፡ ካህናትና፡ የአሞንን፡ ካህናት፡ አከራክሮ፡ እርሱ፡ ራሱ፡
እሪታዊነቱን፡ ከዶ፡ ወደ፡ ናቱ፡ ሃይማኖት፡ ወደ፡ አሞን፡ አም
ልክ፡ ዘር፡ እነዚያን፡ እንዳጠቃቸው፡ በሙሴ፡ ዠን፡ ሞሪዮ፡ መጽ
ሐፍ፡ ይገኛል፡ ነገር፡ ግን፡ የግብፅና፡ የቲብ፡ የናፓታና፡ የመርዌ፡
ታሪክ፡ በየቦኩሉ፡ ተጽፎ፡ በተገኘው፡ መጽሐፍ፡ ሁሉ፡ ከሐር፡
ሆር፡ ዠምሮ፡ እስከ፡ ክርስቶስ፡ ልደት፡ ድረስ፡ በናፓታና፡ በመ
ርዌ፡ ቤተ፡ መንግሥት፡ እሪታዊ፡ መንገሡ፡ አልተጸፈም፡ ወይም፡
ላኔ፡ ራሴ፡ የተጻፈ፡ አላየሁም፡

ድል ፡ አድራጊው ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ፒያንኪ ፡ ሚሪያሚን ፡ ሥዕሉ ፡ በዘመኑ ፡ እስ
ባበሰና ፡ አቅዋም ፡ በዝነኛው ፡ ሠዓሊ ፡ እፈ ፡ ወርቅ ፡ ተክሉ ፡ እጅ ፡ የተሳለ ።

እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ነገሥታት ፡ መቀመጫቸውን ፡ በናፓታ ፡ በርታ ፡
ያሉት ፡ በላዕላይ ፡ ግብፅ ፡ በቴብ ፡ አድርገው ፡ ከግብፆች ፡ እየተዋ
ጉም ፡ እየታረቁም ፡ እየተጋቡም ፡ እምነታቸውንም ፡ እንደግብፃው
ያኑ ፡ በአሞንና ፡ በሌሎች ፡ የጣዖት ፡ አማልክት ፡ አድርገው ፡ እንዲ
ያውም ፡ አማኝ ፡ ከመሆን ፡ አልፈው ፡ ራሳቸው ፡ ሚስቶችና ፡ እገቶ
ቻቸው ፡ ጭምር ፡ የጣዖታቱ ፡ የነአሞን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ የቀሳው
ስት ፡ አለቃ ፡ እየሆኑ ፡ ስለሚያገለግሉ ፡ የታሪኩ ፡ መጽሐፍ ፡ ሁሉ ፡
ቀሳውስቱ ፡ ነገሥታት ፡ እያለ ፡ ይጠራቸዋል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ እነ
ዚህ ፡ ነገሥታት ፡ የመንፈሳዊና ፡ የሥጋዊ ፡ ሥራ ፡ ደርበው ፡ በመ
ሥራትና ፡ እያደር ፡ በመግነን ፡ የግብፅን ፡ ግዛት ፡ ከአገራቸው ፡ ከና
ፓታ ፡ ከነቀሉ ፡ ወዲህ ፡ አንድ ፡ አንድ ፡ ጊዜም ፡ የላዕላይ ፡ ግብፅን ፡
እየወረሩ ፡ ሲያስቸግሩ ፡ ቆይተው ፡ እነሆ ፡ አሁን ፡ የሴራህ ፡ ፪ኛ ፡
ልጁ ፡ ፒያንኪ ፡ ፪ኛ ፡ የሚባለው ፡ ፈጽሞ ፡ ላዕላይና ፡ ታሕታይ ፡
ግብፅን ፡ ወርሮ ፡ እንደገዛትና ፡ የኑብያ ፡ ኢትዮጵያውያንን ፡ ለጽጌ
ኛው ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ (ዲናስቲ) ፡ ለዋና ፡ ፈርዖንነት ፡ እንዳ
በቃቸው ፡ በሚቀጥለው ፡ ምዕራፍ ፡ ከደንበኛ ፡ የሐውልት ፡ ታሪኩ ፡
ተተርጉሞ ፡ ከወጣው ፡ ላይ ፡ አሁን ፡ ወደአማርኛ ፡ የተረጉሞሁ
ትን ፡ እንመለከታለን ።

የኢትዮጵያውያን ፡ ገዢነት ፡ በግብፅ ፡ ላይ ።

ምዕራፍ ፡ ፲፩ ።

ፒያንኪ ፡ ሚሪአሙን ፡ በተፍነክታ ፡ ላይ ፡ ያገኘው ፡
ድል ፡ አድራጊነት ።

የግብፅ ፡ ግዛት ፡ ከመነቀሉ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ በናፓታ ፡ ከተማ ፡
ኢትዮጵያውያኑ ፡ ማየል ፡ ጀምረው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይልቁንም ፡
በአሞን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ የካህንነት ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ግዕርግ ፡ በመያ
ዛቸው ፡ በግብፆችም ፡ በኢትዮጵያውያኖችም ፡ ዘንድ ፡ ሥልጣንም ፡
ከብርም ፡ እንደነበራቸው ፡ ግብፆች ፡ ሲለቁ ፡ የመንግሥታቸውን ፡
መደብ ፡ በዚሁ ፡ በናፓታ ፡ እንዳለ ፡ አድርገው ፡ ከሐር ፡ ሆር ፡ ከፋ
ድሞ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሥና ፡ ከፒያንኪ ፡ ፩ኛ ፡ የወረዱት ፡ እነርክ

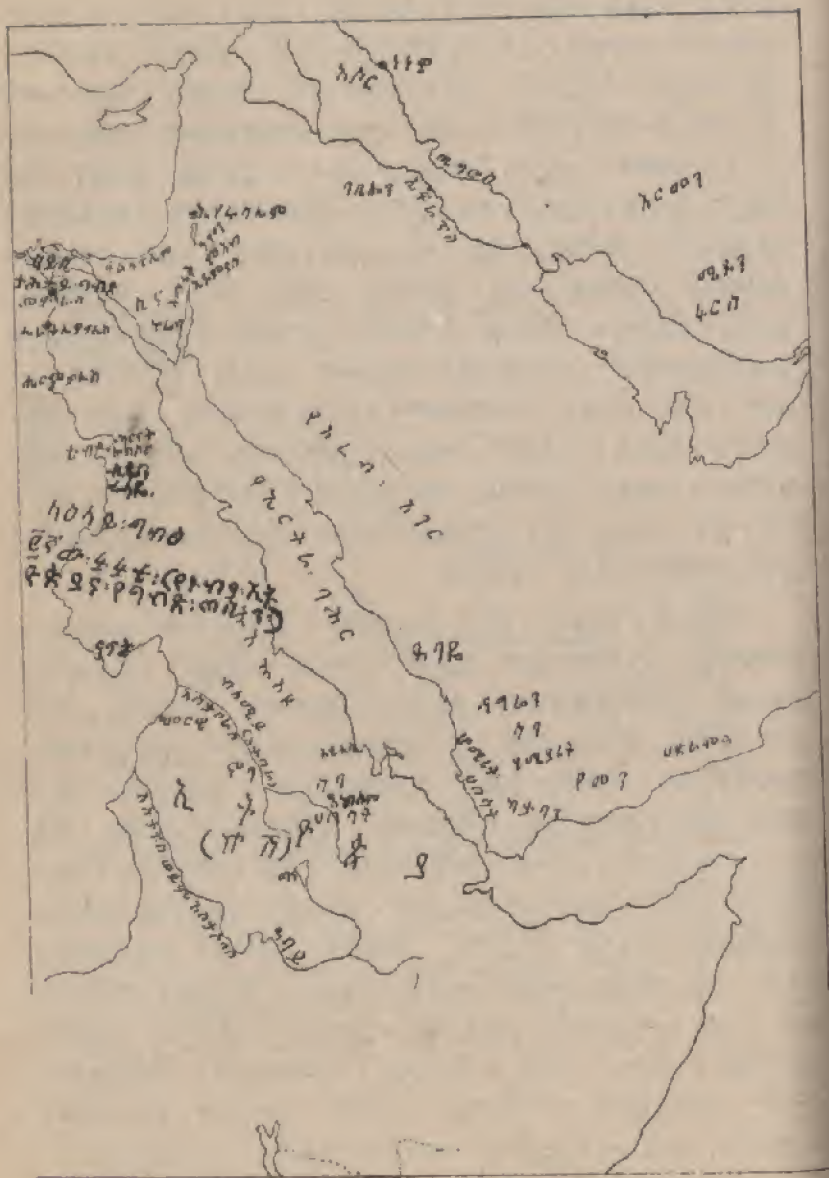
ነምሩድ፡ በቀኝ፡ እጁ፡ ፈረሱን፡ በግራ፡ እጁ፡ ጸናጽል፡ እንደያዘ፡ ወደ፡ ድል፡
 አድራጊው፡ ወደ፡ ፒያንኪ፡ ሲቀርብ፡ (ገሮ፡ ገሮ ከሌር፡) ከጭንቅላቱ፡ በላይ፡
 በከበቡ፡ ውስጥ፡ ያሉት፡ እራት፡ ፈደሉት፡ በጥንቱ፡ ፈደል፡ (ሂዬሮግሊፍ፡)
 የተጻፈው፡ የነምሩድ፡ ስም፡ ነው። (ገብርኤል፡ ሐናቶ።)

አሚን፡ እነአስተርክ፡ አሚን፡ እነሚአን፡ ሆቴፕ፡ እነሴራህ፡ ሲገዙ፡
 ቆይተው፡ በመጨረሻ፡ የኢትዮጵያውያኖች፡ ገዥነት፡ ለፒያንኪ፡
 ፪ኛ፡ ደረሰ። እርሱም፡ በንጉሥነቱ፡ ላይ፡ በአሞን፡ ቤተ፡ መቅ
 ደስ፡ የሊቀ፡ ካህናትነት፡ ደረጃ፡ ስለያዘ፡ በመንፈሳዊ፡ ረገድ፡ ከፍ፡
 ያለ፡ ሥልጣን፡ ነበረው፡ መጠሪያ፡ ስሙ፡ ፒያንኪ፡ ወይም፡ ፒያ
 ንኪያ፡ ሲሆን፤ በዚህ፡ ላይ፡ እንደ፡ ካህናት፡ ስም፡ ሚሪአሙን፡
 «የሕይወት፡ መቅደስ፡ በሱ፡ ላይ፡ ነው፡ ወይም፡ ካህኑ፡ ንጉሥ፡
 ይባላል። አንዳንድ፡ ጊዜ፡ ፒያንኪ፡ ሚይ፡ አሙን፡ «ፒያንኪ፡
 ፍቁሩ፡ ለአሞን»፡ ይባላል። በዘመኑ፡ በግብፃዊ፡ አጻጻፍና፡ ኢት
 ዮጵያውያኖችም፡ በሚሠሩበት፡ በዘመኑ፡ ፈደል፡ (ሂዬሮግሊፍ፡)
 ስሙ፡ ሲጻፍ፡ አንድ፡ የበርጩማ፡ አንድ፡ የመስቀል፡ (ሕይወት)፡
 ሁለት፡ የቅጠል፡ ምልክት፡ ተደርጎ፡ እንደዘመኑ፡ ተጽፎ፡ ሲነበብ፡
 ፒያንኪ፡ ተብሎ፡ ይነበባል፤ በኛ፡ ታሪክ፡ ነገሥትና፤ በዝርዝሩ፡
 ላይ፡ ግን፡ ቊፕር፡ ፱፡ ፒያንኪያ፡ ወይም፡ ሕዝባይ፡ ፩፡ አንዱም፡
 አብራሃም፡ ሲለው፡ እናያለን።

እርሱም፡ የሴራህ፡ ፪ኛ፡ (አውስዮ)፡ ልጅ፡ ነው፡ ይባላል።
 ሃይማኖቱ፡ ግን፡ በፍጹም፡ በአሞን፡ ጣዖት፡ መሆኑን፡ ወደፊት፡
 በሰፊው፡ እንመለከታለን፡ በርሱና፡ በአምላኩ፡ መካከል፡ የነበ
 ረው፡ ፍቅር፡ ምን፡ ያህል፡ እንደነበረ፡ ወደፊት፡ ከምናገኘው፡
 ጽሑፍ፡ ደስ፡ ባለው፡ ጊዜ፡ ሲያመሰግነው፡ በተናደደ፡ ጊዜ፡
 አንድ፡ ነገር፡ ለማድረግ፡ ሲሞልበት፡ እንረዳለን። ፒያንኪ፡ የራ
 ሱን፡ መንግሥት፡ በሰላም፡ በሚመራበት፡ ጊዜ፡ በኛ፡ በጉንደር፡
 መንግሥታችን፡ ጊዜ፡ እንደደረሰው፡ ግብፆች፡ ባገራቸው፡ ብቻ፡
 ተሰብስበው፡ በአንድ፡ ፈርዖን፡ መገዛት፡ እንኳን፡ አቅቷቸው፡
 በዚህ፡ ጊዜ፡ ባንድ፡ ዘመን፡ ውስጥ፡ ከደልታ፡ ከሳይስ፡ ከየአውራ
 ጃው፡ ብዙ፡ መሳፍንት፡ ፈርዖንነት፡ ለመያዝ፡ እየተነሡ፡ እርስ፡
 በርሳቸው፡ ይዋጉ፡ ነበር። ሲሆንም፡ በመጨረሻ፡ ተፍነክታ፡
 ወይም፡ ተውኔከህት፡ የሚባለው፡ የሳይሱ፡ መስፍን፡ የቀሩትን፡
 መሳፍንት፡ አሸንፎ፡ ፈርዖን፡ መሆኑን፡ አውጆ፡ ተቀመጠ።

ከመሳፍንቶቹ፡ ይበልጠዋል፡ ለተፍነክታ፡ ገብረው፡ ሲቀመጡ፡
 አንድ፡ አንዶቹ፡ የተፍኔክታን፡ ገዥነት፡ እንቀበልም፡ ብለው፡

ቀ. ዓ. መ

ኢትዮጵያን ከግብፅ ከመካከለኛው ምሥራቅና ከዓረብ አገሮች ጋር የሚያሳይ (በሰሜን ያልተሠራ ።)

እምቢ : ብለው : ለጦርነት : በተሰለፉ : ጊዜ : መጥቶ : ወይም : ጦር : ልኮ : እንዲረዳቸው : ወደ : ፒያንኪ : ላኩ : ይባላል ። ምናልባት : እርሱም : ከልመናው : በቀር : ግብፅን : ለመግዛት : ምኞት : ሳይኖረው : የቀረ : አይመስልምና : የታውኔክት : ጦር : ከታችኛው : ግብፅ : ወደ : ሳይኛው : ግብፅ : የቀረውን : አገር : ለማሳመን : ሲመጣ : ፒያንኪም : ፑአርማና : ኡአሜሪስኪን : በሚባሉ : በሁለት የጦር : አለቆች : የሚታዘዝ : ጦር : ከናፓታ : ወደ : ላዕላይ : ግብፅ : ልኮ : እርሱ : ግን : በከተማው : ተቀምጦ : የቀረውን : ዋናውን : ጦር : ያደራጅ : ነበር ።

ፒያንኪ : እንደምን : ግብፅን : ድል : እንደአደረገ : የሚያስረዳው : በየታሪኩ : ከተጻፈው : በቀር : ጥንት : ናፓታ : ዛሬ : ጃበል : ባርካ : በሚባለው : ሥፍራ : ራሱ : ባሠራው : ሐውልት : ላይ : የሚገኘው : ጽሑፍ : ነው ። መሲ : ማሪዩት : የሐውልቱን : መጠን : ለከተው : ጽሑፉን : እንደ : ገለበጡትና : መሲ : ደሩገፔ : ወደ : ፈረንሳይ : ቋንቋ : እንደተረገሙት : የሐውልቱ : ርዝመት : አንድ : ሜትር : ከሰማንያ : ስፋቱ : አንድ : ሜትር : ከሰማንያ : አራት : ወፍረቱ : አርባ : ሦስት : ሳንቲም : ነው ። በላዩ : በሁለቱ : ፊት : ከላይ : በኩል : በቱአብ : (ንጹሕ : ተራራ) : የሚቀመጠው : የዓለም : ዙፋን : ጌታ : የእሞን : —ራ : በፊቱ : የንጉሡ : የፒያንኪ : በኋላው : የሐትሆር : (ሴት : እምላኪት) : ምስል : በፒያንኪ : ፊት : ወደፊት : ድል : አድርጎ : ሲያስገብራቸው : የምናየው : ፤ የግብፅ : ነገሥታት : ተንበርክከው : ሲሰግዱለት : ነምሩድ : የሚባለው : ግን : በግራ : እጁ : ለግብር : ያመጣለትን : የራሱን : ፈረስ : በቀኝ : እጁ : ጸናጽል : እንደያዘ : አማላጁን : ሚስቱን : ከፊት : አስቀድሞ : ይታያል ። ከነዚህ : ሥዕሎች : በታች : በሐውልቱ : በሁለቱም : ፊት : ላይ : አንድ : መቶ : እምሳ : የሚሆኑ : መሥመሮች : ላይ : በዚያው : በጥንቱ : የግብፃውያን : አጻጻፍ : (ሂዩሮግሊፍ) : የተጻፈውን : ታሪኩን : ይዘረዝራል ።

በዚሁ : ጽሑፍ : በመጀመሪያው : መሥመር : ላይ : እንደዚህ : ይላል : «ከላዓለም : ሕያው : የሆነው : ፒያንኪ : ሚሪአሚን : የታሕታይና : የላዕላይ : ግብፅ : ንጉሥ : በነገሡ : በ፩፻ኛው : ዓመት :

በቶት፡ ወር፡ ግርማዊነት፡ እንደዚህ፡ አለ፤ ካባቶቹ፡ ይበልጥ፡ የሠራሁትን፡ ሰው፡ በቱም፡ (በማታ፡ ፀሐይ፡ የሚመሰል፡ እምላክ)፡ እምላል፡ ከእማልክት፡ የሠረዘሁ፡ ንጉሥ፡ ነኝ።

ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ ደግሞ፡ «ከናቱ፡ ግግፀን፡ ለንጉሥነት፡ የተመረጠ፡ ... መሳፍንት፡ ያከበሩት፡ በእማልክት፡ ዘንድ፡ የተወደደ፡ ራሱ፡ ደግ፡ እምላክ፤ የፀሐይ፡ ልጅ፡ ፀሐይ፡ በገዛ፡ እጆቹ፡ የፈጠረው፡ ፒያንኪ፡ «ሚረከሚን»፡ የሚለው፡ ይገኛል።

ከዚህ፡ አያይዞ፡ በላዕላይ፡ ግብፅ፡ በቴብ፡ ያሉት፡ የጦር፡ አስቆቹ፡ የላኩበት፡ እንደዚህ፡ ሲል፡ ይቀጥላል፡ «የምዕራብ፡ መስፍንዮችተር፡ ከተማ፡ አገረ፡ ገዢ፡ ታፍኒቅህት፡ መምሪሰን፡ ሐፒን፡ ካሐሰሲጁ፡ (ልዩ፡ ልዩ፡ የታሐታይ፡ ግብፅ፡ ከተሞች)፡ ያዘ፡ ቀጥር፡ የሌለው፡ ወታደር፡ ይዞ፡ ወደ፡ ደቡብ፡ ይጓዛል፤ በየአውራጃው፡ ያሉት፡ ነገሥታትና፡ መሳፍንት፡ የከተማ፤ አገረ፡ ገዢዎችና፡ የጦር፡ አስቆች፡ ሁሉ፡ ከእግሩ፡ በታች፡ እንደወሻ፡ ወደቱ፡ በምሥራቅም፡ በምዕራብም፡ ያሉት፡ ከተሞቻቸውን፡ ሊዘጉበት፡ አልቻሉም። ... የሒራቅሴዎፖሊስንም፡ ከተማ፡ ከቦ፡ አስጨንቋታል። የሚገባም፡ የሚወጣም፡ የለም። » በቴብ፡ ካሉት፤ መኳንንቶች፡ መልእክት፡ በቀር፡ የፒያንኪ፡ ወገን፡ የሆኑ፡ መሳፍንትና፡ መኳንንት፡ «ዝም፡ ያለህ፡ እንደሆን፡ የደቡብ፡ (የላዕላይ፡ ግብፅ) ከተማዎች፡ መጥፋታቸው፡ ነው። ታፍንቅታ፡ ወደ፡ ፊት፡ ይገሠግጣል፡ የሚቋቋመውም፡ የለም። ነምሩድ፡ የሐዊር፡ አለቃ፡ (የሒርዎፖሊስ፡ ንጉሥ)፡ ከተሞጋና፡ ከተከበበ፡ በኋላ፡ ፈርቶ፡ ግርማዊነትህን፡ ከድቶ፡ ወደርሱ፡ ተደርቧል። እርሱም፡ ብዙ፡ ከተማ፡ ሰጥቶ፡ አስደሰቶታል»። እያሉ፡ ላኩበት። ፒያንኪ፡ ይኸን፡ ሁሉ፡ ከሰማ፡ በኋላ፡ ለጦር፡ አስቆቹ፡ ለፑላርማና፡ ለአሚሪስካኒ፡ እንደዚህ፡ ብሎ፡ ላከ። «ወደሒርዎፖሊስ፡ (የነምሩድ፡ ከተማ)፡ ሐዱ፡ ተዋጉ፤ ሰውንም፡ ከብቱንም፡ በወንዝ፡ ላይ፡ የሚገኙትን፡ ጀልዎች፡ ሁሉ፡ ማርኩ፤ ግንም፡ በው፡ ወደ፡ አደባባይ፡ ወጥቶ፡ አምራገብሬም፡ አይረስ፤ ከተማዋን፡ ከበቡ፡ ያለስንፍናም፡ ውግት።

ይኸን፡ መልእክት፡ ቴብ፡ ላሉት፡ የጦር፡ አዛዦቹ፡ ከላከ፡ በኋላ፡ ለነርሱ፡ የሚሆን፡ ሌላ፡ ተጨማሪ፡ ጦር፡ ከናፓታ፡ ለ

ላከ፡ አዘጋጀ። ለጦር፡ ሠራዊቱም፡ ጉዞ፡ ከመጀመራቸው፡ በፊት፡ ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ ያለውን፡ የምክር፡ ቃል፡ ነገራቸው፡ «እንደ፡ ጨዋታ፡ በሌሊት፡ አትወጉ፡ (፩)። ነገር፡ ግን፡ ወታደሩን፡ ሰብሰቦ፡ ወደእናንተ፡ ሲጓዝ፡ ተዋጉት፡ ... ጦርነቱም፡ ሊጀመር፡ ሲል፡ አሞን፡ እምላክ፡ እንደላከን፡ (፪)። አስቡ፡ (ተዘከሩ)። በቴብ፡ ከተማ፡ ስትደርሱ፡ ቀስትና፡ ጦራችሁን፡ አስቀምጣችሁ፡ በአፕ፡ (ሐፒ፡ -ኩርማው፡ እምላክ)፡ ትይዩ፡ ባለው፡ ወንዝ፡ ተነከራችሁ፡ ታጥባችሁ፡ በጥምቀት፡ ሰውነታችሁን፡ አንጹ። ከመካከላችሁ፡ ግናቸውም፡ ሹም፡ የጌታን፡ (የአሞንን)፡ ቃል፡ አይጣስ። ያለርሱ፡ ግንም፡ ወታደር፡ ዋጋ፡ የለውም። የተሰበረውን፡ ክንድ፡ አሸናፊ፡ ሲያደርገው፡ ይችላል። ብዙዎቹን፡ ያደክማል፤ አንዱን፡ ሰው፡ ከብዙ፡ ሺ፡ ሰው፡ ያስተካክላል። ... በምሥዋዕ፡ ፊት፡ ባለው፡ ውሃ፡ ታጠቡ። በፊቱም፡ ተደፍታችሁ፡ እንደዚህ፡ በሉት፡ በሰይፍህ፡ ጥላ፡ ውስጥ፡ ለመዋጋት፡ የምንችልበትን፡ መንገድ፡ ምራን። ... የምትልከው፡ ልጅ፡ (፫)። ብዙዎቹን፡ ያሰፈራውን፡ (ታፍናትን?)፡ ያስደነብራል።

ይኸን፡ ተናግሮ፡ ሲጨርሽ፡ ወታደሮቹ፡ ሁሉ፡ እንደዚህ፡ ብለው፡ በፊቱ፡ ተደፉ፤ «ለኛ፡ ሰይፋችን፡ ስምህ፡ ነው።

ጥበብህ፡ ሠራዊትህን፡ ትመራለች፡ ኅብስትህ፡ በአካላችን፡ ውስጥ፡ ሆኖ፡ ሰጉዞላችን፡ ለንቅ፡ ነው፡ ወይንህም፡ ጥግችንን፡ ያረካል፡ ... ድል፡ አድራጊ፡ ንጉሥ፡ ነህ። ... »

ከዚህ፡ በኋላ፡ ወታደሩ፡ ወደ፡ ሰሜን፡ ጉዞውን፡ ሄመረ። በመርከብ፡ ያባይን፡ ወንዝ፡ አየተከታተሉ፡ ሲጓዙ፡ ከሰሜን፡ የፒያንኪን፡ ጦር፡ ለመውጋት፡ በመርከብ፡ ሆነው፡ ወደ፡ ደቡብ፡ ከሚመጡት፡ ጋር፡ ድንገት፡ ተገናኝተው፡ ወጊያ፡ ተዝመረ። ከሁለቱም፡ ወገን፡ ብዙ፡ ሰው፡ ካለቀ፡ በኋላ፡ የሰሜናቹ፡ ተሸንፈው፡ ተማረኩ። የፒያንኪም፡ ወታደሮች፡ የማረኩትን፡ ሰውንም፡ መሳሪያውንም፡ ወደ፡ ጌታቸው፡ ልከው፡ እነሱ፡ ወደ፡ ሰሜን፡ ቀጥለው፡ በኬኔንቱ፡ (ሒራክሴዎፖሊስ) ከተማ፡ ደረሱ።

(፩) እንደ፡ ፈሪ፡ አዘንግታችሁ፡ ሌሊት፡ አትወጉት፡ ግለቱ፡ ይመሳሳል።
(፪) ላከን፡ ባላችሁ፤
(፫) ስለራሱ፡ ይገኛል።

ታፍኔትት፡ የፕታህ፡ (የታሕታይ፡ ግብ፡ ዋነኛ፡ አምላክ)፡
ካህን፡ የኔት፡ (ባገሩ፡ በሳይስ፡ የምትከበር፡ ሴት፡ አምላክ)፡ ነቢይ፡
የታሕታይ፡ ግብ፡ ከተሞች፡ አገረ፡ ገዢ፡ የምዕራብ፡ አገር፡
ትልቁ፡ ሹም፡ የሚባለው፡ ብዙ፡ ነገሥታትና፡ መሳፍንት፡ ከነዚህ
ሁሉ፡ ውስጥ፡ በጣም፡ የታወቀውን፡ ነምሩድን፡ ጨምሮ፡ ይጠብቅ
ቃቸው፡ ነበርና፡ ከደቡብ፡ የፒያንኪ፡ ጦር፡ መድረሱን፡ ሰማ፡
በበኩሉ፡ እርሱም፡ ጦሩን፡ ይዞ፡ እየተጓዘ፡ መጣና፡ ተጋጠማቸው
፡፡ ዳሩ፡ ግን፡ ከሞፍሮቹ፡ ብዙ፡ ሰው፡ ሲያልቅበት፡ ሲያይ፡
የፓ፡ ፔካን፡ ወንዝ፡ ተሻግሮ፡ ወደታሕታይ፡ ግብ፡ ተመለሰ፡
ከርሱ፡ ጋር፡ የነበረው፡ ነምሩድ፡ የሚባለው፡ ንጉሥ፡ ሂርሞፖሊስ፡
የሚባለው፡ የራሱ፡ ከተማ፡ ተያዘ፡ ማለትን፡ በሰማ፡ ጊዜ፡ ከታፍኔትት
፡፡ ተለጁት፡ ወደ፡ ደቡብ፡ መጣ፡ የፒያንኪ፡ ጦር፡ ከከተማ፡
ውጭ፡ በመርከብ፡ እባሕር፡ ላይ፡ በነበረበት፡ ጊዜ፡ ወደ፡ ሒርሞፖሊስ
፡፡ ደርሶ፡ ከብቴንም፡ ሰውንም፡ ዘርፎ፡ ወታደሩንና፡ ሴት፡
ሰቡን፡ ሰብስቦ፡ እከተማው፡ ቅጥር፡ ውስጥ፡ ገብቶ፡ መሸጎ፡ ተቀመጠ
፡፡ የፒያንኪ፡ ወታደሮች፡ ይሽን፡ ሲሰሙ፡ ከየጀልባቸው፡ ወርደው፡
ያለበትን፡ ከተማ፡ በአራት፡ ማዕዘን፡ ከበቡ፡ እንደከበቡም፡
ለንጉሣቸው፡ ለፒያንኪ፡ ደስ፡ እንዲለው፡ የሆነውን፡ ሁሉ፡ ላኩበት
፡፡ እርሱ፡ ግን፡ በዚህ፡ በመደሰት፡ ፈገገ፡ የታፍኔትትን፡ ማምለጥ፡
የነምሩድንም፡ መሸጎ፡ መቀመጥ፡ በሰማ፡ ጊዜ፡ እንደ፡ ነብር፡
ተቆጣ፡ እንደዚህም፡ አለ፡ «ለወሬ፡ ነጋሪ፡ ከታሕታይ፡ ግብ፡ ወታደር፡
ካተረፉ፡ ሁሉንም፡ ድል፡ አድርገው፡ መምታት፡ ካታታቸው፡ እኔው፡
ራሴ፡ እንደምሔድ፡ በሕይወቴ፡ በራሴ፡ (በፀሐይ፡ አምላክ)፡ ፍቅር፡
አባቴ፡ አሞን፡ ባደረገልኝ፡ ቸርነት፡ እምላለሁ፡ ወርጄም፡ የሠራውን፡
ሁሉ፡ አፈራርሠዋለሁ፡ ጦርነቴንም፡ በቃኝ፡ እንዲል፡ አደርገዋለሁ፡
ባመቁ፡ መዝሙሪያ፡ ላይ፡ ሥርዓተ፡ ካህናትን፡ (ቅዳሴዬን)፡ ፈጽሜ፡
በከብሩ፡ በሚወጣበት፡ (በዓሉ፡ በሚውልበት)፡ ጊዜ፡ ለአባቴ፡
ለአሞን፡ ስለቴንና፡ አምሳይን፡ በሚያምረው፡ በዓሉ፡ ቀን፡
አቀርብለታለሁ፡... በደመቀ፡ በዓልም፡ ወደቴብ፡ ገብቶ፡
በቤተ፡ መቅደሱ፡ ዙፋን፡ ላይ፡ እንዲቀመጥ፡ አደርገዋለሁ፡
በዚያን፡ ጊዜ፡ የታሕታይ፡ ግብ፡ ቅጣቴን፡ እንዲያጣጥም፡
አደርገዋለሁ፡»

የጦር፡ አለቆቹ፡ የንጉሣቸውን፡ ቁጣ፡ በሰሙ፡ ጊዜ፡ በሥጋትና፡
ባዲስ፡ ኃይል፡ ተቀስቅሰው፡ እየተዋጉ፡ ብዙ፡ ዝብዱ፡ መሥራታቸውን፡
እንዳንድ፡ ከተማ፡ መያዛቸውንም፡ ጨማምረው፡ ላኩበት፡
እሱ፡ ግን፡ በዚህ፡ ሁሉ፡ ተደስቶ፡ ከቁጣው፡ አልበረደም፡

ስለዚህ፡ በማናቸውም፡ ረገድ፡ እሱ፡ ራሱ፡ ሔዶ፡ በሠራዊቱ
መካከል፡ ሆኖ፡ የጦር፡ አቅድ፡ እየሰጠ፡ ካልመራው፡ የድሉ፡ ነገር፡
በቶሉ፡ እንደማይከናወን፡ ተረዳው፡ ስለዚህ፡ ቶት፡ (የጥበብና፡
የዕውቀት፡ አምላክ፡) በገባ፡ በዘጠነኛው፡ ቀን፡ ሠራዊቱን፡ ይዞ፡
በመሳፍንቱ፡ ታጅቦ፡ ከናፓታ፡ ተነሣ፡ በመርከብ፡ ተጉዞ፡ ወደ፡
ቴብ፡ ከተማ፡ በደረሰ፡ ጊዜ፡ ዘውዱን፡ እንደደፋ፡ ከመርከቡ፡
ወረደ፡ ተዘጋጅቶ፡ በቀረበለት፡ በሚያምረው፡ ሠረገላ፡ ተቀምጦ፡
ወደ፡ ሒርሞፖሊስ፡ ሔደ፡ በደረሰም፡ ጊዜ፡ በሰው፡ ሁሉ፡ ልብ፡
ፍርሃት፡ ገባ፡ የግርማውም፡ ብርሃን፡ እስከ፡ እስያ፡ እንጸባረቀ፡
ይኸውም፡ ማለት፡ የግርማዊነቴ፡ ገና፡ እስከ፡ ምሥራቅ፡ ድረስ፡
ተሰማ፡ ከዚህ፡ በኋላ፡ በፊቱ፡ ለቆመት፡ የጦር፡ ሹማምንቱ፡ እንደዚህ፡
አላቸው፡ «በዚህ፡ ዓይነት፡ እየተዋጋችሁ፡ የትእዛዜን፡ ፍጻሜ፡
የምታዘገዩት፡ ከሆነ፡ የማደርገውን፡ ሽብር፡ ለታሕታይ፡ ግብ፡
አሳያታለሁ፡...»

ንጉሡ፡ ፒያንኪ፡ ይሽን፡ ከተናገረ፡ በኋላ፡ ሠፈሩን፡ በተከበበችው፡
ከተማ፡ ምዕራብ—ደቡብ፡ በኩል፡ አድርጎ፡ በየቀኑ፡ ያስወጋት፡
ዝመር፡ ነምሩድና፡ ጦሩ፡ ከቅጥሩ፡ ውስጥ፡ ሆነው፡ ስለተሸሸጉና፡
ለዓመታት፡ ስላስቸገሩ፡ በቅጥሩ፡ ዙሪያ፡ አፈርና፡ ዓል፡ እየሰበሰባችሁ፡
ረዣዥም፡ ድድቅ፡ ሥሩ፡ የንጩት፡ መሰላልም፡ እዘጋጁ፡ ብሎ፡
እዘዘ፡ ድድቁና፡ መሰላሉ፡ ተሠርቶ፡ በቁመት፡ ከቅጥሩ፡ መብለጡ፡
ከተገመተ፡ በኋላ፡ ወታደሩ፡ በዚያ፡ ላይ፡ እየወጣ፡ ግማሹ፡
በቀስት፡ ግማሹ፡ በደንጋይ፡ እየወረወረ፡ እቅጥሩ፡ ውስጥ፡
ያሉትን፡ በየቀኑ፡ ይደባድቡዋቸው፡ ዝመር፡ በ፫ኛው፡ ቀን፡
በከተማዋ፡ ውስጥ፡ ያሉትን ትንፋሽ፡ አጥተው፡ ደክሙ፡

ስለዚህ፡ ወርቅና፡ ልዩ፡ ልዩ፡ የከበረ፡ ደንጋይ፡ ልብስ፡ ለገጸ፡
በረከት፡ የሚሆን፡ የያዙ፡ መልእክተኞች፡ ከቅጥሩ፡ ውስጥ፡ እየተ

ላኩ፡ መውጣት፡ ዝመሩ፡ ንጉሡ፡ ነምሩድም፡ ኔሱቴንቴምህ፡ የም
ትባለዋን፡ ሚስቱን፡ የፒያንኪን፡ ሚስቶችና፡ እገቶች፡ ለምና፡
በነሱ፡ አማካይነት፡ ፒያንኪን፡ እንድታማልደው፡ ላካት፡ አሲም፡
ከቅጥሩ፡ ውስጥ፡ ወጥታ፡ ወደፒያንኪ፡ ሚስቶችና፡ እገቶች፡ ሠፈር፡
መጥታ፡ በነሱ፡ ራት፡ ተደፍታ፡ እንደዚህ፡ ስትል፡ ለመነቻቸው፡
« ወደኔ፡ ኑ፡ (፩) » የንጉሥ፡ ሚስቶችና፡ እገቶች፡ ልጆችም፡
የቤተ፡ መንግሥትን፡ ጌታ፡ የሆሩሰን፡ (፪) « ልብ፡ አራሩልኝ፡
መንፈሱ፡ ከፍ፡ ያለ፡ ፍርዱም፡ ታላቅ፡ ናትና »

እርሷም፡ በነርሱ፡ ልመናና፡ አማላጅነት፡ የፒያንኪን፡ ልብ
ከአለሰለሰች፡ በኋላ፡ ባሏ፡ ወደ፡ እለበት፡ ቅጥር፡ ተመለሰች፡
በዚህ፡ ጊዜ፡ ነምሩድ፡ ሚስቱን፡ እፈት፡ አስቀድሞ፡ ዘውዱን፡ እን
ዳደረገ፡ ወደፒያንኪ፡ መጣ፡ በፊቱም፡ እንደዚህ፡ ሲል፡ ተናገረ፡
« የሕይወትን፡ መንገድ፡ ዘጋህ፡ እንደ፡ ፍላግ፡ ወደሰማይ፡ እንኳ፡
ብበር፡ ትደርሱብኛለህ፡ የደቡብ፡ አገሮች፡ ተሸነፉ፡ የሰሜንኾም፡
እጉንበሱ፡ በጥላህ፡ ሥር፡ መኖር፡ እንችላለን፡ ፤... እነዚህ፡
የገበሩላህ፡ ይቆጠርና፡ እኔ፡ ከነሱ፡ የበለጠ፡ እስጣለሁ »

ይኸን፡ ተናገሮ፡ ሲጨርስ፡ ብዙ፡ ወርቅና፡ ብር፡ ዕንቁ፡
መሣሪያ፡ ብረት፡ በያይነቱ፡ ሰጠና፡ ግምጃ፡ ቤቱን፡ መላው፡
ቀጥሎ፡ እሱው፡ ራሱ፡ በቀኝ፡ እጁ፡ ፈረሱን፡ (የጭንጎን፡) በግራ፡
እጁ፡ በሰማያዊ፡ ዕንቁና፡ በወርቅ፡ የተሠራ፡ ጸናጽል፡ ይዞ፡ መጥቶ፡
ለንጉሡ፡ ለፒያንኪ፡ አቀረበ፡

ይኸ፡ ሁሉ፡ ከሆነ፡ በኋላ፡ ፒያንኪ፡ ከቤተ፡ መንግሥቱ፡
ተነሥቶ፡ ወደ፡ ቶት፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ሔደ፡ « ከህፍቱም፡ ወታደሩም፡
በደስታ፡ ተቀበሉት » ከዚያ፡ ወደ፡ ነምሩድ፡ ቤተ፡ መንግሥት፡ ሔደ፡
ከፍሉን፡ ሁሉ፡ ግምጃ፡ ቤቱንም፡ የፈረሰ፡ ቤቱንም፡ ጉበኝ፡ ሚስ
ቶችንና፡ እገቶችንም፡ አስጉበኛቸው፡ በዚህም፡ መካከል፡ ፈረሰ
ችና፡ ከብቶች፡ ተርበው፡ ዓይቶ፡ ነምሩድን፡ በጣም፡ ወቀሰው፡

(፩) ወደኔ፡ ኑ፡ ግለጽ፡ ቅረቡኝ፡ አማልዲኝ፡ ግለጽ፡ ነው፡

(፪) ሆሩሰ፡ የታሕታይ፡ ግብ፡ እምላክ፡ ጭንቀት፡ በአጥራ፡ የሚመለስ፡ ነው፡
ሰለዚህ፡ ሴትዬ፡ ፒያንኪን፡ በራሱ፡ አገር፡ እምላክ፡ ስም፡ መለመድ፡ ነው፡

እንደዚሁም፡ በዚህ፡ ሰሞን፡ ፔሩባስት፡ የሚባለው፡ የሂራት
ሴዎፖሊስ፡ ንጉሥ፡ ገጸ፡ በረከቱን፡ ይዞ፡ ወደ፡ ፒያንኪ፡ መጣ፡
በፊቱም፡ በቀረበ፡ ጊዜ፡ እንደዚህ፡ አለ፡ « ሆሩሰ፡ ሆይ፡ ከብር፡
ላንተ፡ ይገባል፡ ድል፡ እድራጊ፡ ሆይ፡ ኮርማዎችን፡ የምታባርር፡
ኮርማ፡ ነህ፡ በጥልቁ፡ ሲኦል፡ ነበርሁ፡ በጨለማም፡ ተውጡ፡
ነበር፡... በችግራ፡ ቀን፡ ካንተ፡ በቀር፡ የደረሰልኝ፡ የለም፡ ድል፡
እድራጊው፡ ንጉሥ፡ ሆይ፡ ጨለማ፡ ከኔ፡ እንዲርት፡ አባረርህልኝ፡
ከሀብቴ፡ ጋር፡ አገልጋይህ፡ ነኝ፡ ሔራትሴዎፖሊስ፡ ለቤተ፡ መንግ
ሥትህ፡ ይገብራል፡ እነሆ፡ ከከጥክብት፡ በላይ፡ የሐርማኪስ፡ (፩)፡
ምስል፡ የሱ፡ ሕይወት፡ ያንተ፡ ሕይወት፡ ነው፡ እሱን፡ ችግር፡
እንደማይገጥመው፡ አንተም፡ ለዘለዓለም፡ የምትኖረው፡ ፒያንኪ፡
ንጉሥ፡ ሆይ፡ ምንም፡ ችግር፡ አይደርስብህም »

የዚህ፡ ጉዳይ፡ ከተፈጸመ፡ በኋላ፡ ግርማዊነቱ፡ (ፒያንኪ)፡
ርህን፡ ወደምትባል፡ ከተማ፡ ሔደ፡ በደረሰም፡ ጊዜ፡ በዚች፡ ከተማ፡
ብዙ፡ የታሕታይ፡ ግብ፡ ወታደሮች፡ ነበሩባት፡ ትጽጌም፡ ረዣ
ኾም፡ መዚጊያዎቿም፡ በጽኑ፡ የተዘጉ፡ ናቸው፡ ግለትን፡ በማ፡
ሌሎች፡ ትልልቅ፡ ከተሞችና፡ ነገሥታት፡ ያልመከቱትን፡ ይጁ፡
ቲንሽ፡ ከተማ፡ ለመመከት፡ በመጥከሯ፡ እዚህ፡ ላይ፡ ፒያንኪ፡
የተገረመ፡ ወይም፡ የተናደደ፡ ይመስላል፡ ለነሱም፡ እላከው፡ መል
እከት፡ ውስጥ፡ የጥንት፡ ፈርዖኖች፡ ኢትዮጵያውያንን፡ እስገበርን፡
በማለት፡ ፈንታ፡ « ምስኪኖቼን፡ እስገበርን » ብለው፡ የተናገሩበ
ትን፡ የበድብና፡ የግኮሰስ፡ ቃል፡ አሁን፡ ፒያንኪ፡ በነዚህ፡ ግብ፡
ውያን፡ ላይ፡ መልሶ፡ ሠራበት፡ ቢሆንም፡ ሰድብ፡ ጨምሮ፡ ቢል
ከም፡ ባንድ፡ ወገን፡ ደግሞ፡ አለአትግቸው፡ ለመመከት፡ ስላሰቡ፡
አዝናላቸው፡ ምክርም፡ ጨምሮ፡ ከማስጠንቀቅ፡ አልቦዝንም፡
ቃሉም፡ ይህ፡ ነው፡ « እናንተ፡ በሞት፡ የምትኖሩ፡ ደካሞች፡...
ምስኪኖች፡ መዝጊያችሁን፡ ስትከፍቱ፡ ቲንሽ፡ ጊዜ፡ ያለፈ፡ እን
ደሆን፡ በማደርገው፡ እልቂት፡ ፈራጆች፡ (ታላፊዎች)፡ ትሆናላ

፩-፡ ሐርማኪስ፡ የሴቷ፡ እምላክ፡ የሐትሐር፡ (ሐደር)፡ ባል፡ የሂራትሴዎፖሊስ፡
እምላክ፡ በጽሐብ፡ እርያም፡ የሚናገረው፡ ከሥራት፡ እስከ፡ ምዕራብ፡ የሚኖ
ጠው፡ ዕልይ፡

ችሁ፡ . . . . . ለሕይወት፡ የከፈትሁላችሁን፡ መዝጊያ፡ አትዝጉ፡
 . . . . . ሞትን፡ አትምረጡ፡ በአገር፡ ፊት፡ ሕይወትንም፡ አትናቁ።

ይኸን፡ ቃል፡ ሲሰጥ፡ እነሱም፡ ምንም፡ ሳያመነቁ፡ በቶሉ፡
 እንደዚህ፡ የሚል፡ መልስ፡ ላኩ፡ «የአምላክ፡ ጥላ፡ በራሱህ፡ በለ
 አሰ፡ የትትም፡ ልጅ፡ (፩) = ከንዱን፡ ከሰጠህ፡ ቃልህ፡ ከአምላክ፡
 አንደበት፡ እንደወጣ፡ ተቆጥሮ፡ ወዲያው፡ ይፈጽማል፡ አምላክም፡
 እንደወሰደህ፡ በሥራህ፡ ሁሉ፡ ይታወቃል። ከተማዋና፡ መዝጊያ
 ምቹ፡ ከሥልጣንህ፡ በታች፡ ናቸው፡ እንደልባችን፡ አስወጣን፡
 አስገባን»።

ይህ፡ ቃል፡ በደረሰው፡ ጊዜ፡ ፒያንኪ፡ ጦርነቱን፡ አቋጥ፡
 ልመናቸውን፡ ሰምቶ፡ በሰላም፡ እንዲወጡ፡ ፈቀደላቸው።

ከነርሱም፡ መካከል፡ የታፍኔትት፡ ልጅ፡ አብሮ፡ ነበር፡ የን
 ጉሁም፡ ወታደሮች፡ ወደ፡ ከተማዋ፡ ውስጥ፡ ገቡ። እንደ፡ ነፍስ፡
 እንኳን፡ አላጠፋም።

በሰላም፡ ለሚግረክ፡ ጠላት፡ ፒያንኪ፡ ርገሩን፡ ነው፡ በጦር
 ነት፡ ላይ፡ ካልተገደደ፡ በቀር፡ የማንንም፡ ነፍስ፡ በከንቅ፡ ማዋ
 ፋት፡ አይወድም፡ ነበር። የሚጥጋውንም፡ አገርና፡ ከተማ፡ አስቀ
 ድሞ፡ እንደሚገባ፡ ሳይመክርና፡ ሳያስጠነቅቅ፡ ውጊያ፡ አይዝም
 ርም፡ ነበር፤ የጦር፡ አለቆቹም፡ በዚሁ፡ ዓይነት፡ እንዲሠሩ፡ ጥብቅ፡
 ትእዛዝ፡ ሰጥቷቸዋል። ይኸም፡ ሁኔታ፡ ፒያንኪ፡ አምላኩን፡ የሚ
 ፈራ፡ የሕሊና፡ ሰው፡ እንደ፡ ነበረ፡ ደገና፡ አድርጎ፡ ያስረዳል።
 ትእዛዝም፡ ምክርም፡ ሲሰጥ፡ ያነጋገሩ፡ ቅርጽ፡ በምሳሌ፡ በፍልስ
 ፍና፡ የተቀረጸ፡ ነው። ፍልስፍና፡ በጨመርበትም፡ ዘመርዋራና፡
 ጥምዝ፡ ወይም፡ ጥልቅ፡ ሳይሆን፡ አነጋገሩ፡ ሰማንም፡ ተርታሰው፡
 የሚገባ፡ ግልጽና፡ ቀርጥ፡ የሆነ፡ ቃል፡ ነው። ይኸንንም፡ ከዚህ፡
 በፊት፡ ከተመለከትነው፡ በቀር፡ ወደ፡ ፊት፡ በሚይዛቸው፡ ከተ
 ሞች፡ ላይ፡ ለምክርና፡ ለማስጠንቀቂያ፡ የሚልካቸው፡ ቃላት፡
 ያስረዱናል።

የሮገን፡ ከተማ፡ ከያዘ፡ በኋላ፡ ግርማዊነቱ፡ ሚሪቱም፡ ወደ፡
 ምትባለዋ፡ ከተማ፡ አመራ፡ ይህቺም፡ ከተማ፡ ሶካሪስ፡ የሚባለው፡

(፩) አሞን።

ንጉሥ፡ የነበረባት፡ ከተማ፡ ናት። ሰሞኑንም፡ የሶካሪስ፡ ጦርና፡
 የፒያንኪ፡ ጦር፡ ሲዋጋባት፡ በንብቷል። አሁን፡ ግን፡ ዘለዓለም፡
 የሚኖረው፡ የሁለቱም፡ አገር፡ ንጉሥ፡ የአሞን፡ ልጅ፡ ፒያንኪ፡
 መጥቷል፡ ግለትን፡ ሰምተው፡ ፍርሃት፡ ይዟቸው፡ የከተማዋን፡
 ቅጥር፡ ዘጋግተው፡ ተቀምጠዋል። ፒያንኪም፡ ከነሠራዊቱ፡ በደ
 ረሰ፡ ጊዜ፡ ከማስወጋቱ፡ በፊት፡ እንደልማዱ፡ ቁርጠኛ፡ መልእክ
 ቱን፡ እንደዚህ፡ ሲል፡ አስቀደመ፡ « በፈታችሁ፡ ሁለት፡ የመን
 ገድ፡ መሥመር፡ አስቀምጡ፡ እንደፍላጎታችሁም፡ ምረጡ፡ ብት
 ከፍቱ፡ ሕይወትን፡ ብትዘጉ፡ ሞትን፡ ታገኛላችሁ። ግርማዊነቱ፡
 በተዘጋ፡ ከተማ፡ ላይ፡ ግለፍ፡ አይችልም። እነሱም፡ ወዲያው፡
 ከተማዋን፡ ከፈቱና፡ የፒያንኪ፡ ጦር፡ በሰላም፡ ገባባት። ፒያንኪም፡
 ገብቶ፡ ግምጃ፡ ቤቱን፡ ቤተ፡ መንግሥቱን፡ ቤተ፡ መቅደሱን፡
 ሁሉ፡ ከጉበኝ፡ በኋላ፡ በዚች፡ ከተማ፡ ለሚገኘው፡ አምላክና፡ ለራ
 ሱም፡ ለአሞን፡ መሥዋዕትና፡ ስጦታ፡ አቅርቦ፡ ጨረሰ። ከዚያ፡
 አልፎ፡ ወደ፡ ቶታዊ፡ ከተማ፡ ደረሰ፡ በዚች፡ ከተማ፡ ምንም፡ እን
 ኳን፡ የታሕታይ፡ ግብፅ፡ ወታደሮች፡ በርከተው፡ ቢገኙባት፡ እንደ
 ሌሎች፡ ከተሞች፡ ቅጥራቸውን፡ ዘግተው፡ ለመከላከል፡ አልደፈ
 ሩም። ስለዚህ፡ ፒያንኪ፡ እንደደረሰ፡ መዝጊያቸውን፡ ከፍተው፡
 በፊቱ፡ ተደፍተው፡ እንደዚህ፡ ብለው፡ ተቀበሉት፡ « አባትህ፡
 የውርሉን፡ ቅርስ፡ ላንተ፡ አዘጋጅቶልሃል፡ (፩) = የሁለቱ፡ ዓለ
 ሞች፡ (ኢትዮጵያና፡ ግብፅ)፡ ጌታ፡ እንደመሆንህ፡ እነሆ፡ ገንዘብ
 ችህ፡ ናቸው። ዓለምን፡ የምትጓዝ፡ ጌታ፡ ነህ። ይኸን፡ ብለው፡
 ከተማዋን፡ ከነህብቷ፡ ሲያስረክቡት፡ እሱም፡ ወደቤተ፡ መቅደላ
 ቸው፡ ሕዶ፡ ለመሥዋዕት፡ የሚያደርጉትን፡ በሬ፡ ኮርማ፡ ዳክዬ፡
 ሌላውንም፡ በያይነቱ፡ ብዙ፡ ነገር፡ በጣቸው።

ፒያንኪ፡ እንደዚህ፡ እያደረገ፡ እሺ፡ ብለው፡ በተቀበሉት፡
 ከተሞች፡ በሰላም፡ እምቢ፡ ባሉት፡ ላይ፡ በጦር፡ ኃይል፡ እየገባ፡
 ብዙ፡ የታሕታይን፡ ግብፅ፡ ከተሞች፡ ያዘ። ከዚህ፡ ቀደም፡ እንዳ
 ልነው፡ አስቀድሞ፡ በጥበብ፡ በምሳሌ፡ እያደረገ፡ ሳይመክርና፡ ሳያ
 ሰጠነቅቅ፡ አንድም፡ ከተማ፡ እንዳልመታም፡ እንዳላሰመታም፡

(፩) አሞን፡ ወይም፡ ሶካሪስ፡ ግለታቸው፡ ይሆን።

ይኸው፡ ታሪኩ፡ ይነግርለታል ። ይኸም፡ የርሱ፡ አያያዝ፡ ከርሱም፡ ከነዚያም፡ ወገን፡ በከንቱ፡ የሚጠፋውን፡ የብዙ፡ ሰው፡ ነፍስ፡ ያድናል ። በገባበት፡ ከተማ፡ ያገኘውን፡ የሕዝቡን፡ ባይሆን ያመጠበትን፡ (የሸፈተበትን)፡ ንጉሥ፡ ወይም፡ ሹም፡ ሀብት፡ ግማሹን፡ ለራሱ፡ እምላክና፡ ቤተ፡ መንግሥት፡ ወርሶ፡ ግማሹን፡ ደግሞ ለዚያው፡ ለገባበት፡ ከተማ፡ እምላክ፡ እድሉ፡ እሱም፡ ራሱ፡ የየከተማውን፡ እምላክ፡ ባይንቅ፡ በእኩብርት፡ ተሳልሞ፡ ነገሥታቶቻቸው፡ የሚያደርጉትን፡ ሥርዓት፡ ሁሉ፡ በትክክል፡ ፈጽሞ፡ ሕዝቡንም፡ ከሀፍቱንም፡ ያስደስታል ። ይኸም፡ ይዞታው፡ ጎዥነቱን፡ ዝናውን፡ እስተዳደሩን፡ አቃንቶለታል ። የርሱንም፡ መንገድ፡ በኋለኛው፡ ዘመን፡ ከ፩፻፶፡ ዓመት፡ በኋላ፡ የግሪክ፡ ንጉሥ፡ ትልቁ፡ እስክንድር ። በ፪፻፵፰—፪፻፳፫፡ ዓመት፡ መካከል፡ በወረራቸው፡ እገሮች፡ ሳይ፡ እንደ፡ ተከተለውና፡ እንደተጠቀመበት፡ ይታያል ። እስክንድርን፡ የዚህን፡ ዓይነት፡ የእመራር፡ ዘዴ፡ የመከረው፡ መምህሩ፡ አራሹቶት፡ (አርሰጣጣሊስ) ሲሆን፡ ፒያንኪን፡ የመከረው፡ ሌላ፡ መምህር፡ መኖሩን፡ ወይም፡ ራሱ፡ ለራሱ፡ መምህር፡ ሆኖ፡ በሚገባና፡ በቀና፡ መንገድ፡ እንደተመራ፡ ጽሑፉ፡ አይናገርም ።

የሆነ፡ ሆኖ፡ አሁንም፡ ከተማዎቹ፡ ጨርሰው፡ አልተያዙም ። ብዙ፡ ከተሞች፡ ቢያዙም፡ ብዙ፡ መሳፍንትና፡ እስፈሪ፡ የነበረው፡ ንጉሥ፡ ነምሩድ፡ ሲገቡም፡ ገና፡ በሰሜን፡ በኩል፡ ዋናው፡ ፈርዖን፡ ነኝ፡ ብሎ፡ ወራዊትም፡ ነገሥታትም፡ ይዞ፡ የሚጠብቀው፡ ታፍነትን፡ ገና፡ አልገባም ። እርሱም፡ በበኩሉ፡ ለውጊያ፡ ብዙ፡ ድርጅት፡ እድርዓል ። ከርሱ፡ ጋር፡ የነበረው፡ ነምሩድ፡ ብቻ፡ ተሸንፎ፡ ሲገባ፡ የቀሩት፡ ሶካሪስ፡ እሶርኮን፡ የሚባሉት፡ ሁለት፡ ነገሥታት፡ ከርሱ፡ ጋር፡ ሆነው፡ የጦርነቱን፡ ጊዜ፡ ይጠባበቃሉ ። እንደዚሁም፡ ታላቂቱ፡ የፈርዖኖቹ፡ ከተማ፡ መምሪስ፡ (፩)፡ ገና፡ አልተያዘችም ። ይኼም፡ የመምሪስ ከተማ፡ ከቴብ፡ በፊት፡ የተመሠረተች፡ የጥንታውያኑ፡ ፈርዖኖች፡ ዋና፡ ከተማ፡ ናት ። በውስጧም፡ ያለው፡

፩፤ መምሪስ፡ ወይም፡ መነፍ፡ እያል፡ የፋሪስ፡ መደብር፡ መጽሐፍ፡ የሚጠቅሳት ።

የልዩ፡ ልዩ፡ አማልክትና፡ በተለይ፡ የፕተህ፡ ቤተ፡ መቅደስና፡ ምስል፡ የነገሥታቱ፡ የካህናቱ፡ ሐውልት፡ የቤተ፡ መንግሥቱ፡ እዳራሽ፡ ብዙ፡ ነው ።

በቴብና፡ በናፓታ፡ የአሞን፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ እንደ፡ ደብር፡ እንደሚቆጠር፡ በመምሪስ፡ ደግሞ፡ የፕታህ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ለመጥር፡ ነው ። ስለዚህ፡ ፒያንኪ፡ ይኼን፡ ታላቅ፡ ከተማ፡ ለመያዝ፡ ወደፊት፡ ገመገመ ። ወደ፡ ከተማዋም፡ በተጠጋ፡ ጊዜ፡ በውስጧ፡ ለሚኖሩት፡ መልእክት፡ እዘጋጀ ። እንደ፡ ከተማዋ፡ ታላቅነት፡ በውስጧ፡ እንደሚገኙት፡ እንደክቡራኑ፡ ሊቃኑ፡ ካህናት፡ እንደ፡ ልዑላኑ፡ መሳፍንት፡ የደረጃ፡ መጠን፡ መልእክቱ፡ የለበሰሰ፡ አክብር፡ የተጨመረበት፡ ነበር፡ እንጂ፡ ለሌሎቹ፡ ለተርታዎቹ፡ ከተሞች፡ እንደላከላቸው፡ ዓይነት፡ አለመሆኑ፡ የሚቀጥለው፡ የመልእክቱ፡ ገግግር፡ ያስረዳል ።

« በዚች፡ ከተማ፡ ውስጥ፡ የምትኖሩ፡ መዝጊያችሁን፡ እትዝጉ፡ እትዋጉ፡ ሱ፡ እምላክ፡ (ሱ፡ ወይም፡ በሐ፡ የፀሐይ፡ ልጅ፡ እምላክ፡ ነው፡) በዘመን፡ መግቢያ፡ ባይ፡ እንደ፡ ነበረ፡ እኔም፡ እንደሱ፡ ገብቼ፡ እወጣለሁ ። እርምጃዬን፡ ያልገፋችሁ፡ እንደሆነ፡ ለፕታህና፡ በመምሪስ፡ ከተማ፡ ለሚገኙት፡ አማልክት፡ መሥዋዕቱንና፡ መባዓዬን፡ አቀርባለሁ፡ በሴት፡ (ሌላ፡ ዓይነት፡ ፀሐይ፡ እምላክ፡) ቤተ፡ መቅደስ፡ ሶካሪስ፡ ይፈጽም፡ የነበረውን፡ ሥርዓት፡ ሁሉ፡ እፈጽማለሁ ። ፕታህንም፡ በጥንታቱ፡ እመለከታለሁ ። በሰላምም፡ እመለሳለሁ፡ ከተማዋን፡ በመልካም፡ እይዛታለሁ፡ ትድንግለች፡ የሕፃናት፡ ዋይታ፡ እይሰማም፡ ተመልክቱ፡ የደቡብን፡ ከተሞች፡ የእምላክን፡ ቃል፡ ካስተሐቀሩት፡ በቀር፡ አንድ፡ ሰው፡ እንኳን፡ አልተገደለም ። ሥቃይ፡ የተወራው፡ ለጋጥእ፡ ነው » ።

በዚሁ፡ መካከል፡ ታፍናቅታ፡ ከሰሜን፡ ወደ፡ መምሪስ፡ መጥቶ፡ የመምሪስ፡ ከተማ፡ ኃይለኛ፡ ናት፡ ወታደሮቿም፡ ጉበዞች፡ ናቸው ። በምሥራቅም፡ ወገን፡ በባሕር፡ የተከበበች፡ ሰለሆነች፡ ጠላትን፡ አታስገባም ። ገንዘብ፡ ስንት፡ ዘይት፡ በሰሜን፡ ላሉት፡ ወታደሮች፡ ስጥቼ፡ ከሰሜን፡ ተመልሼ፡ እስከመጣ፡ ድረስ፡ መክቱ፡

ብሉ፡ ለሹማምንቱ፡ መከሮ፡ ሠረገላውን፡ ትቶ፡ በፈረሱ፡ ተጋብቶ፡ ሔዶ፡ ነበርና፡ የመምረሰ፡ ከተማ፡ ነዋሪዎች፡ የፒያን ኪን፡ ምክር፡ ሰምተው፡ (ትጥሩን) ሊከፍቱ፡ አልፈሉም።

በሰዚህ፡ ፒያንኪ፡ የዚህኑ፡ እርግጠኛነት፡ ሲያውቀው፡ ወደ ከተማዋ፡ ተጠግቶ፡ በሰሜን፡ በኩል፡ የወንዙ፡ ወጥ፡ እስከ፡ ቅጥሯ፡ መመላቱን፡ በሌላውም፡ ወገን፡ ከተማዋ፡ ከቀድሞው፡ በቀር፡ ባዲሰ፡ ሥራ፡ በደንብ፡ የተመሸገችና፡ የግትደፈር፡ መሆኗን፡ እየዞረ፡ ተመለከተ። በቅጥሯ፡ ዙሪያም፡ ምን፡ ግድረግ፡ እንደሚቻል፡ ሹማምንቱ፡ ብዙ፡ ንግግር፡ አደረጉ። በመጨረሻም፡ በሐርጥ፡ ሹሉ፡ እንደ፡ አደረጉት፡ በቅጥሯ፡ ልክ፡ ድድቅና፡ መሰላል፡ ሠርተን፡ እንገባለን። የሚል፡ አባብ፡ አቀረቡ። ፒያንኪም፡ የቀረበው፡ ምክር፡ ሁሉ፡ ሰውነቱን፡ እላበደሰተውም፡ የጉዳዩም፡ መራዘም፡ እንደነበር፡ አስቆጣው። እንዲህም፡ «አለ፡ በሕይወቴ፡ በራ፡ (ፀሐይ)፡ ፍቅር፡ ባለባቴ፡ በእሞን፡ ቸርነት፡ (እጋ?)፡ ይኸን፡ ሁሉ፡ ያደረግሁት፡ በእሞን፡ ትእዛዝ፡ ነው። ይህ፡ ግን፡ የሰው፡ ልጆች፡ ንግግር፡ ነው። ... እሞንን፡ በልባቸው፡ እላለቀመውትም፡ ትእዛዙንም፡ እላወቁም፡ ይኸንንም፡ ሁሉ፡ እሞን፡ ያደረገው፡ (ልባቸውን፡ ያጸናው)፡ የሽብርን፡ ጋይል፡ ለማሰራት፡ ሲል፡ እውቆ፡ ነው። እንግዲህ፡ ይኼን፡ ከተማ፡ እንደ፡ እንድ፡ ግዕበል ሆኜ፡ እንደ፡ እነሣት፡ አባቴ፡ እሞን፡ አዚል።»

ከዚህ፡ በኋላ፡ ፒያንኪ፡ ጀልባዎችን፡ ታንኳዎችን፡ መርከቦችንም፡ ሁሉ፡ ሰብስቦ፡ ብሉ፡ እዚዘ፡ በባሕሩ፡ በኩል፡ አድርገው፡ ወደ፡ ከተማው፡ ውስጥ፡ እንዴት፡ እንደሚገቡ፡ ዝግጅቱ፡ ከተፈጸመ፡ በኋላ፡ ለሚገቡት፡ ወታደሮች፡ እሱው፡ ራሱ፡ መሪና፡ አዛዥ፡ ሆኖ፡ በመርከብ፡ ገባ፡ ገንባር፡ ቀደም፡ ለሆኑት፡ ወታደሮችም፡ እንደዚህ፡ የሚል፡ ትእዛዝ፡ ሰጠ፡ እሁን፡ ግግሻቸው፡ ከተማዋን፡ ወጥ፡ ግግሻቸው፡ ደግሞ፡ በበር፡ በኩል፡ ወደ፡ ውስጥ፡ ገቡ። የሚግረክ፡ ሹም፡ ስታገኙ፡ እይገባዎና፡ እንዳትገፉት፡ ደቡብንና፡ ሰሜንን፡ ከያዝን፡ ወዲህ፡ በሁለቱ፡ እገሮች፡ መካከል፡ በዚች፡ በመምረሰ፡ ተቀምጠን፡ እረፍት፡ እናደርጋለን። ይኸን፡ ከተናገረ በኋላ፡ ወታደሮቹ፡ ተኸጉድጉደው፡ ከመርከብና፡ ከየሃልባቸው፡

ሳይ፡ እየወረዱ፡ ወደ፡ ከተማዋ፡ ውስጥ፡ ገቡ። ብዙም፡ ሰው፡ ፈጽሞ ተጥሎም፡ ራሱ፡ ፒያንኪ፡ ከነጦሩ፡ ገብቶ፡ ትልቁን፡ ከተማ፡ መምረሰን፡ ያዛት።

ዜና፡ መዋዕሉ፡ እንደሚለው፡ በግግሥቱ፡ ብዙ፡ ሹማምንት፡ ከነሕይወታቸው፡ ተማርከው፡ እፈቱ፡ ቀረቡ። ንጉሡም፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ ሁሉ፡ እንዲጠበቅ፡ ብዙ፡ ሰው፡ አስቀድሞ፡ ላከና፡ ቀጥሎ፡ እሱው፡ ራሱ፡ ሔዶ፡ ለሐ፡ ቃ፡ ጥታህ፡ ጌታ፡ እንደነገሥታቱ፡ ልማድ፡ ወይኑን፡ አቀረበ። መምረሰንም፡ በዕጥታህ፡ ጌታ፡ እንደነገሥታቱ፡ ልማድ፡ ወይኑን፡ አቀረበ። በዕጣንና፡ በሽቱ፡ ቀደላት። ካህናቱንም፡ በየቦታቸው፡ እንዲገቡ፡ ፈቀደላቸው። ቀጥሎ፡ ወደ ትልቱ፡ ወደጥታህ፡ የአማልክት፡ አባት፡ የመምረሰ፡ ጠባቂ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ሔዶ፡ በቤተ፡ መቅደሱ፡ በራሩ፡ ላይ፡ እንደልማዱ፡ ሰውነቱን፡ እነፃ። ከዚያ፡ ወደ፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ ገብቶ፡ ለአባቱ፡ ለጥታህ፡ የበሬ፡ ወይፈን፡ የዳክዬ፡ መሥዋዕት፡ አቀረበ። ከቤተ፡ መቅደሱ፡ ወጥቶ፡ ወደ፡ አዳራሹ፡ ሔዶ፡ ... በዚያም፡ ባለፈውም ሰው፡ ዙሪያ፡ ያሉት፡ የሀሪፔቲኒ፡ የፒኒናው፡ ጸጸ፡ ... እገር፡ ተከላካዮች፡ መጥፋታቸውንና፡ የየከተማቸው፡ መግቢያ፡ ከፍት፡ መሆኑን፡ ሰማ። ቀጥሎ፡ የማሱለለ፡ ... አለቆችና፡ ንጉሡ፡ አሉቸት፡ ሁሉም፡ የታሕታይ፡ ግብፅ፡ ሹማምንት፡ ግብራቸውን፡ እየያዙ፡ መጥተው፡ የግርማዊነቱን፡ ብርሃን፡ ለማየት፡ መጡ።

ግርማዊነቱም፡ የመምረሰን፡ ከተማ፡ ሀብት፡ ለእሞንና፡ ለጥታህ፡ ... አከፋፈለ።

ቀጥሎ፡ ንጉሡ፡ ወደምሥራቅ፡ አመራ፡ በኬሮ፡ ለሚቀመጠው፡ ለቱም፡ (የሌሊት፡ ፀሐይ)፡ ለሌሎችም፡ አማልክት፡ በአማሕ፡ (ምውታን፡ የሚወጡበት፡ በር)፡ ለሚቀመጡትም፡ ግናቸውንም፡ መፋፋትና፡ ደስታ፡ ያገኙ፡ በንድ፡ በለዓለም፡ ሕያው፡ የሆነው፡ ፒያንኪ፡ የበሬና፡ የወይፈን፡ የዝዬ፡ መሥዋዕት፡ አቀረበ፡ ... ያቀረቡለትን፡ ሀብትና፡ ከብት፡ ግማሹን፡ ለእሞን፡ ግማሹን ለጥታህ፡ የቀረውንም፡ ለቀሩት፡ አማልክት፡ አደላድሎ፡ ሲጨርሱ፡ ወደ፡ ሔሌዎ፡ ሊሰጡ፡ ሔዶ። በዚያም፡ ለፀሐይ፡ እምላክ፡ ጉህ-ሲቀድ፡ (ፀሐይ፡ ራራዋን፡ በምትፈነጥቅበት፡ ጊዜ)፡ የነጭ፡ በሬ፡

መሥዋዕት፡ አቀረበ ። . . . ከዚህም፡ ጋር፡ ወተት፡ ሸቱ፡ ከርቤ፡
ዕጣን፡ ሰጠ ። የመሥዋዕቱ፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ሲያልቅ፡ ወደ፡ ራ፡
ፀሐይ፡ ወደ፡ ቱም፡ (ጨርቃ)፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ገብቶ፡ የመ
ዝጊያውን፡ ቁልፍ፡ እሱው፡ ራሱ፡ ከፍቶ፡ ምስላቸው፡ (ሐውልታ
ቸው)፡ ወዳለበት፡ ብቻውን፡ ተጠግቶ፡ ጸሎቱንና፡ ስግደቱን፡
ጨርሶ፡ ወጣ፡ ካህናቱም፡ አመሰግኑት ። ስለርሱም፡ ደኅንነት፡
ጸሎት፡ አደረሱ ። . . . »

ከዚህ፡ በኋላ፡ ከቤተ፡ መቅደስ፡ ወጥቶ፡ ወደ፡ አትሪቢስ፡
ወንዝ፡ በተለይ፡ በከሃኒ፡ ደቡብ፡ ድንኳን፡ አስተክሎ፡ ሠፈር፡ አደ
ረገ ። በዚህም፡ ሳለ፡ የሰሜን፡ ነገሥታት፡ አሶርኮን፡ ጀኛው፡ የቡ
ባስቲ፡ ንገሡ፡ ኢአፑት፡ የቲንቲ፡ ሪሙ፡ ንጉሥ፡ ሌሎችም፡ መሳ
ፍንት፡ የጦር፡ ሹማምንትና፡ መኳንንት፡ ካህናትና፡ ነቢያትም፡
ከየግል፡ አገራቸው፡ መታያቸውንና፡ ግብራቸውን፡ ፈረሰ፤ የጋ
ማና፡ የቀንድ፡ ከብት፡ ልብስ፡ ሽቶ፡ ጥዋ፡ አምባር፡ ያንገት፡ ጌጥ፡
በያይነቱ፡ እየያዙ፡ መጥተው፡ ገቡለት ። ከሁሉም፡ ይበልጥ፡ ፔቱ
ሲሲ፡ የሚባለው፡ የአትሪቢስ፡ መስፍን፡ በሰጠታውም፡ በንግግ
ሩም፡ በጣም፡ ደስ፡ አሰኘው ።

ይኸን፡ ሁሉ፡ ዋናው፡ የፒያንኪ፡ ጠላት፡ ነገሥታት፡ ሁሉ፡
በውስጡ፡ አብረው፡ የነበሩት፡ ታፍኔቅት፡ ሰማ ። እነዚህ፡ ሁሉ፡
ነገሥታት፡ ለፒያንኪ፡ ከገቡ፡ ከተሞቹና፡ አውራጆቹም፡ ሁሉ፡
በየተራ፡ ተይዘው፡ ካለቁ፡ ከእንግዲህ፡ ወዲያ፡ ፒያንኪን፡ መከላ
ከል፡ በፍጹም፡ የማያዛልቅ፡ መሆኑን፡ ባለበት፡ ሰሜናዊ፡ ሥፍራ፡
ሆኖ፡ አመዛዘነ ።

ስለዚህ፡ ታላቁቱ፡ የመምረስ፡ ከተማ፡ ከተያዘችና፡ የየአው
ራጃው፡ ነገሥታትና፡ መሳፍንት፡ ግብርና፡ መታያ፡ እየያዙ፡ ወደ
ፒያንኪ፡ እየገቡ፡ መገበራቸውን፡ አርግጡን፡ ከተረዳ፡ ወዲህ፡
እሱም፡ የሚያሳዝን፡ የምሕረት፡ ቃል፡ ጨምሮ፡ መልክተኛ፡ ሳኪ
ቃሉም፡ ይህ፡ ነው፡ «ከቁጣህ፡ ታገሥ፤ በጎፍረቲ፡ ዘመን፡ አላየ
ሁህም፤ በነበልባል፡ ፊት፡ መቆም፡ አልችልም፤ በግለትህ፡ ተሸን
ፍሁ፤ በደቡብ፡ ኑብቲ፡ (እነገሥታቱ፡ የጦርነት፡ መላ፡ የሚያስተ
ምር)፡ እምላክ፡ ነህና፡ አሸናፊው፡ (ሞንት)፡ ኮርማ፡ ሆይ፡ አንድ፡

ነገር፡ ስትፈልግ፡ የሚቃወምህ፡ ነገር፡ አታገኝም ። ወደ፡ ባሕር፡
ደሴት፡ ሸሸሁ፡ ከዚች፡ የግለት፡ ቃል፡ የተነሣ፡ መንፈስህን፡ ተጠ
ራጠርሁ ። አንድ፡ ጠላት፡ በኔ፡ ላይ፡ ተነሥቷል፤ በኔ፡ ላይ፡ የተን
ሣው፡ ልብህ፡ አሁንስ፡ አልቀዘቀዘምን ? አሁን፡ ግን፡ በውነቱ፡
ምስኪን፡ ነኝ፡ በወንጀሌ፡ ጥፋት፡ ውስጥ፡ አትጣለኝ ። የሚሆን፡
ልክ፡ ቲናንሾችን፡ ስብርባሪዎች፡ ያውቃል፡ (ይለያል፡) እነዚህን፡
ለኔ፡ በይቅርታህ፡ አብዛቸው፡ ዘር፡ ብትዘራ፡ በጊዜው፡ ፍሬውን፤
ታገኛለህ ። ፍሬ፡ የሚያፈራውን፡ ዛፍ፡ ገና፡ በአበባው፡ አታጥፋው፡
ፍርሃትን፡ በልቤ፡ አሳደርህ፤ ሽብርም፡ በእካሌ፡ ውስጥ፡ ተነዛ፤
በመጠጥ፡ ቤት፡ ውስጥ፡ አልቆምም፤ በገናዬንም፡ (ለጨዋታ፡)
አያመጡልኝም ። በራበኝ፡ ጊዜ፡ ከደረቅ፡ ዳቦ፡ በቀር፡ አልበላም፡
ሲጠማኝም፡ የምጠጣው፡ ውሃ፡ ብቻ፡ ነው ። ስሜን፡ ከሰማህበት፡
ቀን፡ (ስምህን፡ ከሰማህበት ?)፡ ዝምሮ፡ ፍርሃት፡ በአጥንቶቼ፡
ውስጥ፡ ዘለቁ ። አእምሮዬ፡ ተቃጥሎአል፤ ልብሶቼ፡ ተበጣጥሰ
ዋል ። ወደ፡ ኔይት፡ (የራሱ፡ አገር፡ የሳይስ፡ ሴት፡ እምላክ፡ ቤተ
መቅደስ፡) ሸሸቼ፡ ተደብቄያለሁ፡ (ተማጥኜያለሁ ።) ና፡ ወደኔ ።

ፊትህን፡ እኔ፡ ወዳለሁበት፡ መልስ፡ የካድሁት፡ ነገር፡ እንዳለ፡
ተመልከት ። አገልጋይ፡ (ወንጀለኛ፡ ?) በይቅርታ፡ አይነገረኝን ?
ያለኝ፡ ሁሉ፤ ወርቅና፡ የከበረ፡ ደንጊያ፡ በመልካም፡ ዕቃ፡ ያጌ
ጡት፡ ፈረሶቼ፡ ሁሉ፡ ይወሰዱ፤ ወደ፡ ግምጃ፡ ቤትህም፡ ይግቡ።
ፍርሃትን፡ ከልቤ፡ የሚያጠፋ፡ መላክተኛ፡ ይላክልኝ፤ ከርሱም፡
ጋር፡ ወደ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ሔጄ፡ ቅዱስ፡ መሐላዬን፡ ልፈጽም ።

ይኸን፡ ሁሉ፡ ሲሰማ፡ ፒያንኪ፡ ምንም፡ እንኳ፡ ዋና፡ ተፎ
ካካሪ፡ ጠላቱ፡ ሲወድቅለት፡ ደስታ፡ ቢሰማው፡ ባንድ፡ ወገን፡
ደግሞ፡ እንደርሱ፡ የግብፅ፡ ንጉሥ፡ የነበረው፡ በዚህ፡ ዓይነት፡
ተሸንፎ፡ ይኸን፡ የመሰለ፡ ቃል፡ ለመጻፍ፡ መገደዱ፡ ሳያሳዝነው፡
አይቀርም ። ወደፊት፡ እንደምናገኘው፡ እኔም፡ ዘንድ፡ ይምጣ፡
እምቢ፡ ካለም፡ እስከ፡ መጨረሻ፡ ወገት፡ ብሎ፡ ያላዘዘውም፡
ስለዚህ፡ ይሆናል ። ቢሆንም፡ የዘውድና፡ የግዛት፡ ነገር፡ ምንም፡
ያህል፡ ርኅራኄው፡ ሰፊ፡ ሲሆን፡ አይችልምና፡ ፒያንኪ፡ የታፍ
ናቅትን፡ መልእክት፡ እንደሰማ፡ ለመሐላው፡ አፈጸጸም፡ ትልቁን፡

ሊቀ ፡ ካህን ፡ ፔታምኔስቶ ፡ የሚባለውን ፡ መሣሪያና ፡ ዕቃ ፡ የሚረከብ ፡ የጦር ፡ አለቃውን ፡ ፑአርማን ፡ ባንድነት ፡ ላካቸው ። ታፍኔትታም ፡ እነሱን ፡ ባገኘ ፡ ጊዜ ፡ ወርቁንም ፡ ብሩንም ፡ ልብሱንም ፡ ጊጡንም ፡ መሣሪያውንም ፡ ሁሉ ፡ በያይነቱ ፡ ከአስረከባቸው ፡ በኋላ ፡ ከነርሱ ፡ ጋር ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሄዱ ፡ የአምላኩን ፡ ስም ፡ ጠርቶ ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ ማለ ፡ የንጉሡን ፡ ትእዛዝ ፡ አልጥስም ፡ ከቃሉም ፡ እልፍ ፡ 'አልልም' ። እሱም ፡ ሳይፈቅድ ፡ ማናቸውንም ፡ ሹም ፡ አልጉዳም ። እንደ ፡ ንጉሡ ፡ ቃልና ፡ ትእዛዝ ፡ እፈጽማለሁ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ ታሪኩ ፡ ባይጠቅሰው ፡ ታፍኔትታ ፡ ለፒያንኪ ፡ እየገበረ ፡ በዚያው ፡ በጥንታዊ ፡ ግዛቱ ፡ በሳይንስ ፡ ብቻ ፡ ሊቀመጥ ፡ ድርድር ፡ አቅርቦ ፡ ፒያንኪም ፡ ይሸንኑ ፡ ፈቅዶ ፡ የተሰማሙ ፡ ይመስላል ። ነገር ፡ ግን ፡ በመሐላው ፡ ላይ ፡ እሱ ፡ ሳይፈቅድ ፡ ማናቸውንም ፡ ሹም ፡ አልጉዳም ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ ምናልባት ፡ የፒያንኪ ፡ ሹማንነት ፡ ለግብር ፡ አገባበርና ፡ ለመቆጣጠርም ፡ በውስጡ ፡ እንዲቀመጡ ፡ የተደረገ ፡ ይመስላል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ፒያንኪ ፡ በዚያን ፡ ዘመን ፡ ከማንም ፡ መንግሥታት ፡ ይበልጥ ፡ የገነነውንና ፡ የሠለጠነውን ፡ አባቶቹና ፡ ወገኖቹ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ሲገብሩለት ፡ የኖሩለትን ፡ የግብፅ ፡ መንግሥት ፡ እሸንፎ ፡ ለአገሩ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ገባር ፡ ሲያስደርግ ፡ በሕይወቱ ፡ አንድ ፡ ትልቅ ፡ ታሪካዊ ፡ ሥራ ፡ ፈጸመ ፡ ማለት ፡ ነው ። ታፍኔትታ ፡ አሜን ፡ ብሎ ፡ ሲገብር ፡ በግብፅ ፡ ምድር ፡ ውስጥ ፡ ፒያንኪን ፡ ሊቃውን ፡ የሚነግሉልተገኘም ። አገሩ ፡ በሙሉ ፡ በፒያንኪ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሆነ ። ታሪኩ ፡ ራሱ ፡ በዚያው ፡ ዘመን ፡ እጻጻፍ ፡ ምን ፡ እንደሚል ፡ እንመልከት ።

ይህ ፡ ሁሉ ፡ ሆኖ ፡ የምሥራቅም ፡ የምዕራቡም ፡ የሰሜኑም ፡ የደቡብም ፡ አገር ፡ ከተገዛለት ፡ በኋላ ፡ የታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ ሁለት ፡ ነገሥታት ፡ የላዕላይ ፡ ግብፅ ፡ ሁለት ፡ ነገሥታት ፡ ክራቱም (ከዚህ በፊት ፡ የነበሩት) ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ የሁለት ፡ አባብ ፡ ምልክት ፡ ያለበትን ፡ ዘውዳቸውን ፡ እንደደፉ ፡ ለግርማዊነቱ ፡ መንፈስ ፡ ለመሰገድ ፡ ግርማ ፡ ሞገሱን ፡ ለማየት ፡ ወደፒያንኪ ፡ መጡ ። እነሱም ፡ ሲፈመዱ ፡ ቅልጥማቸው ፡ እንደሌት ፡ ቅልጥም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን በግርማዊነቱ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ የተከለከለውን ፡ ዓጣ ፡ በመብ

ላት ፡ የረከሱ ፡ ስለሆኑ ፡ ይቱ ፡ ወደ ፡ ግርማዊነቱ ፡ አዳራሽ ፡ አልገቡም ። ከመካከላቸው ፡ አንዱ ፡ ነምሩድ ፡ ብቻ ፡ ዓጣ ፡ የማይበላ ፡ ንጹሕ ፡ ስለነበረ ፡ መግባት ፡ ተፈቀደለት ።

የድል ፡ አድራጊነቱን ፡ ሥራ ፡ አከናውኖ ፡ ሲጨርስ ፡ ነገሥታቱንና ፡ መሳፍንቱንም ፡ እነጋግሮ ፡ በየሥራቸው ፡ ደልድሎ ፡ ወደ ፡ አገሩ ፡ ሲመለስ ፡ የሆነውንም ፡ የጉዞ ፡ ታሪክ ፡ በሐውልቱ ፡ ላይ ፡ ተገኝቶ ፡ የተተረጎመው ፡ ይሸው ፡ ጽሑፍ ፡ እንደዚህ ፡ እያለ ፡ ይቀጥላል ።

ፒያንኪ ፡ በታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ ያለውን ፡ ወርቅና ፡ ብር ፡ የሶርያንም ፡ ሀብት ፡ ልብስና ፡ ጌጥ ፡ ቆዳ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ መሣሪያ ፡ በመርከቡ ፡ አስጭኖ ፡ ጉዞውን ፡ በባሕር ፡ ላይ ፡ ዝመረ ። ልቡ በደስታ ፡ ሞልቶ ፡ ነበር ። ከምዕራብ ፡ እስከ ፡ ምሥራቅ ፡ አገሩ ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ ተደስቷል ። ንጉሥ ፡ በነበረበትም ፡ አገር ፡ (ናፓታ) ፡ እስቀድሞ ፡ እንደተዘጋጀው ፡ የደስታ ፡ አቀባበል ፡ ተደረገለት ። ተቀባዮቹም ፡ እንደዚህ ፡ እያሉ ፡ በደስታ ፡ ጮሁ ፡ «ድል ፡ አድራጊው ፡ ንጉሥ ፡ መጣህ ፡ ግዛትህ ፡ በታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ ተዘረጋ ፡ ወንዶችን ፡ እንደሴት ፡ አደረግኻቸው ። አሁን ፡ ደስታ ፡ ይሸን ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ወለደችው ፡ እናት ፡ ልብ ፡ ውስጥ ፡ ነው ። እሱም ፡ በእን ፡ (መንበረ ፡ አሞን) ፡ የሚቀመጥ ፡ (አሞን) ፡ ሕይወት ፡ ሰጠህ ፡ ከብርም ፡ ያንተ ፡ ነው ። ይሸን ፡ ኮርማ ፡ የወለደች ፡ ላም ፡ ሆይ ፡ አንተ ፡ ተባይድን ፡ የምትወድ ፡ ሥልጣንህና ፡ ኃይልህ ፡ ለዘለዓለም ፡ ነው ። አንተም ፡ እስከ ፡ ብዙ ፡ ዓመት ፡ ትኖራለህ »

በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ በሁለት ፡ ቅንፍ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ቃላቶች ፡ እነዚያው ፡ በሐውልቱ ፡ ላይ ፡ የሚገኙት ፡ ሲሆኑ ፡ ባንድ ፡ ቅንፍ ፡ ውስጥ ፡ ለመግለጫ ፡ የተቀነፉትና ፡ በፍጹም ፡ ያልተቀነፉት ፡ ቃላት ፡ የራሴ ፡ አስተያየትና ፡ አገላለጽ ፡ መሆናቸውን ፡ አመለከታለሁ ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በሐውልቱ ፡ የተገኘው ፡ ጽሑፍ ፡ ታሪኩን ፡ እዚህ ፡ ላይ ፡ ይፈጽማል ። ፩፻ ፡ ዓመት ፡ እንደሌሎቹም ፡ ፯፻ ፡ ዓመት ፡ አገሩን ፡ ኢትዮጵያን ፡ (ኑብያን) ፡ እየወጉ ፡ ያስገቡሩትን ፡ የኃያላኑን ፡ ፈርዖኖች ፡ የነቱትሞሲስን ፡ የነራምሲስን ፡ ደኛውን ፡ አገር ፡ ታላ

ቂቴን ፡ ግብፅን ፡ ፒያንኪ ፡ የኢትዮጵያው ፡ ንጉሥ ፡ ለመጀመሪያ ፡
 ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ አስገብሮ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ጨመራት ።
 የታላላቆች ፡ ከተሞች ፡ የመምሬስና ፡ የቲብ ፡ ከብር ፡ ወደናፓታ ፡
 ዞረ ። የፈርዖኖችን ፡ ልጆች ፡ ለርሱና ፡ ለተከታዮቹ ፡ ኢትዮጵያው
 ያን ፡ እንዲገብሩ ፡ አደረጋቸው ።

ፒያንኪ ፡ በሐሳቡ ፡ ጥብቅ ፡ የጦር ፡ መላ ፡ አዋቂ ፡ የጉበዞች ፡
 መሪ ፡ መሆኑ ፡ በእንድ ፡ ወገን ፡ ሲታወቅ ፡ በሌላ ፡ ወገን ፡ የግድ ፡
 እምቢ ፡ ብሎ ፡ ተጋፍቶ ፡ ከተዋጋው ፡ በቀር ፡ የሰውን ፡ ደም ፡ በከ
 ንቱ ፡ ግፍስስ ፡ የማይወድ ፡ የማንኛውም ፡ ሰው ፡ መብት ፡ ሲቀንስ ፡
 የሚያዝን ፡ ሰው ፡ ስለነበረ ፡ የገበሩለትን ፡ ነገሥታትና ፡ መሳፍ
 ንት ፡ ሳይገድልም ፡ ሳያስርም ፡ ሁሉንም ፡ በየአባት ፡ አገራቸው ፡
 ምስፍናቸውን ፡ እያጸደቀ ፡ ተዋቸው ። ዋናውን ፡ ጠላቱን ፡ ታፍኔቅ
 ታን ፡ እንኳ ፡ ያን ፡ ያህል ፡ ተዋግቶ ፡ በመጨረሻ ፡ አሳዛኝ ፡ የምሕ
 ረት ፡ ቃል ፡ በመላከተኛ ፡ እጅ ፡ ከላከበት ፡ በኋላ ፡ የጠየቀውን ፡ ከመ
 ፈጸም ፡ በቀር ፡ ሄጄ ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ ላጥፋው ፡ ወይም ፡ እፊቱ
 ቀርቦ ፡ እጅ ፡ ይንሣኝ ፡ ግለቱ ፡ በታሪካዊው ፡ ሐውልት ፡ ላይ ፡ የለም።
 ፈርቶ ፡ ነው ፡ እንዳይባልም ፡ ለጊዜው ፡ በፒያንኪ ፡ ፊት ፡ በግብፅ ፡
 የሚመከት ፡ እንዳልነበረ ፡ ተረጋግጧል ። ታፍኔቅታም ፡ ጨርሶ ፡
 ድል ፡ መሆኑን ፡ ባይረዳውና ፡ የመቃወሚያ ፡ ቲንሽ ፡ ተሰፋ ፡ ቢኖ
 ረው ፡ ኖሮ ፡ ይኸን ፡ የመሰለ ፡ አሳዛኝ ፡ የምሕፈት ፡ ቃል ፡ ለመላከና ፡
 ተገዥነቱን ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ በመሐላ ፡ ለማረጋገጥ ፡ አይገደድም ፡
 ነበር ። ፒያንኪ ፡ ከግብፅ ፡ ወደ ፡ ናፓታ ፡ ከተመለሰ ፡ ወዲህ ፡
 ፤ ዓመት ፡ ግብፅን ፡ ከመውረሩ ፡ በፊት ፡ ፳፩ ፡ ዓመት ፡ በድምሩ ፡
 ፴፩ ፡ (እንደ ፡ ግማሾች ፡ ፴፬ ፡) ዓመት ፡ ያህል ፡ ከ፯፻፩ ፡ እስከ ፡
 ፯፻፳ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ድረስ ፡ ገዝቶ ፡ ሞተ ፡
 በመንግሥቱም ፡ ሰጥቂት ፡ ጊዜ ፡ አማቹ ፡ ካሽታ ፡ ከተከተለው ፡
 ወዲህ ፡ በኑብያና ፡ በግብፅ ፡ ግዛት ፡ ሻባቃ ፡ ነገሠ ።

ፒያንኪን ፡ የመሰለ ፡ ንጉሥ ፡ ወደ ፡ ግብፅ ፡ ከመሔዱ ፡ በፊትና ፡
 ተመልሶም ፡ አሥር ፡ ዓመት ፡ ኢትዮጵያንና ፡ ግብፅን ፡ በገዛበት ፡
 ጊዜ ፡ የሠራው ፡ ዝርዝር ፡ ታሪክ ፡ በጽሑፍ ፡ ስላልተገኘ ፡ በዚህ ፡
 መጽሐፍ ፡ ለማግባት ፡ አልቻልንም ።

በዚህ ፡ መካከል ፡ ቲንሽ ፡ ላንባቢ ፡ ላስታውሰ ፡ የምፈልገው ፡
 ስለዘመኑ ፡ አነጋገርና ፡ አጻጻፍ ፡ ነው ።

በፊት ፡ ዳግማዊ ፡ ራምሲስ ፡ ወደ ፡ ሶርያና ፡ ወደ ፡ ፓላስቲን ፡
 የዘመተ ፡ ጊዜ ፡ ወታደሮቹ ፡ ሽሽተውበት ፡ እርሱ ፡ ብቻውን ፡ ተጋ
 ጠመ ፡ ከሚለው ፡ ሥፍራ ፡ ላይ ፡ አምላኩን ፡ አሞንን ፡ እንደምን ፡
 እንደለመነው ፡ አሞን ፡ በምን ፡ አኳኋን ፡ መልስ ፡ እንደሰጠው ፡
 አሁን ፡ ደግሞ ፡ ፒያንኪ ፡ ለነምሩድና ፡ ለታፍኔቅት ፡ የሚልከው ፡
 ወታደሮቹን ፡ ተዋጉ ፡ ብሎ ፡ ሲልክ ፡ የተናገረው ፡ ወታደሮቹና ፡
 ታፍኔቅት ፡ ለርሱ ፡ የሚሰጡት ፡ ያነጋገር ፡ ሁኔታ ፡ ልክ ፡ እስራኤ
 ሎች ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ወይም ፡ ከእውነተኛው ፡ አምላካቸው ፡
 ጋር ፡ ከሚያደርጉት ፡ ንግግርና ፡ ጸሎት ፡ ጋር ፡ ይመሳሰላል ። የግ
 ብፅ ፡ ፈርዖኖችና ፡ የጣዖት ፡ ካህናት ፡ ለአማልክቶቻቸው ፡ የሚያቀ
 ርቡት ፡ የጸሎትና ፡ የልመና ፡ የንግግር ፡ ቅርጽ ፡ የእስራኤል ፡ ነገሥ
 ታት ፡ እነዳዊት ፡ ለእስራኤል ፡ አምላክ ፡ ከሚያቀርቡት ፡ ንግግር ፡
 ጋር ፡ ተመሳሳይነቱ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ይኸን ፡ የመሰለ ፡ የፒያንኪና ፡
 የታኒከታን ፡ አነጋገር ፡ የመሰለ ፡ በዳዊት ፡ መዝሙር ፡ በብዙ ፡
 ቦታ ፡ ይገኛል ።

እስራኤሎች ፡ ፩፻ ፡ ዓመት ፡ ያህል ፡ በግብፅ ፡ ሲኖሩ ፡ የግብፅን ፡
 ሥልጣኔ ፡ አጻጻፍና ፡ አነጋገር ፡ መውረሳቸው ፡ የታወቀ ፡ ነው። በተ
 ለይ ፡ የእስራኤሎች ፡ የመዝሙሪያው ፡ መሪ ፡ ሕግና ፡ ሥርዓት ፡
 ጽፎ ፡ የሰጣቸው ፡ ሙሴ ፡ በዳግማዊ ፡ ራምሲስ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡
 የፈርዖኑ ፡ የልጅ ፡ ልጅ ፡ እየተባለ ፡ የግብፆችን ፡ ማናቸውንም ፡ ጥበ
 ብና ፡ ዕውቀት ፡ እየተማረ ፡ ካደገ ፡ በኋላ ፡ ሕጉንና ፡ ሥርዓቱን ፡
 እርሱም ፡ ሌሎችም ፡ ሊቃውንት ፡ እነአሮን ከግብፅ ፡ የወረሱትን ፡
 ዕውቀት ፡ ለወገኖቻቸው ፡ ለእስራኤል ፡ ሰጥተው ፡ ይህ ፡ ዕውቀት ፡
 ሲወርድ ፡ ሲዋረድ ፡ እስከ ፡ ዳዊት ፡ ከዚያም ፡ እስከ ፡ ልጅ ፡ ልጅ ፡
 ድርሶ ፡ ይሠራበት ፡ ነበር ፡ ማለት ፡ ነው ።

እንደዚሁም ፡ የኢትዮጵያዊው ፡ የፒያንኪ ፡ ያባቶችና ፡ የተከ
 ታዮቹ ፡ ሥልጣኔና ፡ ልማዳቸው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ሃይማኖታቸው ፡
 ንግግርና ፡ አጻጻፋቸው ፡ በሙሉ ፡ የግብፆች ፡ መሆኑ ፡ ጥርጥር ፡ የለ
 ውም ። ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህን ፡ የናፓታና ፡ የመርዌ ፡ ነገሥታት ፡

በግብፃውያን ፣ የጣዖት ፣ አማልክት ፣ በነአሞን ፣ በነፕታህ ፣ ማም
ሳክ ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ ነገሥታቱ ፣ ለአማልክቱ ፣ ሊቃን ፣ ካህናት ፣
አየሆኑ ፣ የሠሩትን ፣ በላሪት ፣ እንደሚያምኑ ፣ እውነተኛውን ፣ እግ
ዚአብሔርን ፣ እንደሚያመልኩ ፣ አድርገው ያገራችን ፣ ሊቃውንት ፣
ከቀድሞ ፣ ገምሮ ፣ የጸፉት ፣ እስከ ፣ ዛሬ ፣ ድረስ ፣ «የኢትዮጵያ ነገ
ሥታት ፣ ከክርስትና ፣ በፊት ፣ በሕገ ፣ ላሪት ፣ እያመኑ ፣ እውነተኛ
ውን ፣ አግዚአብሔርን ፣ ያምኑ ፣ ነበር» ፣ እየተባለ ፣ ይነበባል ። ይኸ
ንንም ፣ የናፓታንና ፣ የመርዌን ፣ የአክሱምን ፣ ታሪክ ፣ ከማጥናቱ ፣
ከአሥር ፣ ዓመት ፣ በፊት ፣ እኔ ፣ ራሴ ፣ እምን ፣ ነበር ። ነገር ፣ ግን ፣
ምናልባት ፣ ዛሬ ፣ ባንድ ፣ ከፍል ፣ በሰሜን ፣ ወይም ፣ በበጌምድር ፣
ግዛት ፣ እንደሚገኙት ፣ ፈላሾች ፣ ያን ፣ ጊዜም ፣ የነዚህ ፣ አባቶች ፣
ከእስራኤል ፣ ለገር ፣ መጥተው ፣ በአግዚአብሔር ፣ እያመኑ ፣ ባንዱ ፣
ከፍል ፣ እንዳንድ ፣ ነገድ ፣ ሆነው ፣ ተቀምጠው ፣ ይሆናል ፣ እንጂ ፣
ሕዝቡ ፣ ከነንጉሡ ፣ በዚያን ፣ ዘመን ፣ በላሪት ፣ ሕግና ፣ በእውነተ
ኛው ፣ እምላክ ፣ የማያምኑ ፣ መሆናቸውን ፣ የሐውልቱም ፣ የብራና
ውም ፣ (ፓፒሩስ) ፣ ጽሑፍ ፣ ያስረዳል ። ያንዳንዶቹ ፣ ስም ፣ አስተር
ካሚን ፣ ለርድ ፣ አሚን ፣ አሰር ፣ አርክአሚን ፣ ሲል ፣ የአ
ሞን ፣ «አሚን» ፣ ቤተ ፣ መቅደስ ፣ አገልጋይነታቸውንና ፣ የዚህ ፣
ጣዖት ፣ ፍቅረኛ ፣ መሆናቸውን ፣ ለመግለጽ ፣ ነው ። እንኳን ፣ እነ
ርሱ ፣ የመሆኑ ፣ ካማዊ ፣ ንጉሥ ፣ የምናደርገው ፣ ሰፕታህ ፣ የሚ
ባለው ፣ በታሕታይ ፣ ግብፅ ፣ ዋነኛ ፣ እምላክ ፣ በፕታህ ፣ የሚያምን ፣
መሆኑ ፣ ስሙ ፣ ያስረዳል ።

አሁን ፣ ግን ፣ የዚህን ፣ ጉዳይ ፣ ወደ ፣ ጉን ፣ እንተውና ፣ ወደ ፣
ታሪኩ ፣ እንመለስ ።

ፒያንኪ ፣ ከግብፅ ፣ ዋና ፣ ከተማ ፣ ከመምሬስ ፣ ከተመለስ ፣
ወዲህ ፣ ፲ ፣ ዓመት ፣ (እንደ ፣ ግማሾቹ ፣ ፲፪) ፣ ግብፅን ፣ ከመውረሩ ፣
በፊት ፣ በናፓታ ፣ እንዳንድ ፣ ጊዜ ፣ ላዕላይ ፣ ግብፅን ፣ በመደረብ ፣
፩ ፣ ዓመት ፣ በድምሩ ፣ ፴፩ ፣ ዓመት ፣ ያህል ፣ ከ፲፱፻፩ ፣ እስከ ፣
፳፻፩ ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ከክርስቶስ ፣ ልደት ፣ በፊት ፣ ገዝቶ ፣ ሞተ ።

በመንግሥቱ ፣ ጥቂት ፣ ጊዜ የአካቱ ፣ ባል ፣ አማቹ ፣ ካሰህታ ፣
ከተከተለው ፣ በኋላ ፣ በኑቢያና ፣ በግብፅ ፣ መንግሥት ፣ ሻባቃ ፣

ነገሡ ፣ ፒያንኪን ፣ የመሰለ ፣ ንጉሥ ፣ ወደ ፣ ግብፅ ፣ ከመሆኑ ፣
በፊት ፣ ከግብፅም ፣ ተመልሶ ፣ አሥር ፣ ዓመት ፣ በገዛበት ፣ ዘመን ፣
የሥራው ፣ ዝርዝር ፣ ታሪኩ ፣ በጽሑፍ ፣ ለላልተገኘ ፣ በዚህ ፣ መጽ
ሐፍ ፣ የቀረውን ፣ ታሪኩን ፣ ለማግባት ፣ አልቻልንም ። ነገር ፣ ግን ፣
ከዚህ ፣ በፊት ፣ ለተጻፈው ፣ ታሪኩ ፣ መሠረት ፣ የሆነውን ፣ የድሉ ፣
ታሪክ ፣ የተጻፈበትን ፣ ታሪክ ፣ በብዙ ፣ ድካም ፣ ተፈላልገው ፣ ያገኙ
ትን ፣ ሙሴ ፣ ማሪዬትን ፣ በመተርጉምና ፣ በማብራራት ፣ የደከሙ
ትን ፣ ሙሴ ፣ አማኑኤል ፣ ደሩዝን ፣ ሙሴ ፣ ብሩግሸን ፣ ሳናመስ
ግን ፣ ማለፍ ፣ እይገባንም ፣ (፩) ።

CITY - HALL LIBRARY
of
ADDIS ABABA

ምዕራፍ ፣ ፲፪ ።

የሻባካ ፣ (ሰባቶን) ፣ ዘመን ፣ መንግሥት ።

የሻባካና ፣ የቦኮንራፍ ፣ (ቦኮሪስ) ፣ ጦርነት ፣ — አፍ ፣ አውጥቶ
የተናገረው ፣ በግ— የጣዖቱ ፣ ኮርማ ፣ በሬ ፣ ከተራ ፣ ኮርማ ፣ ጋር ፣
ተዋግቶ ፣ እንደ ፣ ተሸነፈ ።

ፒያንኪ ፣ በፊት ፣ ዙፋኑን ፣ ለመውረስ ፣ የሚችል ፣ ወንድ ፣
ልጅ ፣ ስለአልነበረውና ፣ ሚስቱ ፣ እርጉዝ ፣ ስለነበረች ፣ እንደታ
መመ ፣ ለልጁ ፣ ባል ፣ ለካሽታ ፣ (ካሰህታ) ፣ እንደዚህ ፣ ብሎ ፣ ተና
ዘዘ ፣ ይላሉ ። «ሚስቱ ፣ ወንድ ፣ ልጅ ፣ የወለደች ፣ እንደሆነ ፣ ልጅ ፣
አልጋዬን ፣ ባንተ ፣ ሞግዚትነት ፣ ይውረስ ፤ ወንድ ፣ ልጅ ፣ ያልወ
ለደች ፣ እንደሆነ ፣ ግን ፣ እንተ ፣ ከልጅ ፣ የምትወልዳቸው ፣ ልጆችህ ፣
ልጆቹ ፣ ናቸውና ፣ መንግሥቱን ፣ ላንተ ፣ ስጥቼካለሁ» ፣ አለው ።
ከዚህ ፣ በኋላ ፣ ፒያንኪ ፣ በሞተ ፣ በ፲፭ኛው ፣ ቀን ፣ ሚስቱ ፣ ወንድ ፣
ልጅ ፣ ወለደችለትና ፣ በሙ ፣ እክሱማይ ፣ ተብሎ ፣ በሕፃንነቱ ፣
ነገሡና ፣ ትንሽ ፣ ጊዜ ፣ በካሽታ ፣ ሞግዚትነት ፣ እንደገዛ ፣ በወጣት
ነት ፣ ጊዜው ፣ በድንገት ፣ ስለሞተ ፣ የፒያንኪ ፣ የልጁ ፣ ባል ፣ መን
ግሥትን ፣ ያዘ ፣ ይላሉ ።

(፩) VICOMTE DE ROUGE - STEL DU ROI ETHIOPIEN. PIANKI -
MERIAMEN ፳፻፩ ፣ ፩ - ፳፻፩ ።